

7 TL (KDV dahil)

EKO IQ

OCAK-ŞUBAT 2011 SAYI:7

YEŞİL İŞ / YEŞİL YAŞAM

Doğayla da ! Sıfır Sorun !

Yeşil İş Planı Nasıl Yapılır?

**Wikileaks Çuvalından
“Çevreye” Düşenler**

Güney Kore Neden Yeşile Koşuyor?

**Sosyal Sorumluluğa
Yeni Standart: ISO 26000**

İlk Organik Mağaza Zinciri mi Geliyor?

**16 Sayfalık
Özel Cancun Eki
BARDAK
BOŞ MU,
DOLU MU?**

Dünyamızı e-atık Tehlikesinden Koruyalım!!!

EXITCOM[®]
recycling for future

Sadece Resimlerde Kalmasın!

**Exitcom Recycling Atık Taşıma
Toplama Dep. ve Elek. San. Tic. Ltd. Şti.**

Almanya Merkez:
Burchard-Retschy-Ring 9
D-31275 Lehrte/Hannover
Tel:0049 5132 824 999
Fax:0049 5132 872 407
www.exitcom.com

İzmit Şube:
Bağdat Cad. No:40 TR-41170
Suadiye Kartepe/Kocaeli
Tel:0090 262 352 36 76
Faks:0090 262 352 36 81
info@exitcom.com

Doğayla da Sıfır Sorun

Türkiye’de bir süredir bir açılım süreci işliyor. Bugüne kadar ihmal edilmiş toplumsal kesimler, etnik ve dinsel gruplarla gerçekleşen bu açılım sürecinin bir başka parçası da, komşularla ilişkide yaşanıyor. Uzun dönemdir çeşitli düzeylerde sorunlar yaşadığımız komşular ve bölge ülkeleriyle “Sıfır Sorun Politikasının” sonuçları çeşitli düzeylerde alınıyor. Peki, kendi insanlarıyla, komşularıyla böylesine bir barışma politikası üzerinde ısrar eden bir kamu yönetimi, iş ülkenin doğasına gelince neden aynı performansı gösteremiyor. Bir ülkenin varlığını oluşturanların sadece maddi üretimi ve kültürel-sosyal yaratımları olduğunu söyleyebilir miyiz?

Peki, o ülkenin doğası, o ülkenin en az diğer varlıkları kadar bir değere sahip değil mi? Tam da bu noktada belki bu sayımızda, “Hava da bedava değil, su da” başlığıyla verdiğimiz Dünya Bankası’nın Yeşil Bütçe uygulamaları haberini hatırlatmakta fayda var.

...

Bir doğal varlığın parasal değerinin hesaplanması çoğu kişinin hoşuna gitmeyen bir yaklaşımdır. Gayet doğal: Şırl şırl akan bir derenin, cıvıldaayan kuşların, bir sulak alanın maddi değeri hesaplanabilir mi? Ya da hesaplanması mantıklı mı? Nimetleriyle yüzyıllar boyu karınları doyurmuş, yaşam deneyimleri sunmuş o doğa parçası, sadece bir tabiat varlığı değil, çevresindeki insan topluluklarının maddi yaşamlarına, kültürel geleneklerine sızmış, türkülerine yazılmış, folkloruna sinmiş, başka tür bir varlıktır...

Kişisel olarak bu yaklaşımı çok anlamlı ve insani buluyorum ama işin bir başka tarafı olduğunu daha düşünüyorum. Ekonomistlerin Olumsuz Dışsallık (Negative Externality) dedikleri kavramsal çerçeveye düşündükçe işin başka bir boyutu daha olduğunu kavramaya başlıyorsunuz.

...

“Bir olay, olgu ya da sürecin doğal akışı içinde kendi dışındaki düzenekler üzerinde istenmeyen ya da zararlı etkiler meydana getirmesi olarak” tanımlanabilen bu olumsuz dışsallık ele alınmaksızın yapılan her iktisadi girişim, ortak varlığımızdan yapılmış bir hırsızlıktır. Elektriğe ne kadar ihtiyacımız olursa olsun, bir dereyi öldürmek pahasına yapılan HES’lere de; çocuklarımızın balıkları sadece doğa müzelerinde görmesine neden olabilecek sorumsuz avcılığa da; iklimsel istikrarın bozulması ile doğrudan bağı artık bir bilimsel gerçek olan sorumsuz karbon salımlarına da böyle bakmalıyız. Bütün bunların bir maliyeti var ve bu maliyeti hesaplamadan hareket etmek, sadece günümüze değil geleceğimize de kurşun sıkmaktan farksız.

Bugünden sonra, ister kamu, ister özel olsun, doğa üzerindeki etkileri hesaplanmaksızın yapılan her girişim, doğaya ve dolayısıyla insana ve tüm canlıların sırtına saplanmış bir hançer olarak kabul edilmelidir. Ve tam da bu yüzden, her platformda “Doğayla da Sıfır Sorun İstiyoruz” demenin tam zamanıdır...

Önümüzdeki dönemde Türkiye’nin geleceğini belirleyecek bir anayasa tartışması yaşayacağız ve yukarıda anlatmaya çalıştığımız “doğa ile sıfır sorun” yaklaşımını, birçok ülkenin yaptığı

gibi (Karadağ anayasasına “Ekolojik Cumhuriyet” yazar ilk ülke oldu) anayasaya kazımak da, çocuklarımızın, ülkesinin ve dünyanın geleceğini düşünen herkesin boyunun borcu olmalı.

Barış DOĞRU

BZD Yayıncılık ve İletişim adına sahibi
Zülfü Dicleli

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Zeynep Demirel dergi@ekoik.com

Genel Yayın Yönetmeni
Barış Doğru baris@ekoik.com

Art Direktör
Özlem Sarar D.

Editör
Balkan Talu balkan@ekoik.com

Danışma Kurulu
Ural Aküzüm - TEDMER ve
An Hareketi Başkanı
Coşkun Aral - İZ TV Genel Koordinatörü
Banu Aydoğlan - Koç Bilgi Grubu Kurumsal İletişim
Direktörü, Koç Holding Çevre Koordinasyon Kurulu
Üyesi, Yeşil Bilgi Platformu Yöneticisi
F. Fatma Çelenk - Soyak Holding Kurumsal İletişim
Koordinatörü
Behçet Envarlı - Türkiye Bilişim Vakfı Genel Sekreteri
Sibel Sezer Eralp - REC, Bölgesel Çevre Merkezi
Türkiye Direktörü
Çağla Balcı Eriş - Demirer Holding Karbon Geliştirme
Müdürü
Engin Güvenç - İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma
Derneği Genel Sekreteri
Ergem Şenyuva - Climate Project Türkiye Temsilcisi
Cavit Vardarlılar - MESS Entegre Geri Kazanım ve
Enerji, Çevre Projesi Genel Müdürü
Necla Zarakol - Zarakol İletişim Yönetim Kurulu
Başkanı

Yazı Kurulu
Edip Emil Öymen, Barış Gencer Baykan, Serpil Ata
Deniz Sözüdoğru

Redaksiyon
Şöhret Baltaş

Katkıda bulunanlar
Nermin Uçar, Selim Talay, Mutlu Dinçer, Eren Dönmez

Reklam Müdürü
Semra Akyüz semra@ekoik.com

Üretim Sorumlusu
Ahmet Muhtar Sökücü

Abone İlişkileri
Neslihan Öztürk

Yayın Adresi
BZD Yayıncılık ve İletişim
Alemdağ Caddesi, Yanyol Sokak, No: 5 SBK İş
Merkezi, B Blok Kat: 3 Kısıklı - Üsküdar 34692 / İst.
Tel: (90) 216 - 412 72 13 Faks: (90) 216 - 521 10 64

Basım Yeri:
Tor Ofset San. Tic. Ltd. Şti.
İmam Çeşme Caddesi NO: 26/2 Ayazağa/Şişli-İST.
Tel: (90) 212 -332 08 38 pbx
Faks: (90) 212 -332 08 39

Dağıtım
Turkuvaz Dağıtım Pazarlama A.Ş.

İki ayda bir yayınlanır. Yerel Süreli Yayın
ISSN 1309-441-6

İçindekiler

18 Ne Hava Bedava Ne De Su

Uzmanlar, 2050'de biyolojik türlerin yüzde 30'unun yok olacağını söylüyor. Dünya Bankası Genel Müdürü Robert Zoellick tam da bu yüzden dünya devletlerini bu doğal mirasın maliyetini hesaplamaya çağırıyor.

22 Wikileaks Çuvalından “Çevreye” Düşenler

Dünyayı sarsan Wikileaks'te çevreyle ilgili konularda belge yok mu? Tabii ki var. İşte çevre ve iklim değişikliği başlığından ilk sızıntılar.

28 Yeşil Bilgi İşlem Nereye?

Karbon salım oranları konusunda bilgisayarların uçaklarla yarıştığını artık biliyoruz. Türkiye'deki IT firmalarına “Neler Yapılabilir” diye sorduk ve oldukça doyurucu yanıtlar aldık.

36 “Yurt Yeşil Olduğu Zaman Vatandır”

BETAM Araştırma Görevlisi Barış Gençer Baykan tesadüfen sahaflarda keşfettiği Türkiye'nin ilk çevre gazetesi Yeşil Türkiye'nin hikâyesini anlatıyor.

42 Ahşap Topaç Bayblade'e Karşı

Gel Oyna mağazalarında Bayblade ya da Action Man değil ama ahşaptan envai çeşit topaçlar kuklalar, zekâ ve mantık oyunları bulabilirsiniz. Mağazanın Waldorf Pedagojisine kadar uzanan felsefesini ve hikayesini Gel Oyna'nın kurucusu Şule Şenol anlattı.

48 Yeşil İş Planı Nasıl Yapılır?

Klasik bir iş planı için mali fizibilitesini ortaya koyar ama artık iş planları, yenilenebilir enerji kullanımı ve sera gazı salımı gibi alt başlıkları da kapsıyor. Yeşil iş kategorisine hoş geldiniz.

50 “Düşük Teşvik Bile Rüzgârı Durduramıyor”

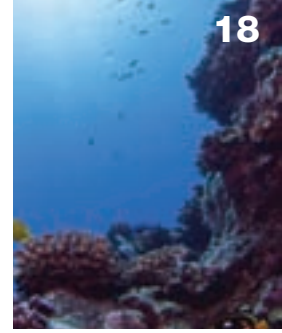
Yakın bir zamanda General Electric Energy'nin Türkiye Genel Müdürlüğü'ne getirilen Mete Maltepe, küresel krizden sonra türbin maliyetlerinin düştüğünü hatırlatıyor.

54 İyi Bir Yatırım: Orman

Yüz yıl önce Yazar Mark Twain şöyle demişti: “Arazi satın alın; bunlardan artık yapmıyorlar.” Aynı şey ormanlar için de geçerli.

60 Güney Kore Neden Yeşile Koşuyor?

Düşük Karbon Ekonomisini ve yeşil büyümeyi teşvik etmek için dünyada yasa çıkaran ilk ülke Güney Kore oldu. Bu uğurda 92 milyar dolar yatırım yapan Güney Kore'nin öyküsünü Küresel Çevre Örgütü GEF'ten Yasemin Biro anlatıyor.

18

28

42

54

60

66 “Otomobil Mobilite Sağlamıyor”

Arabalar kentleri istila etmiş durumda. Yaya Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Barış Andırınlı da bu yüzden “İlk hedefimiz yayaların bilinçlenmesi” diyor.

72 İklim Değişikliğinde Küresel Köprü: NAMA

Daha çok kısaltması olan NAMA adıyla bilinen Ulusal Uygun Azaltım Eylemleri, Türkiye'nin düşük karbonlu ekonomiye uyumu için de büyük önem taşıyor.

78 “Belediyelerin Ana Konusu Çevre Olmalı”

Marmara Belediyeler Birliği, 11 il, ilçe ve belde belediyesinden oluşan 232 birimlik devasa bir organizasyon. Birliğin Çevre Yönetim Direktörü Aynur Acar, sanayinin en yoğun olduğu bu bölgenin yeşil dönüşümünün önemine dikkat çekiyor.

84 Temiz Ekonomi Yarışının Yeni Lideri Çin mi?

Andrew Winston, Çin'in temiz ekonomi yarışında diğer ülkelere toz yutturduğunu iddia ediyor.

86 Sosyal Sorumluluğa Yeni Standart: ISO 26000

Sosyal Sorumluluk meselesi memleketimizde haddinden fazla çiğnenmiş bir kavram. Kimisi “dostlar alışverişte görsün” diye yapıyor, kimisi de hayır işi olarak görüyor.

90 KOBİ'lere 50 Milyon Euro Çevre Kredisi

Fransız Kalkınma Ajansından 50 milyon euro krediyi Türkiye'ye getiren TEB KOBİ Bankacılığı Direktörü Devrim Ziya Tavil, “Karbon salımını azaltmak isteyen bize gelsin” diyor.

94 Sanayide Atık Yönetimi

Sanayi tesislerinin atık problemi MSG Enerji ve EKOIQ tarafından düzenlenen “Sanayide Atık Yönetimi” panelinde gündeme geldi.

96 Küçük Balık Yoksa...

Sözü edilen şey bir klişe değil, çok basit bir gerçek. Kontrolsüz avlanma yüzünden balık stoklarımız tehlikede. Zira, küçük balık yoksa büyük balık da yok!

100 Pillerin Sadece %4'ü Toplanabiliyor

TAP Genel Sekreteri İnci Kavuştu'nun açıkladığı verilere göre AB ülkelerinde pil toplama oranı yüzde 25 iken Türkiye'de sadece yüzde 4.

104 “CDP Katalizör İşlevi Görüyor”

Karbon Saydamlık Projesinin Türkiye'deki ilk yılının değerlendirmesini CDP Türkiye Direktörü Dr. Melsa Ararat'la yaptık.

108 Yoksa İlk Organik Mağaza Zinciri mi Geliyor?

Manisa'nın Gördes ve Köprübaşı ilçelerinde organik tarım çiftliği kuran 34 ortaklı Prunus Yatırım Şirketi, Tarladan Eve markasıyla ilk mağazasını açtı.

114 “Karbon Kilidi Açılıyor”

Türkiye Fotovoltaik Teknoloji Platformu kurucularından Baha Kuban, kapitalizmin kendi kendini ıslah ederek ve karbon kilidini kırarak bu krizi aşabileceğini düşünüyor.

118 Melekler “Yeşil” Giyor

Kadınlara müjde: Artık hem yeşil hem de şık olabilirsiniz. Tabii ki eko moda sayesinde...

124 Gergedanlara da İstikrar Gerekliyor

Dr. Cüneyt Başbuğu, Nepal'e gelen politik istikrarın gergedanlara da yaradığını anlatıyor.

Her sayıda...

4 Haberler Güneş Ağacı karbon depoluyor. Artık enerjinin de üniversitesi var.

16 Arka Plan Coşkun Aral sonun başlangıcına gelmiş olan Alliano'i de basıyor deklanşöre. Büyük ihtimalle son defa...

64 Ayşe Bilge Dicleli Güney Kore'den Yeşil Büyüme Yasası

128 Kitap Ekoloji Cep Rehberi, Tercih Sizin, The Green Scorecard

Haberler

Peki, Balta Nerede?

Meksika Körfezinde BP'ye ait Deepwater Horizon platformunun batmasıyla meydana gelen petrol sızıntısı geçen yılın en büyük çevre felaketi idi. Bu felaketin gerçek etkileri ise tartışılmaya devam ediyor. Kazadan sonra yaklaşık beş milyon varil petrol denize sızmıştı. Şimdiki sorumuz ise şu: Platformdan sızan petrolün takriben yarısına tekabül eden 2,5 milyon varil petrol nereye gitti? Alabama açıklarında görülen "tar topları" bu konuyla ilgili çok da hoş olmayan ipuçlarını veriyor aslında. Onun dışında o kadar petrole ne olduğuna dair, rafine mi edildi, tahliye mi edildi, dibe mi çöktü pek de doyurucu bilgiye sahip değiliz. İlk rivayetler petrolü o meşhur tekerlemede olduğu gibi ineklerin içtiği üzerine ama baltanın nerede olduğu hâlâ ortaya çıkmış değil...

Artık Enerjinin de Üniversitesi Var

Yeni kurulan tesislerin işlevleri ne olursa olsun, küresel enerji giderleri her geçen gün artıyor. Schneider Electric'in eğitim ortağı olduğu Enerji Üniversitesi tam da bu noktada büyük önem kazanıyor. Enerji Üniversitesi, işletmesinde enerji verimliliğini nasıl uygulayacağını öğrenmek isteyen herkese açık, ücretsiz bir kaynak olma özelliğini taşıyor. Enerji tüketimi ve ölçümü, çözüm uygulamaları gibi alt başlıklarda eğitim veren Enerji Üniversitesine bugüne kadar 10 bin kişi kaydoldu.

Güneş Ağacı Karbon Depoluyor

Yapı Endüstri Merkezi (YEM) çevreye duyarlı yapılaşmaya dikkat çekmek için bir "Güneş Ağacı" projesi hayata geçirdi. Deneysel bir proje olan "YEM Güneş Ağacı", yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı ve çevre konusunda duyarlılığı artırma çalışmalarında örnek teşkil etmeyi hedefliyor. Yapı-Endüstri Merkezi'nin sosyal sorumluluk çalışmaları kapsamında bina girişinde uygulanan güneş ağacı çalışması, özel ve tüzel kişilikleri güneş enerjisinden elektrik üretmelerinin hem kolay hem de estetik bir şekilde gerçekleştirebileceğine ikna etmeyi amaçlıyor. Temiz Dünya Ekolojik Çözümler Platformu tarafından tasarlanan "YEM Güneş Ağacı" bir bitkinin güneş ışığı ile foto-

sentez yapması gibi, güneş ışığı ile elektrik üretiyor. 6 adet panelden oluşan yaklaşık 1 kilowatt kurulu güce sahip olan "YEM Güneş Ağacı", yılda ortalama 750 kg karbondioksit emisyonunu engelleyecek. Sisteme eklenecek yazılım ile güneş ağacının performansı uzaktan da takip edilebilecek.

Erkan Oğur: "Hasankeyf'i Batıramazsınız"

Doğa Derneği'nin, Hasankeyf'in sular altında kalarak yok olmasını engellemek için başlattığı uluslararası imza kampanyasına destek her geçen gün büyüyor. Tarkan, Kibariye, Yıldız Kenter, Şiwan Perver ve Sezen Aksu gibi ünlülere son olarak Erkan Oğur da katıldı. Hasankeyf'in de içinde bulunduğu Dicle Vadisi'nin UNESCO Dünya Miras Alanı olarak ilan edilmesini talep eden dilekçeyi imzalayan Erkan Oğur, kampanya için hazırlanan ilanlarda "Hasankeyf'i Batıramazsınız" sloganıyla yer alıyor. Hasankeyf ve Dicle Vadisi'nin tüm insanlığın ortak çıkış noktası oldu-

ğuna dikkat çekmeyi hedefleyen dilekçe Başbakan Recep Tayyip Erdoğan başta olmak üzere, uluslararası düzeyde, ilgili kişi ve kurumlara iletilecek. Doğa Derneği tarafından hazırlanan dilekçede, Hasankeyf'in, en az 10 bin yıllık geçmişi ve evsahipliği yaptığı, nesli tehlike altında olan canlı türleriyle UNESCO'nun 10 dünya mirası kriterinden 9'unu karşılayan insanlığın tek doğal ve kültürel mirası olduğu vurgulanıyor. Kampanyaya ünlü sanatçıların dışında 90 bin kişi imza verdi.

Bizce tasarruf içten gelmeli.

Tüm Bosch ürünleri, sadece bugünkü değil, gelecekteki yaşamımızı da iyileştiren teknolojilerle donatılmıştır.

Bosch, doğal kaynakları daha verimli kullanmak için tüm ürünlerini %95 geri dönüşümlü malzeme kullanarak üretir. Üstelik son 15 yılda elektrik tüketiminde %74, su tüketiminde %66'ya varan tasarruf sağlayan teknolojilerin geliştirilmesi ile sizin de doğal kaynakları korumanıza yardımcı olur. Daha yaşanılır bir gelecek için bize katılır mısınız? www.bosch-home.com/tr

BOSCH

Yaşam için teknoloji

Haberler

Organikanyon Aktar Şifa Dağıtıyor

Her cuma doğrudan üreticiden aldığı organik ürünleri tüketicilerle buluşturan Organikanyon şimdi de aktar reyonunda müşterileriyle buluşuyor. Her seferinde farklı ikramların yapılacağı Organikanyon Aktar, iyi gelen tarifler ve şifalı, organik bitkilerle müşterilerine sağlıklı bir kış geçirtmeyi hedefliyor.

Organikanyon, her cuma sabah 10:00, akşam 20:00 saatleri arasında Kanyon Alışveriş Merkezi'nde müşterileriyle buluşuyor.

“İçinde Ne Olduğunu Biliyorum”

Tüm ürünlerin çevre dostu, geri dönüşümlü, zehirli olmayan, el yapımı, organik ve doğal olarak etiketlendirildiği, greengoods.com.tr sitesi anne adaylarını da unutmadı. Türkiye'de ilk kez anne adayları, “babyshower” partisi için tamamen yeşil ürünlerden oluşan bir alışveriş listesi hazırlayıp partiye katılacak arkadaşlarına ulaştırabiliyor. Greengoods'un ürün seçenekleri arasında, üzerinde 140 kg taşıyabilen eko-karton masa ve sandalyeler, bebek evleri, oyuncak bebek beşikleri, hem tabure hem saklama kutusu hem de birer oyuncak olabilen de-monte kutular, anneler için tyek malzemenen çantalar var. Greengoods, çocuğunun geleceğini düşünen annelere artık “Acaba kullandığımız ürünlerin içinde ne vardı?” sorusunu sordurmamayı hedefliyor.

2010'da Avrupa Güneşle Aydınlandı, Türkiye Karanlıkta Kaldı

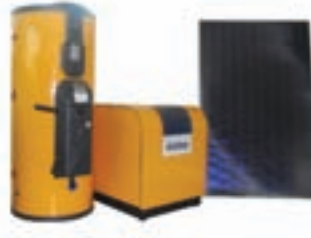
Avrupa Fotovoltaik Endüstrisi Birliği (EPIA) üyesi Güneş Enerjisi Sanayicileri ve Endüstrisi Derneği'nin (GENSED) İhlas Fuar'ın desteği ile organize ettiği birinci kuruluş yıldönümü etkinlikleri kapsamında, dünyada ve Türkiye'de sektörün durumunu konu alan bir çalıştay düzenlendi. EPIA'nın 2010 yılsonu raporlarının verileri, Türkiye'nin Avrupa ülkelerinin ne kadar gerisinde kaldığını ortaya koyuyor. EPIA verilerine göre, 2010'da Avrupa'da 9,8-12,5 gigawatt (GW) aralığında yeni

fotovoltaik (PV) sistem kuruldu. Avrupa'nın toplam PV kurulu gücü ise, 2009'a göre yaklaşık yüzde 65'lik büyüme ile 15,8 GW'tan 25,6-28,4 GW düzeyine ulaştı. 100'ün üzerinde profesyonel ve akademisyenin katıldığı çalıştayda değerlendirilen EPIA istatistiklerine Türkiye'de, toplam güneş enerji sistemi kurulu gücü sadece 4 MW iken; Almanya 18 GW, İspanya 4 GW, atağa kalkan İtalya 1,5 GW, Çek Cumhuriyeti 625 MW seviyesine ulaştı.

EPIA 2010 İstatistikleri

AB'de 2008 yılı içinde kurulan PV sistemi:	5.074 MW
AB'de 2009 yılı içinde kurulan PV sistemi:	5.485 MW
AB'de 2010 yılı içinde kurulan PV sistemi:	9,8-12,5 GW
AB'de 2010 sonu kümülatif PV kurulumu:	25,6-28,4 GW
Dünyada 2008 yılı içinde kurulan PV sistemi:	5.568 MW
Dünyada 2009 yılı içinde kurulan PV sistemi:	8.600 MW
Dünyada 2010 yılı içinde kurulan PV sistemi:	12,4-15,7 GW
Dünyada 2010 sonu kümülatif PV kurulumu:	36-39 GW

Eziñ'le Yazın Soğut, Kışın Isıt...

Güneş enerjili su ısıtma sistemlerinde sadece ülkemizin değil, dünyanın da lider kuruluşlarından biri olan Eziñ Metal, bir ilke daha imza attı. Eziñ mühendisleri tarafından geliştirilen proje sayesinde güneş enerjisi ile hem soğutma hem de ısınma sağlanabiliyor. “Adsorblama” adı verilen sistem, klasik soğutma sistemlerine göre daha düşük çalıştırma sıcaklığına sahip. Geniş ve büyük mekanlarda soğutma özelliği sağlayan sistem villa havuzu gibi donanımlarda ısıtmada da kullanılabilir.

Solarex Buluşması Çok Yakında

Türkiye'de 2008 yılından itibaren her yıl düzenli olarak gerçekleştirilen Solarex İstanbul Fuarı kamu, özel sektör ve akademi temsilcilerini dördüncü defa bir araya getiriyor. 10-13 Mart 2011 tarihleri arasında İstanbul Fuar Merkezinin 9. ve 10. Salonlarında gerçekleşecek olan Fuar, güneş enerjisi sektörünün en istikrarlı organizasyonları arasında anılıyor. Solarex İstanbul, planlanan etkinlikleriyle hem katılımcı firmalara hem de ziyaretçilerine temiz enerjinin önemini anlatmayı hedefliyor.

Enerji emberi: Hayatın devamlılığı için sürekli enerji!

Hayatın devamlılığı, sürekli ve kaliteli enerji teminine bağlı. Geleceğimiz, üretimden dağıtıma her alanda bunu karşılayacak sağlam yatırımlarda. En verimli şekilde enerji üretmek için hızla tamamlanmakta olan, çevreye saygılı dev projelerimizle biz, bu konuda seferberiz! "Enerji emberimiz", kaliteli ve sürdürülebilir enerji hedefimizin simgesi. Bugün, yarın ve daima... Enerjisa. **Hayatın yanında.**

ENERJİSA

Verbund | SABANCI

www.enerjisa.com.tr

Haberler

Yeşil Tasarım Ödülü UPM'nin

UPM, ProFi kompozit malzeme tasarımıyla, yenilikçi ve çevre dostu sektörde büyük saygınlığı olan Yeşil Tasarım Ödülü'nü (Green Good Design Award) aldı. UPM ProFi kompozit malzemenin ana hammaddeleri, kendinden yapışkanlı etiket üretiminden artakalan malzemeden elde edilen geri dönüştürülmüş kâğıt ve plastikten oluşuyor. UPM'nin kendi araştırma ve iş geliştirme çalışmalarına dayanan kompozit malzeme, şirketin atık malzemeyi değerli hammaddeye dönüştürme yönündeki yenilikçi düşüncesinin güzel bir örneği olarak anılıyor. Bu uzun ömürlü, sert ve neme dayanıklı malzeme, özellikle açık hava uygulamaları için ideal bir çözüm sunuyor.

Asbest Kullanımı Nihayet Yasaklandı

Çevre ve Orman Bakanlığı Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü, kanserojen kimyasalların başında gelen asbestin (amyant) kullanımını tamamen yasakladı. 31 Aralık itibarıyla tüm asbest türlerinin çıkarılması, herhangi bir ürün üretiminde kullanılması, asbest içeren tüm ürünlerin piyasaya arzı, yasak kapsamına alındı. Çok iyi bir yalıtkan madde olan asbest çoğunlukla içme suyu boruları başta olmak üzere yapı malzemelerinde ve gemi yapımında kullanılıyor. Asbest solunum ya da içme suyu yoluyla vücuda girdiğinde başta kanser olmak üzere çeşitli hastalıklara yol açıyor.

Arçelik, Sürdürülebilirlik Raporunu Açıkladı

Arçelik A.Ş.'nin 2008 ve 2009 yıllarına ait performansını ortaya koyan Sürdürülebilirlik Raporu yayınlandı. Rapor, dünya çapında faaliyet gösteren öncü şirketlerin kullandığı bir raporlama standardı olan Küresel Raporlama Girişimi (GRI-Global Reporting Initiative) G3 ilkelerine uygun olarak "C" seviyesinde hazırlandı ve raporun seviyesi GRI kurumu tara-

findan onaylandı. Arçelik A.Ş.'nin hazırladığı bu rapor, Türkiye'de kendi sektöründe, GRI G3 ilkelerine uygun ilk sürdürülebilirlik raporu olma özelliğini taşıyor. Konuyla ilgili açıklama yapan Arçelik A.Ş. Genel Müdürü ve Koç Holding A.Ş. Dayanıklı Tüketim Grubu Başkanı

Levent Çakıroğlu, "Hedefimiz çevresel, sosyal, yönetsel ve finansal performansımızı sürekli olarak ileri götürmektir" dedi.

Filli Boya ile Yakıt Tasarrufu

Yaşadığımız evlerde sadece ısınmak için küresel ölçekte yılda 14 milyar dolar değerinde enerji tüketiyoruz. Harcadığımız bu enerjinin yarısından fazlası yalıtımsız duvarlar üzerinden ısı iletimiyle kayboluyor. Gereksiz yere atmosfere salınan baca gazları ile hem çevre kirliliği artıyor hem de küresel ısınma tetikleniyor. Oysa ısı yalıtımı doğru yapıldığı takdirde yakıttan yüzde 50 tasarruf sağlamak mümkün. Bu tasarruf ile yalıtım için harcanan para 2-3 yıl içinde amorti edilebiliyor. Filli Boya tarafından piyasaya sunulan Capatect Isı Yalıtım Sistemi, estetik ve dayanıklılığı bir arada sunuyor. Filli Boya, Capatect Dalmaçyalı Isı Yalıtım Levhalarının, yapısındaki "İdeal Karbon Oranı" ile benzerlerinden yüzde 20 daha yüksek bir yalıtım gücüne sahip olduğu vadedinde bulunuyor. Ayrıca binaların nefes alabilmesini sağlayarak rutubet ve küf gibi sorunları da bertaraf ediyor.

Hurda Araçlarınızı Ekosistem'e Verin

Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından hazırlanan Ömrünü Tamamlamış Araçlar Yönetmeliği (ÖTA) 1 Ocak 2011'de yürürlüğe girdi. Yönetmelik çerçevesinde, ömrünü tamamlamış araçların ve araç bakımlarından çıkan parçaların toplanması ve geri dönüşümü "Ekonomik Operatör" olarak tanımlanan kuruluşlar tarafından yapılacak. Bu konudaki ilk branş şirketlerden biri olan Ekosistem, Türkiye genelinde 81 ildeki 150'yi aşkın teslim noktasıyla tüketicilere hizmet veriyor. EkoSistem, kullanıcılara da büyük kolaylık sağlayarak, buldukları ildeki teslim noktalarında, bertaraf formu karşılığında araçlarını teslim alacak. Ekosistem bu hizmetle sigorta şirketleri ile otomotiv distribütörlerinin takip ve raporlama işlemlerini de büyük ölçüde azaltmayı; emek, enerji ve materyal tasarrufunda öncülük yapmayı hedefliyor.

ARTVİN'İN YUSUFELİ İLÇESİ AKDENİZ EKOSİSTEMİ İLE BENZERİ OLMAYAN, ÖZEL BİR COĞRAFYA.

Karadeniz'de Saklı Akdeniz

Sevgi Artvin'de doğmuş, Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi, Orman Mühendisliği Bölümü mezunu. Proje, annesinin deyişiyle, Sevgi'nin hayatındaki ilk ciddi işi ve bu zamana kadar ona en çok katkı sağlayan uğraşı. Sevgi yaşadıklarını şöyle anlatıyor: "Çok yorulduğum, hayatımda hiç yapmadığım, bilmediğim işler yaptım, ama değerli bakışta proje bana çok şey kattı."

Hayata Artı Gençlik Programı'na projeleriyle katılan gençler Karadeniz'deki saklı Akdeniz'i yeniden yeşertmek için çalışıyorlar. Yörenin gençleri doğdukları topraklar için Hayata Artı Gençlik Programı ile birlikte yürüyorlar.

Yusufeli'nin kendine has iklim yapısı, Akdeniz bitki örtüsüne olanak sağlıyor. Çoruh Nehri boyunca yürürken karşınıza şaşırtıcı bir Akdeniz çıkıyor: güngörmüş zeytinler, incirler... Bu özel alan yoğun erozyon tehdidi altında. Türkiye ve dünya ekosistemi için paha biçilmez değer olan Yusufeli ve çevresi, toprak aşınması nedeniyle geri dönülmez bir noktaya yaklaşıyor. Özgün bitki örtüsü kendini yenileyemiyor. Giderek daralıyor.

Umutlar Yeniden Yeşeriyor

Yöre çocukları doğdukları topraklar için kolları sıvıyorlar. Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi'nden gençler hocalarının teşvikiyle Akdeniz bitki örtüsünü yeniden yeşertmek amacıyla bir proje geliştirmeye ve uygulamaya girişiyorlar. Ekip hemen kuruluyor ve Sevgi Seda Alkan, proje lideri oluyor.

İşte bu noktada yolları Hayata Artı Gençlik Programı ile kesişiyor. Sevgi ve Yasemin, Hayata Artı Gençlik Programı'nda bir proje fikrinin ne demek olduğunu, bu fikrin nasıl bir projeye dönüştüğünü, nasıl tasarlanıp, planlandığını öğreniyorlar.

Ve çalışmalar başlıyor

Yusufeli'nin Demirkent köyünde uygun alan seçiliyor. Orman Fakültesi öğrencileri, Yusufeli Orman İşletmesi ve Ağaçlandırma Şubesi görevlileri ve köylülerin katılımıyla örnek arazi dikimini gerçekleştiriyor. "İki ay boyunca durmadan çalıştık; zeytin, fıstık çamı, peruka çalısı, portakal, mandalina, limon fidanlarımızı diktik; damla sulama sistemini kurduk" diye anlatıyor Sevgi. Artvin Çoruh Üniversitesi, Artvin Orman Bölge Müdürlüğü, İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, İl Tarım Müdürlüğü, Ağaçlandırma Genel Müdürlüğü Yusufeli Şubesi, Yusufeli İlçe Tarım Müdürlüğü gibi yerlerde ve ilgili köy muhtarlıklarında projelerini anlatıyorlar. Artvin'i, Yusufeli'ni, Demirkent Köyü'nü afişlerle donatıyorlar.

Proje Model Oluyor

Örnek uygulama sahasında yeşeren ağaçlar, köylünün konuya ilgisi bölgede erozyonla mücadele eden kamu kurumlarına ilham kaynağı oluyor. Projede danışman olarak görev alan, Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi öğretim üyelerinden Doç. Dr. Zafer Ölmez, projenin hem kamu kuruluşları hem de üniversite üzerinde önemli etkiler yarattığını söylüyor: "Proje öğrencilere derste anlattıklarımızı gösterebileceğimiz bir uygulama sahası yarattı. Bununla birlikte İl Çevre ve Orman Müdürlüğü Ağaçlandırma Şubesi için erozyonla mücadelede denenebilecek bazı türleri öneribilmemizi sağladı. Proje bu açıdan, hem biz akademisyenler hem de kamu kuruluşları için önemli bir model oldu".

Köylüler İçin Yeni Gelir Kapısı

Projeye katılan köylüler, fark yaratacak bir imkân keşfediyorlar: Yeni ağaçlar, yeni ürünler demek... Demirkent Muhtarı sonuçlardan son derece mutlu; "Proje sayesinde zeytinin yanı sıra köyümüzde ilk defa başka türlerin de dikilebileceğini gördük. Köyümüz için büyük yenilik oldu. Gençleri kutluyorum." Köyden Cemal Kasap, heyecanla anlatıyor: "Zeytincilik köyümüzün geçim kaynaklarından biri. Projeye birlikte gelir getirecek diğer Akdeniz meyvelerini tanıdık."

Karadeniz'de Yeşeren Akdeniz ve Yeşeren Umutlar

Bölgede yeşeren sadece Akdeniz değil aslında... Proje, beraberinde bir dolu olumlu toplumsal etkiye yol açıyor, umutları yeşertiyor. Akademik bilgiyi bulunduğu bölgeye somut katkı olarak sunan üniversite, yörelerine sahip çıkan, başardıklarıyla özgüveni artmış gençler, sürdürdüğü görevde yeni çalışma modelleri gören kamu kuruluşları ve yeni imkânlar keşfeden köylüler... Yaşananlar, hem Karadeniz hem de Türkiye için mütevazı ama anlamlı bir sürecin aslında yeni başladığını gösteriyor.

Coca-Cola Hayata Artı Vakfı, çevresel ve toplumsal sorunlara sivil toplum kuruluşları, üniversiteler ve kamu kuruluşları ile birlikte çözümler geliştirmeyi hedefliyor. Vakfın önemli çalışma alanlarından biri de gençleri proje geliştirmeye ve işbirlikleri kurmaya teşvik eden "Hayata Artı" Gençlik Programı... "Hayata Artı" bugüne kadar; su kaynaklarının korunması, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının teşvik edilmesi ve orman kaynaklarının sürdürülebilir kullanımının ve korunmasının sağlanması gibi temel başlıklarda, 34 ilde 52 projeye destek verdi. Projeler sivil toplum, kamu sektörü ve tarım, sanayi, ticaret sektörlerinin temsilcilerinden oluşan 10 bin kişiyle buluştu. 100'den fazla kamu kuruluşu ve belediyeyle ortaklık kurdu.

www.coca-colahayataartivakfi.org

Coca-Cola Hayata Artı Vakfı'nın Hayata Artı Gençlik Programı kapsamında işbirliği gerçekleştirdiği kuruluşlar:

Bu Torbalar GÜBRE Oluyor

Dünyanın en büyük endüstriyel kâğıt torba üretim şirketi Mondi Industrial Bags, dünyanın ilk kompost edilebilir, biyo geridönüşümlü endüstriyel torbası olan Terra Bag'i geliştirdi. Kompostlama ve biyo geri dönüşüm aracılığıyla geri kazanılabilir ambalajlarla ilgili EN 13432 belgesini alan Terra Bag, rutubetten koruma için biyo geri dönüşümlü film içeren kâğıt torbadan oluşuyor. Torbada kullanılan film kısmen mısırdan yapılıyor. Yenilenebilir kaynaklardan yapılan ve aynı şekilde bozunabilir olan kraft torba kâğıdıyla bir araya getirildiğinde ideal bir sürdürülebilir ambalaj çözümü elde edilmiş oluyor. Torbanın tamamı kullanımdan sonra bir endüstriyel kompostlama tesisinde 12 hafta içinde kompost edilebiliyor. Bu süreç esnasında, torba mikroorganizmalara ayrılarak humusa dönüşüyor ve tarımsal gübre için uygun hale geliyor.

A Sınıfından Bile Daha Tasarruflu

"Yaşam için teknoloji" sloganıyla yola çıkmış olan Bosch, yeni ürettiği teknolojilerle hem hayatı kolaylaştırıyor, hem de doğaya ve aile bütçelerine katkı sunmaya hazırlanıyor. Bosch'un patent kayıtlarının yüzde 40'ı, doğal kaynakların ve çevrenin korunmasını hedefleyen teknolojilerden oluşuyor. Doğal kaynakları daha verimli kullanabilmek için bütün ürünlerini yüzde 95 geri dönüşümlü malzemenin üreten Bosch, son olarak, A sınıfı soğutuculardan da daha fazla tasarruf yapabilen Hydrofresh teknolojisini geliştirdi.

Akbaba'nın Suçu Ne?

İstihbarat dünyası deyince "uçan kuştan haberi olmak" diye bir tabir vardır belki ama herhalde bir kuşun casusluk yaptığı pek görülmemiştir. Gelin görün ki, Suudi Arabistan hükümeti pek öyle düşünmemiş. Bir

akbabanın bacağına bilezikle tutturulmuş bir verici görünce heyecanlanıp paniğe kapılan Suudi yetkililer sonunda akbabayı tutklamaya karar vermiş. Araştırmalar sonucu vericinin İsrail Tel Aviv Üniversitesine ait olduğu ortaya çıkmış. Ortadoğu memleketinde şüphe uyandırmaya yetecek bir vaka yani. Oralarda İsrail dendiğinde akan sular durduğundan talihsiz akbaba Siyonist bir komplonun parçası olmakla suçlanıp tutulanmış. Tel Aviv Üniversitesi ise yaptığı

açıklamada vericinin kendilerine ait olduğunu kabul ediyor ama bu donanımın akbabaların göç yollarını takip etmek için kullanıldığını iddia ediyor. Yükseklerde süzülen bir akbaba, başına bunların geleceğini bile-

mezdi belki ama yaban hayatındaki başka hayvanlar da bu tip suçlamalara daha önce maruz kalmış. Örneğin Mısır, Kızıldeniz'de turistlere saldıran bir köpekbalığının İsrail tarafından Mısır turizmını sabote etmek amaçlı gönderildiğini ciddi ciddi iddia etmiş. Devlet yöneticileri her zaman muhtelif dolaplar çevirirler. Adını andığımız ülkeler bu tür entrikalar konusunda fazlasıyla canlar yakmışlardır, amenna. Ama biz gene de soralım: "Akbabanın Suçu Ne?"

Ufukta Güneş Gözüktü!

Evlerinizin odaları artık iyice karanlık ve kasvetli mi gelmeye başladı? O zaman Güneş Tüneliyle buluşmanın zamanı gelmiş olabilir. Dünyanın öncü çatı penceresi üreticilerinden Velux'un Güneş Tüneli, güneş ışığının ulaşamadığı yaşam alanlarına, yüksek yansıtıcı borular ile dışarıdan doğal gün ışığı taşıma prensibine dayanıyor. Böylece evlerin banyo, hol veya ışığı sadece kaptıran alan tüm odalarına gün ışığının girmesi mümkün olabiliyor. Velux Güneş Tüneli minimum yüzde 28 eğime sahip tüm çatılara uygulanabiliyor. 0-15 derece arasında eğime sahip çatılarda ise yeni geliştirilen Düz Çatı Güneş Tüneli Çözümü seçeneği kullanılabilir.

JCB Carbon Trust Sertifikasını Aldı

JCB, iş makineleri sektörünün doğaya saygılı bir biçimde gelişimi için gerçekleştirdiği uygulamaları ve çevre dostu yeni ürünleriyle doğa-

nın korunmasına katkılarında dolayı, merkezi İngiltere'de bulunan Carbon Trust Standard tarafından "Carbon Trust" çevre sertifikası ile onurlandırıldı. Yeni nesil kazıcı yükleyicilere 47,2 milyon dolarlık yatırım yapan JCB yeni geliştirdiği araçlarla yüzde 16'lık yakıt tasarrufu sağlayabiliyor. JCB, yeni nesil makinelerin dışında en temiz motoru geliştirmek için de önemli yatırımlar yapıyor. Yeni "Dieselmax" motorunun geliştirilmesine toplam 188 milyon TL'lik harcama yapan JCB, sadece yollarda kullanılmayan araç sektöründe en temiz motora sahip olmakla kalmıyor, aynı zamanda yüzde 10'a varan yakıt tasarrufu olanağı da sunuyor.

BASF ile faturaları **seven** sıcak evler

BASF'in yüksek yalıtım kapasitesine sahip yapı çözümleri ve enerji tasarrufu sağlayan malzemeleri ile geleneksel yalıtım sistemlerine ve malzemelerine kıyasla çok daha tasarruflu şekilde ısınabilirsiniz. Neopor® ve Elastopor® gibi BASF ürünlerini kullanan evler kış aylarında sıcaklığını koruyarak enerji tasarrufu sağlar, enerji tasarrufu da faturaların azalmasını... Çünkü BASF'te biz kimya yaratıyoruz.
www.basf.com.tr

BASF

The Chemical Company

Haberler

Rüzgârda Yerli Sanayinin Önü Açıldı

Aralık ayında yürürlüğe giren "Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretimine İlişkin Yönetmelik" sayesinde isteyen bireyler şirket kurmadan ve lisans almadan kendi ihtiyacı olan elektriği üretebilecek. Haneler kendi ürettikleri ihtiyaç fazlası elektriği dağıtım şirketlerine de satabilecek. Bu imkânların dışında rüzgâr enerjisinde yerli üreticinin de önünü açan Yönetmeliğin 14. maddesinin 8. bendine göre "Gerçek ve tüzel kişi rüzgâr santrali yatırımı için yerli rüzgâr türbinini tercih ederse, tüketim fazlası elektriği daha yüksek fiyatla satabilecek." Yönetmelikle birlikte Türkiye'de rüzgâr yatırımlarının artacağını söyleyen SoyutWind'in Proje Geliştirme Direktörü Ali Çolak, bu düzenleme sayesinde en az 10 bin kişinin istihdam edileceğini ve ucuz enerji gibi ekonominin kronik sorunlarına çözüm bulunabileceğini belirtti.

HP Basamakları Tırmanıyor

Bilişim sektörünün öncü markalarından HP çevreci adlarıyla, Greenpeace'in hazırladığı Yeşil Elektronik sıralamasında üst basamaklara tırmanmayı başardı. HP bu başarısını doğada çürümediği için çevreyi kirleten PVC plastiklerini ve alev geciktirici BFR kimyasallarını yeni ürünlerinin çoğundan kaldırarak elde etti. Böylece, HP tüketici elektroniğinde çevreci teknolojiler geliştirme alanında 10 üzerinden 5,5 olarak Greenpeace'in Ekim 2010 Yeşil Elektronik sıralamasında 18 şirket arasında dördüncülüğe yükseldi.

Avrupa'da Yılın Arabası Elektrikli

Sıfır emisyonlu araçlar, yavaş yavaş dünya otomotiv piyasasında önemli bir yer edinmeye başlıyor. Bunun en önemli kanıtı, 2011 Avrupa'da Yılın Arabası ödülünü, yüzde yüz elektrikli Nissan Leaf'in elde etmesi. 47 yıldır düzenlenen ve dünyanın en prestijli otomotiv ödülü sayılan Yılın Arabası unvanının bir elektrikli arabaya verilmesi, neredeyse devrim niteliğinde bir gelişme. Dünyanın ilk kitlesel kullanıma yönelik, ekonomik, sıfır emisyonlu aracı olan Nissan Leaf, birbirinden ünlü 40 araba modelini geride bırakarak ödülü almaya hak kazandı. 23 Avrupa ülkesinden 57 adet otomobil dergisi yazarından oluşan jürinin başkanı Hakan Matson jüri heyetinin, Nissan Leaf'in elektrikli araçlar için bir dönüm noktası olduğunu bilincinde olduğunu vurgulayarak Leaf'in geleneksel araçlarla yarışabilecek seviyede olan ilk elektrikli araç olduğunu belirtti. Zaten geçtiğimiz Kasım ayında Nissan Leaf, küresel çapta 27 bin ön sipariş alarak dikkatleri üzerine çekmeyi başarmıştı.

Çevre Dostu Parklar Karabağlar'da

İzmir Kalkınma Ajansı ve Karabağlar Belediyesi bölgede yenilenebilir enerji kullanımını artırmak ve yeşil bina uygulamalarını yaygınlaştırmak için kolları sıvadı. Karabağlar Belediyesi tarafından hazırlanan Çevre Dostu Parklar Projesi, hem bölgede çevre dostu uygulamaların artmasını amaçlıyor hem de genel çevre bilincinin yaygınlaşmasını hedefliyor. İlçe sınırları içindeki Bahçelievler Mahallesi Uğur Mumcu Parkı, Muammer Akar Mahallesi Barış Selçuk Parkı, Adnan Süvari Mahallesi Adnan Süvari Parkı ve Devrim Mahallesi Kartal Parkı'na güneş enerjisi altyapısı kurulacak. Proje kapsamında Devrim Mahallesinde kurulacak yeşil binalarda enerji ihtiyacı güneş ve rüzgâr enerjisinden sağlanacak. Yeşil binaların çim çatıları doğaya oksijen salıp güneş ışınlarının atmosfere geri dönmesini engelleyecek; yağmur suyu kanallarıyla toplayacağı suyu arıtarak bina içindeki kullanıma sunacak.

Cancun Bildirisine İlk İmza Akbank'tan

Galler Prensiği İklim Değişikliği Liderleri Grubu tarafından hazırlanan Cancun Bildirisine imza atan ilk Türk bankası Akbank oldu. Cancun Bildirisi, daha önceki Kopenhag, Bali ve Poznan Zirveleri arifesinde hazırlanan bildirilerin devamı olma niteliğini taşıyor. Bildiri, 35 ülkeden farklı sektörlerde faaliyet gösteren 384 şirket tarafından imzalandı. Cancun Bildirisi'nde Akbank'ın yer almasıyla ilgili olarak bir açıklama yapan Akbank Genel Müdürü Ziya Akkurt,

"İklim değişikliği ile mücadelenin, uluslararası düzeyde tartışılan öncelikli konulardan biri olduğuna inanıyoruz. Türkiye'de sürdürülebilirliğin öncüsü olarak, ülkemiz ve dünyamız için gerekli tedbirleri almanın sorumluluğunu taşıyoruz. Akbank olarak daha yaşanabilir bir dünya ve sürdürülebilir bir çevre için iklim değişikliğiyle küresel mücadeleye dikkatleri çeken ve duyarlılığı artıran bu bildiriye destek vermekten gurur duyuyoruz" dedi.

Akkuyu Yüzünü Güneşe Dönüyor

Greenpeace Akdeniz'in, nükleer santral kurulması planlanan Akkuyu'nun yanı başındaki Büyükeceli Beldesi camisine kurduğu güneş enerjisi sisteminin açılışı yapıldı. Güneş Enerjisi Sanayicileri Derneğinin teknik desteğiyle geliştirilen proje kapsamında yöre halkına yönelik bilgilendirme çalışmaları da yapıldı.

Maliyeti Greenpeace tarafından karşılanan 2,25 kilowatt kurulu güç kapasitesine

sahip sistem caminin enerji ihtiyacını sağlamak için yeterli. Greenpeace yetkilileri, yenilenebilir enerji kaynakları ve enerji verimliliği çözümlerinin nükleer enerjinin tam sekiz katı daha fazla istihdam sağladığını iddia ediyor. Greenpeace'e göre hükümet nükleer santral inşa etmek yerine aynı güçte fotovoltaik güneş sistemlerine teşvik verirse 120 bin yeni, temiz ve vasıflı iş yaratılabilecek.

Balkanlar İçin Yeşil Çare

Balkan ülkelerinin Yeşil Partileri geçtiğimiz yıl Aralık ayında son krizi ve krize yeşil çareleri tartışmak için Üsküp'te toplandı. Makedonya'da iktidar partisi DOM'un ev sahipliğinde gerçekleşen toplantılara bütün Balkan ülkelerinden katılım sağlandı. Toplantıların ana teması, Yeşil Yeni Düzen politikaları içinde, enerji, tarım ve turizmin yeri idi. Türkiye Yeşillerinden Barış Gençer Baykan ve Ahmet Atıl Aşıcı yaptıkları sunumlarda Türkiye'yi değerlendirdi ve Balkan ekonomilerinin uyguladıkları politikaların ne derece sürdürülebilir olduğuna dair çalışmalarının sonuçlarını paylaştı. Balkan ülkeleri içinde NATO'ya, AB'ye üye olan da, olmayan da; AB'ye aday ülkeler de var. Böylesine farklı ülkelerden oluşan bir bölge toplantısında alınan ilk ortak kararlardan biri özellikle Bulgaristan ve Türkiye'de nükleer enerji yatırımlarına karşı ortak hareket edilmesi oldu.

çevre dostu

organik

geri dönüşümlü

doğal

el yapımı

nonoksis

greengoods®
Yeşil Ürünler

**Çocuğunuz ve sizin için
tamamı sertifikalı ekolojik ve organik
ürünlerden oluşan internetteki
tek güvenilir adresiniz
www.greengoods.com.tr**

Greengoods, doğaya katkı sağlayan ürünler sayesinde çocuklarının temiz ve daha yeşil bir dünyadaki geleceğine önem veren aileler için internet sitesini açtı. Bu site tüm anne ve babalar için çocuklarına en mükemmel hediyenin, onlara güzel, temiz ve yeşil bir dünya bırakmanın farkındalığı ile var olmayı amaç ediniyor.

www.greengoods.com.tr

MAVİ GEZEĞEN HEP MAVİ KALIR MI?

Gezegelimizde yaşamın sürdürülebilir olması için, kaynakları koruma sorumluluğunu üstleniyoruz. Bu sorumluluğumuzu, tüm süreçlerimize Blue Life felsefemizi yansıtarak yerine getiriyoruz.

Blue Life; Vitra, Artema ve Vitra Therm'den oluşan Eczacıbaşı Yapı Ürünleri Grubu markalarımızın üretim, tasarım ve yönetim süreçlerini kapsayan bir sürdürülebilirlik felsefesidir...

Bir üretim felsefesi olarak Blue Life

Blue Life; üretim sürecinde yenilenemeyen doğal kaynak tüketimini en aza indirmektir. Bunun için hammaddenin bilinçli kullanımına ve doğaya geri dönüşümünü sağlayan teknoloji yatırımlarına önem veriyoruz. Bu şekilde, doğal kaynakları koruma sorumluluğunu, üretim aşamasında da gözetiyoruz. Tesislerimizde çeşitli geri dönüşüm sistemleri geliştirerek hammadde ve enerji kullanımlarındaki kaybı en aza indiriyoruz. 2007 yılından bu yana en

uygun teknolojilerden yararlanarak, etkin atık su arıtma yöntemlerini kullanıyoruz. Seramik pişirimi sırasında gerçekleşen enerji kaybını en aza indirmek amacıyla tesislerimizin fırın ısılarında her yıl %15 enerji tasarrufu sağlıyoruz. Fabrikalarımızda atık kağıt geri kazanımı ve dönüşümüne yönelik gerçekleştirilen inovasyon çalışmaları doğrultusunda ise her yıl kesimden kurtulan 17.178 ağaç, oksijen yaymaya devam ediyor.

Bir yönetim felsefesi olarak Blue Life

Blue Life; çalışanlarımızla, paydaşlarımızla ve toplumsal faaliyetlerimizde sürdürülebilirliği esas almaktır. Çalışanlarımıza su ve enerji tasarrufu eğitimleri veriyor, birlikte sürdürülebilirlik kavramının önemini vurgulayan projeler üretiyoruz. Beraber çalıştığımız kurum ve kuruluşların da sürdürülebilirlik konusundaki yaklaşımlarını

önemsiyoruz. 2007 yılından bu yana gerçekleştirdiğimiz Eczacıbaşı Hijyen Projesi kapsamında, Yatılı İlköğretim Bölge Okulları'ndaki öğrencilere kişisel hijyen konusunda eğitimler veriyoruz. Okullardaki banyo ve tuvaletleri yenileyerek daha çağdaş, kaliteli ve sağlıklı yaşam koşulları sağlıyoruz. Projelerimizin uluslararası ödüllere layık görülmesinden gurur duyuyoruz.

Dünyanın en az su harcayan klozeti: 2,5/4 lt klozet

250 adet Vitra 2,5/4 lt klozet, 1 yılda 3 olimpik havuz dolduracak kadar su tasarrufu sağlar.

Isı yalıtımında Vitra Therm standartları

Vitra Therm ile yalıtılmış bir binadaki yıllık enerji tasarrufu 103 ağacın sağlayacağı faydaya eşittir.

İnce karo: Slimetric

Ağırlıkları %50 azaltılmış olan Vitra Slimetric karolar, ambalaj, uygulama ve enerji tasarrufunun yanı sıra sevkiyatta da %33 tasarruf sağlar.

Suya sahip çıkan tasarım: Debi regülatörlü el duşu

Bir yılda, bir ailenin kullanacağı kadar suyu, iki ailenin kullanabilmesini sağlar.

Bir tasarım felsefesi olarak Blue Life

Blue Life; doğal kaynakları koruma sorumluluğunu, konutlar ve toplu kullanım alanları için sunduğumuz ürünlere de taşımaktadır. Bu nedenle kişi başına düşen su tüketimini akıllı tasarımlarla en aza indirmek, tasarım felsefemizi oluşturuyor. Geliştirdiğimiz pisuvar, klozet ve armatürlerin kullanımının kazandırdığı yıllık su hacmi hane başına 190 tonu geçiyor. Bu, 190 ton suyun barajlarda kalması demek. Suyun barajlarda kalması aynı zamanda elektrik tüketiminde ve karbon salınımında önemli oranlarda tasarruf sağlanması anlamına geliyor. Bu kapsamda üretilen "2,5/4 lt klozet" dünyanın ilk Almanya LGA enstitüsü onaylı klozettir.

Tüm bunları mavi gezegenimiz hep mavi kalsın diye yapıyoruz. Her an doğal kaynakları koruma sorumluluğuyla hareket ediyoruz. Çünkü; yaşamın sürdürülebilirliği aslında doğal kaynakların sürdürülebilirliği demek. Çünkü biliyoruz ki; daha iyi bir hayat için, yerine koymadan tüketmek tek yol değil.

Blue Life

Mavi gezegenimiz için...

Vitra | ARTEMA

Arka Plan

Bizi Affet Allianoi!

Antik çağlardan bize miras kalan Allianoi ancak 2010 yılına kadar dayanabildi. Oysa 1970'lere kadar Allianoi'nin suları şifa dağıtırdı. Şimdi, ani bir baskınla alelacele üstünün kumla kaplanmasıyla inşaatına başlanan Yortanlı Barajı bitince antik Allianoi kenti tamamen sular altında kalacak. 2010 yılı biterken Allianoi'de de sonun başlangıcına geldik. Ancak bu başlangıcın kime hayır ve şifa getireceğini kestirmek zor...

Fotoğraf: Coşkun Aral, 2008

Finans

Ne Hava Bedava, Ne De Su!

Uzmanların, 2050 yılında biyolojik türlerin yüzde 30'unun tamamen yok olacağını öngördüğünü söylesek? Dünya Bankası Başkanı Robert Zoellick tam da bu yüzden dünya devletlerini bu doğal mirasın maliyetini hesaplamaya çağırıyor. Devletlerin Yeşil Bütçeyi gündemlerinin üst sırasına taşımalarının zamanı çoktan geldi.

Yazı: Balkan TALU

Birleşmiş Milletler'in 2010'u Biyoçeşitlilik Yılı ilan ettiğini biliyor muydunuz? Nedeni basit: Uzmanlar, 2050 yılında doğal türlerin yüzde 30'unun neslinin tamamen tükeneceğini öngörüyor. Japonya'nın Nagoya kentinde, 2010 Ekim ayında düzenlenen Biyoçeşitlilik Zirvesi'nde de tehlike altındaki bu benzersiz zenginliğin korunması için alınması gereken tedbirler konuşuldu. Sonunda Dünya Bankası doğa mirasına da finansal bir değer belirlenmesini önerdi. İşte Yeşil Bütçe Projesi de böyle ortaya çıktı.

Diyelim ki herhangi bir üretim ya da hizmet için yatırım yapacak, tesis kuracaksınız. Elbette ki bir maliyet hesabı yapmanız gerekiyor. Kurulum maliyeti, işgücü bedeli vs. hepsini hesapladınız. O tesisin ne kadar gelir elde edebileceğinizi de belirlediniz. Basit bir toplama çıkarma işlemiyle bu işten ne kadar kâr edeceğinizi de ortaya koydunuz. Artık işe koyulabilirsiniz değil mi? Dünya Bankası, "Hayır, bu kadar kolay değil" diyor. Dünya Bankası Başkanı Robert Zoellick, Biyoçeşitlilik Konferansı'nda yaptığı konuşmada, artık doğal varlıkların da devlet bütçelerine konulması gerektiğini açık bir şekilde ifade etti. Zoellick'e göre ormansızlaştırmanın ve türlerin kaybolmasının engellenmesi için ormanlar, sahil korumasına katkıda bulunan mangrove ağaçları, sulak alanlar ve mercan kayalıkları gibi doğal varlıkların da maddi değer olarak sayılması gerekiyor. Yani artık ne su bedava, ne de hava...

Doğanız Kaç Para Ediyor Bakalım?

Japonya Nagoya'daki Biyoçeşitlilik Konferansı'na katılan 100'den fazla Çevre Bakanının ülkelerinin doğal varlıklarının envanterini çıkarma kararı alması, bu

Zoellick'e göre ormansızlaştırmanın ve türlerin kaybolmasının engellenmesi için doğal varlıkların da maddi değer olarak sayılması gerekiyor.

fikrin ne kadar güçlü bir şekilde sahiplenildiğinin de kanıtı aslında. Örneğin Norveç Çevre Bakanı Erik Solheim, konferans sonrası verdiği demeçte ekolojik tahribat yaratan şirketlerin de yapılacak mali hesapların içine dahil edilmesi gerektiğini söyledi. Bu arada gelişmekte olan ülkelerin doğa miraslarını değerlendirme çalışmalarına Dünya Bankası da yardım edecek. Dünya Bankası'nın desteğinin ardındaki birincil amaç, doğal sermayeye dair bilgi eksikliğini ortadan kaldırmak. Solheim, tesisler kurulurken ortaya çıkan negatif etkilerin o yatırımın sahipleri tarafından telafi edilmesi gerektiğini de ısrarla vurguluyor. Zengin ülkeler, Projenin finansmanını fosil yakıt kullanımı ve balıkçılık endüstrileri tarafından sağlanacak gelirlerden karşılamayı planlıyorlar.

Hükümetler Sanayi ile Karşı Karşıya

Doğa miraslarına değer biçme süreçlerinde en önemli değişkenlerden biri de büyük endüstriyel tesislerin üretim aşamalarında yol açtıkları tahribat. İşte yakın tarihli bir örnek: Hindistan'da faaliyet yürüten İngiltere menşeli Vedanta Resources firması, boksit kazılarına hız vermeyi ve Orissa bölgesinde bulunan alüminyum rafinerisini genişletmeyi düşünüyordu. Ancak Hindistan hükümeti madencilik şirketinin planlarını suya düşürünce bu durum büyük bir ihtilafa yol açtı. Güney Kore'de Posco isimli bir firma tarafından 12 milyar dolarlık bir sermayeyle kurulan çelik fabrikasının yapımı da aynı gerekçeyle hükümet tarafından ertelendi.

Güney Kore ve Hindistan örnekleri tam da Yeşil Bütçe projesinin nasıl kul-

Finans

Ne Hava Bedava, Ne De Su!

Uzmanların, 2050 yılında biyolojik türlerin yüzde 30'unun tamamen yok olacağını öngördüğünü söylesek? Dünya Bankası Genel Müdürü Robert Zoellick tam da bu yüzden dünya devletlerini bu doğal mirasın maliyetini hesaplamaya çağırıyor. Devletlerin Yeşil Bütçeyi gündemlerinin üst sırasına taşımalarının zamanı çoktan geldi.

Yazı: Balkan TALU

Birleşmiş Milletler'in 2010'u Biyoçeşitlilik Yılı ilan ettiğini biliyor muydunuz? Nedeni basit: Uzmanlar, 2050 yılında doğal türlerin yüzde 30'unun neslinin tamamen tükeneceğini öngörüyor. Japonya'nın Nagoya kentinde, 2010 Ekim ayında düzenlenen Biyoçeşitlilik Zirvesi'nde de tehlike altındaki bu benzersiz zenginliğin korunması için alınması gereken tedbirler konuşuldu. Sonunda Dünya Bankası doğa mirasına da finansal bir değer belirlenmesini önerdi. İşte Yeşil Bütçe Projesi de böyle ortaya çıktı.

Diyelim ki herhangi bir üretim ya da hizmet için yatırım yapacak, tesis kuracaksınız. Elbette ki bir maliyet hesabı yapmanız gerekiyor. Kurulum maliyeti, işgücü bedeli vs. hepsini hesapladınız. O tesisin ne kadar gelir elde edebileceğinizi de belirlediniz. Basit bir toplama çıkarma işlemiyle bu işten ne kadar kâr edeceğinizi de ortaya koydunuz. Artık işe koyulabilirsiniz değil mi? Dünya Bankası, "Hayır, bu kadar kolay değil" diyor. Dünya Bankası Genel Müdürü Robert Zoellick, Biyoçeşitlilik Konferansı'nda yaptığı konuşmada, artık doğal varlıkların da devlet bütçelerine konulması gerektiğini açık bir şekilde ifade etti. Zoellick'e göre ormansızlaştırmanın ve türlerin kaybolmasının engellenmesi için ormanlar, sahil korumasına katkıda bulunan mangrove ağaçları, sulak alanlar ve mercan kayalıkları gibi doğal varlıkların da maddi değer olarak sayılması gerekiyor. Yani artık ne su bedava, ne de hava...

Doğanız Kaç Para Ediyor Bakalım?

Japonya Nagoya'daki Biyoçeşitlilik Konferansı'na katılan 100'den fazla Çevre Bakanının ülkelerinin doğal varlıklarının envanterini çıkarma kararı alması, bu

Zoellick'e göre ormansızlaştırmanın ve türlerin kaybolmasının engellenmesi için doğal varlıkların da maddi değer olarak sayılması gerekiyor.

fikrin ne kadar güçlü bir şekilde sahiplenildiğinin de kanıtı aslında. Örneğin Norveç Çevre Bakanı Erik Solheim, konferans sonrası verdiği demeçte ekolojik tahribat yaratan şirketlerin de yapılacak mali hesapların içine dahil edilmesi gerektiğini söyledi. Bu arada gelişmekte olan ülkelerin doğa miraslarını değerlendirme çalışmalarına Dünya Bankası da yardım edecek. Dünya Bankası'nın desteğinin ardındaki birincil amaç, doğal sermayeye dair bilgi eksikliğini ortadan kaldırmak. Solheim, tesisler kurulurken ortaya çıkan negatif etkilerin o yatırımın sahipleri tarafından telafi edilmesi gerektiğini de ısrarla vurguluyor. Zengin ülkeler, Projenin finansmanını fosil yakıt kullanımı ve balıkçılık endüstrileri tarafından sağlanacak gelirlerden karşılamayı planlıyorlar.

Hükümetler Sanayi ile Karşı Karşıya

Doğa miraslarına değer biçme süreçlerinde en önemli değişkenlerden biri de büyük endüstriyel tesislerin üretim aşamalarında yol açtıkları tahribat. İşte yakın tarihli bir örnek: Hindistan'da faaliyet yürüten İngiltere menşeli Vedanta Resources firması, boksit kazılarına hız vermeyi ve Orissa bölgesinde bulunan alüminyum rafinerisini genişletmeyi düşünüyordu. Ancak Hindistan hükümeti madencilik şirketinin planlarını suya düşürünce bu durum büyük bir ihtilafa yol açtı. Güney Kore'de Posco isimli bir firma tarafından 12 milyar dolarlık bir sermayeyle kurulan çelik fabrikasının yapımı da aynı gerekçeyle hükümet tarafından ertelendi.

Güney Kore ve Hindistan örnekleri tam da Yeşil Bütçe projesinin nasıl kul-

Finans

Birleşmiş Milletler, 2010'u Biyoçeşitlilik Yılı ilan ederek önemli bir soruna parmak basmış oldu. 2011'inse Ormanlık Yılı ilan edildiğini hatırlatalım.

lanılabileceğine dair ideal birer örnek oluyor. Her iki örnekte de karar vericiler, tesislerin yaratacağı çevresel etkilerin de hesaba katılması yüzünden projelerden vazgeçtiler. Projelerin mali giderlerinin hesaplanmasında artık, işgücü bedeli ve üretim giderleri dışında doğal alanlarda meydana gelecek kayıplar da göz önüne alınıyor.

44 Trilyon Dolarlık Dünya

Vakti zamanında Adam Smith, "Ulusların Zenginliği" isimli eseriyle kapitalist sistemin manifestosunu yazmıştı. Dünya Bankası ise Smith'e nazire yaparcasına, "Ulusların Değişen Zenginliği" isimli çalışmasını yakın zamanda dünya kamuoyuyla paylaşmaya hazırlanıyor. Bu kapsamlı çalışmadan sızan ilk bilgilere göre bütün dünyanın doğal varlıklarının toplam değeri 44 trilyon dolar. Bu mirasın 29 trilyon dolarlık bir bölümü gelişmekte olan ülkelerde yer alıyor. Yeşil Bütçe projesi bu noktada bir tür "çevreyi koruyalım" slogancılığının ötesine gidiyor çünkü mesela gelirinin çok büyük

Ekosistem Ekonomisinin Kriterleri

UNEP kapsamında faaliyet gösteren TEEB tarafından hazırlanan final raporu, Dünya Bankası'nın Yeşil Bütçe konseptini geliştirmesinde temel referanslardan biri oldu. TEEB Raporu dünya ekosistemine değer biçebilmek için en önemli kriterleri belirliyor. İşte dünyadan ilginç örnekler...

Ormanlık: 3,7 Trilyon Doları Kurtarabilir

2030 yılına kadar ormansızlaşma yarıya düşürülebilirse sera gazı emisyonlarında da 1,5-2,7 grostonluk bir indirim sağlanabilir. Böylece iklim değişikliğinin yaratacağı 3,7 trilyon dolarlık bir yıkımdan kurtulmak mümkün gözüküyor.

Balıkçılık: Her Yıl 50 Milyar Dolar Kayıp

Sürdürülebilir balıkçılık yerine küresel olarak endüstriyel balıkçılık teşvik ediliyor. Zayıf yönetmelikler ve cılız yaptırımlar yüzünden balıkçılık gelirleri her yıl 50 milyar dolar azalıyor.

Mercan Kayalıkları: Üç Milyon Canlının Evi

Mercan kayalıkları altında dünya sahillerinin sadece yüzde 1,2'sini kaplıyor ama gene üç milyon farklı canlı türüne ve denizdeki bütün balıkların en az dörtte birine ev sahipliği yapıyor.

Yeşil Pazar: Büyüyor da Büyüyor!

Sadece organik gıda sektöründeki satışlarda küresel bazda her yıl 5 milyar

dolarlık artış yaşanıyor. 2007 yılında yeşil pazar 46 milyar dolarlık bir hacme ulaştı. 2008 ve 2009 yıllarında organik balıkçılık sektörü yüzde 50 büyüdü. Eko turizm, turizm alanında en hızlı büyüyen yan sektör. Eko turizm seçeneğini tercih eden turistlerin harcamalarında yüzde 20'lik artış yaşandı.

Ancılık: Tarıma Milyon Dolarlık Girdi

2002 yılında ABD'de bir arı kolonisi bal ve yan ürünlerinden (bal, balmumu, polen tozu) sadece 215 dolar para kazandırırken, polenleme yoluyla elde edilen meyve ve yemişlerden 1050 dolarlık bir gelir sağlamayı başardığı açıklandı (Fluri and Fricke 2005). Yine İsviçre'deki arı kolonileri ülkenin tarımdan bir yılda 213 milyon dolarlık gelir elde etmesini sağladı. İsviçre, bu şekilde ancılıktan elde edeceği gelirin beş katını ülke ekonomisine kazandırmış oldu.

Avustralya'da Karbon Nasıl Depolandı?

Avustralya Canberra'da 400 bin kişi ağaç ekerek bölgenin hava kalitesini yükseltti, enerji giderlerini azalttı ve karbon depoladı. Bu vaka, şehrin 2008-2012 yılları arasında 20 ila 6 milyon dolarlık bir doğal sermayeye ulaştığını gösteriyor.

bir kısmını tarımdan sağlayan gelişmekte olan ülkelerde ormanların kesilmesi tarım arazilerinde çok büyük tahribatlar yaratabiliyor. Aynı şekilde sulak alanlarda yaratılan tahribat hidroelektrik kapasitesinde düşüşe de sebebiyet verebiliyor.

Dünya Bankası'nın küresel ortaklık projesinin en önemli dayanaklarından biri de BM Çevre Programı (UNEP) bünyesinde faaliyet gösteren Ekosistemler ve Biyoçeşitlilik Ekonomisi (TEEB) programı. TEEB yakın zamanda yayınladığı final raporunda doğa tarafından sunulan imkânların görünmez kılındığını ve bu durumun ekosistemlerin ve biyoçeşitliliğin tükenişine yol açtığını savunuyor.

Ne Kadar Karides, O Kadar Palmiye!

"Doğa tarafından sunulan imkân" deyince konuyla ilgili en yerinde örneklerden biri, özellikle Güney Asya bölgesinde kurulmakta olan karides çiftlikleri. Bir karides çiftliği kurmaya karar veren bir çiftçi açacağı göletin büyüklüğüne göre yoğun miktarda palmiye ağaç örtüsünü yok edebiliyor. Bu şekilde 1980-1990 diliminde dünyadaki mangrove ağaç örtüsünün yüzde

Güney Asya bölgesinde karides çiftliği kurmak için 1980-1990 diliminde dünyadaki mangrove ağaç örtüsünün yüzde 35'inin yok edildiği tahmin ediliyor.

35'inin yok edildiği tahmin ediliyor. Özellikle Güney ve Güneydoğu Asya'da palmiye örtüsünün bu kadar hızlı silinmesinin en güncel örneklerinden biri de iki sene önce Burma'da yaşanan büyük selin yarattığı yıkım. Bundan sonra, başta karides çiftçiliğine öncülük yapan Tayland olmak üzere bu işe yatırım yapan ülkelerin, çiftliklerin yarattığı ekolojik yıkımı hesaba katması gerekecek. Karides üretim tesislerinin ve göletlerinin maliyeti hesaplanırken yaşanacak sel felaketlerinin maliyeti, kaybolacak balık türlerinin balıkçılık sektörüne vereceği zarar ve bunun genel ekonomiye yansımalarının da hesaba katılması lazım gelecek. Ayrıca yok edilen ağaçların, ormancılık sektörüne vuracağı darbeyi de bu bilançoya dahil etmek gerekiyor.

Dünya Bankası'nın kampanyasına hem gelişmiş ülkeler hem de gelişmek-

Katılımcı Ülkeler

Dünya Bankası'nın Yeşil Bütçe kampanyasına imza atan ilk altı ülkenin temsilcileri:

1. Sandra Bessudo Lion, Kolombiya Çevre Şube Müdürü
2. Ryu Matsumoto, Japonya Çevre Bakanı
3. Erik Solheim, Norveç Çevre Bakanı
4. Caroline Spelman, Birleşik Krallık Çevre Gıda ve Köyüşleri Bakanı
5. Vijai Sharma, Hindistan Çevre ve Orman Bakanı
6. Achim Steiner, UNEP Yönetim Kurulu Başkanı

te olan ülkeler düzeyinde katılım bekleniyor. İlk beş yıllık pilot projeye 10 ülke dahil oluyor. Pilot projede yer alacak ülkeler arasında Hindistan, Japonya ve Kolombiya da var. Projeye ülkelerin yasa koyucularının dışında uluslararası kuruluşlar ve sivil toplum temsilcilerinin de katkı sunması bekleniyor. Pilot proje kapsamında katılımcılara ilk olarak ekosistemlerinin değerini nasıl belirleyebilecekleri anlatılacak. Ekosistemlere değer biçildikten sonra bu rakamların refah geliştirme ve ekonomik büyüme politikalarına dahil edilmesine çalışılacak. Son olarak pilot projenin dünya ölçeğine yayılabilmesi için bir ilkeler rehberi hazırlanacak.

Biyoçeşitlilik ciddi bir tehlike altındadır. Gezegenimiz de öyle. Tehlike büyük olduğu için daha radikal adımlar atmak gerekecek. Dünya Bankası, Yeşil Bütçe projesiyle dünya devletlerini gezegenimizin kıymetini bilmeye çağırıyor. Şimdilik on ülke bu çağrıya kulak verdi. Doğal mirasımızın parasal bir bedeli (şimdilik) belki yok ama bu şekilde çevreyi tahrip etmeye devam edersek ödeyeceğimiz bedel çok fazla olacak. Hem maddi hem de manevi... ○

Wikileaks Çuvalından "Çevreye" Düşenler

Wikileaks belgeleri aslında birçok insan için malumun ilanı oldu. Dünya politikasında işlerin kapalı kapılar ardında, gizli saklı, rüşvetle-tehditle, ikiyüzlülükle ve büyük bir pragmatizmle yürütüldüğünü herkes biliyordu ama Wikileaks sayesinde bunların artık "belgelenmiş" olması yeni bir durum. Biz de sızdırılan yüzbinlerce belge içinde iklim değişikliği ve çevreyle ilgili olanlara baktık ve insanlığın varlığı söz konusu olduğunda bile politikacıların ekonomik ve siyasi çıkarları koruma refleksiyle davrandığını; kamuoyu önünde başka, kapalı kapılar ardında başka davrandıklarını gördük. İşte Wikileaks belgelerinden çevre ve iklim değişikliği konu başlığında tasnif edilmiş sızıntılardan bazıları...

Wikileaks belgelerinden öğrendiğimize göre dünyayı en fazla kirleten ABD ve Çin, iklim değişikliği konusunda da süreci kendi çıkarlarına göre şekillendirmek için siyaseten kirli işler çeviriyorlar- mış, ki insan buna hiç mi hiç şaşırıyor. İklim değişikliğiyle ilgili düzenlemeler, bu iki sanayi devinin varolan ekonomik düzenlerini bir şekilde etkileyecek. Hızla büyüyen ve zenginlik biriktiren (büyürken ve biriktirirken de aynı hızla dünyayı kirleten) Çin'in üzerinde büyük bir baskı var ve Çin bu baskılara kulaklarını toptan kapayamaz. Çin'in iklim değişikliği ve çevrenin korunması yönünde atacağı adımların sebebinin "samimi duygular" olduğuna inanmak pek mümkün değil. Neticede son yıllarda çevre ile ilgili duyarlılıkları artan Avrupalı ve Amerikalı tüketiciler çevreyi umursamayan bir ülkenin mallarını almayı reddedebilir ve bu potansiyel tehlike Çin'i ekonomik kaygılarla bir şeyler yapmaya zorlayabilir. Belgelerden gördüğümüz kadarıyla Çin endişeli ama endişesinin sebebi dünyanın geleceği falan değil. Wikileaks belgelerinin ortaya döktüğü gerçek şu: Bu iki ülke, yani ABD ve Çin, oturup bir kâr-zarar hesabı yapıyor ve korkunç bir bencillikle iyi bir şeyler yapıyormuş gibi görünüp dünyayı kandırmaya çalışıyor. Hikâye küçük

İngiltere'de ev hapsinde tutulan, Wikileaks'in kurucusu Julian Assange, Pandora'nın kutusunu açmış oldu. Çevreye saçılanlar arasında, çok önemli "çevresel" meseleler de var.

Bush'un başkanlığı döneminde başlıyor. Çin ve ABD, 2007'de bir stratejik ve ekonomik diyalog süreci başlatıyor ve süreç Obama yönetimi zamanında da devam ediyor. 15 Mayıs 2009 tarihli bir ABD elçiliği belgesinde, Hillary Clinton'un Çin ziyareti sırasında iki ülkenin enerji ve iklim değişikliği konusunda yeni bir ortaklık modeli üzerinde anlaştıkları belirtiliyor. Bu tutumraklı "ortaklık" lafının arkasında yatan gerçek şu: Pekin ve Washington, Kopenhag'da yapılacak iklim değişik-

liği zirvesinin çıkarlarına zarar veremeyecek sonuçlarla nihayetlenmesi için ortak hareket etme konusunda anlaşılıyor. Belgelere göre, iki ülke arasındaki bu sıkı fıkı "diyalog" Avrupalı ülkelerin dikkatinden kaçmıyor ve Avrupalılar bu işte bir bitenyiği olduğunu düşünmeye başlıyor. Çin, çevrenin korunması amacıyla alınacak tedbirlerin maliyetinden kaçınmaya uğraşiyor. ABD ve Çin'in çıkarları bir noktada ortaklaşıyor ve kendileri için en avantajlı durumu yaratmak için beraber hareket ediyorlar. Amerikan diplomatları hazırladıkları bir belgede Çin'in, çevrenin korunması için yapması gereken yatırımların miktarının beş yılda 175 milyar dolara ulaşacağını hesaplıyor ve tavsiyeleri de şu oluyor: "Amerikalı şirketler bu yatırımlardan büyük bir pay alabilir". Bu yüzden, Çin'e ABD'li politikacıların biri gidiyor öteki geliyor ve "ortaklığı" pekiştiriyorlar.

ABD İstatistiklerle Yalan Söylüyor

Yine Wikileaks belgelerinin teyit ettiğine göre "politikacılar yalan söyler". Eylül 2009'da ABD Dışişleri Bakanlığı elçiliklere bir nevi halkla ilişkiler kampanyası başlatılması emri veriyor. ABD diplomatlarının görevi, Obama'nın iklim değişikliği konusunda yeni bir yaklaşım benimsediğini, önlerine sera etkisi yaratan gazların salı-

Gündem

Belgelere göre Kopenhag zirvesinden bir ay sonra, Zirveye katılan Alman müzakereciler “Avrupalıların, ABD ve Çin arasındaki görüşmelere dahil edilmedikleri için son derece mutsuz” olduklarını söylemektedir.

mının yüzde 17 oranında azaltılması gibi bir hedef koyduğunu anlatmak. Fakat bu durum Avrupalıları kuşkulandırdır. Çünkü “yüzde 17 hesabını” yaparken ABD, 2005 verilerinden yola çıkmakta ancak kıyaslama 1990 yılına göre yapılmaktadır. ABD’li diplomatlar Avrupalıları ikna etmeye çalışırlar: “Bizim koyduğumuz hedef dünya sıcaklığının 2 derece artmasıyla ilgili mutabakata uygundur”.

Aralık 2009 Kopenhag Zirvesi bu çirakar çatışmaları yüzünden tam bir hayal kırıklığıyla sonuçlanır. Avrupalılar olan biteni kenardan izlemekle yetinirler. Çin, Hindistan, Güney Afrika ve Brezilya delegasyonları bir otel odasında toplanıp ortak tavır benimserler. Ortaya bir anlaşma değil, muğlak bir sözleşme çıkar. Belgelerin gösterdiğine göre Kopenhag Zirvesinden bir ay sonra, zirveye katılan Alman müzakereciler “Avrupalıların, ABD ve Çin arasındaki görüşmelere dahil edilmedikleri için son derece mutsuz” olduklarını söylemektedir. Anlaşılan Avrupalılar, ABD ve Çin arasındaki görüşmelerin gizli olmasından değil, kendilerinin bu gizli görüşmelere katılmamalarından yakınmaktadır.

Havuç ve Sopa mı, Diplomatik İncelik mi?

ABD’nin iklim değişikliği konusunda oynadığı oyunların haddi hesabı yok gibi görünüyor. Güçlü bir ülke olarak, güçsüzleri ve bağımlılları hizaya çek-

mek için her yolu deneyebiliyor. Mesele iklim değişikliği konusunda kendi politikalarını desteklemeleri karşılığında geri kalmış ülkelere ekonomik “yardım” yapabileceğini söylüyor. Tabii bu durum dışarıdan “hoş bir ortaklık” gibi görünüyor. İşte bunun bir örneği 26 Şubat 2010 tarihli bir ABD elçilik belgesi. Maldivler’in ABD’deki elçisi Washington’da bir dizi temasta bulunuyor. Amerikan hükümetinin iklim değişikliği müzakerelerini yöneten tepedeki ismi Jonathan Pershing ile de bir araya geliyor.

Hoşbeş ve genel mevzuların konuşulmasının ardından sadede geliniyor. Pershing, Maldivli diplomata “ülkesinin iklim değişikliği programına uyum için hangi adımları attığını” soruyor ve “Kopenhag sözleşmesinin ekonomik yardım konusunda bir çerçeve çizdiğini, geri kalanın prosedür olduğunu” ekliyor. Maldivli diplomat mesajı almış olacak ki hemen büyük ülkelerin, Maldivler gibi küçük ülkeleri destekle-

mesinin öneminden başlayıp, kendi ülkesindeki, maliyeti 50 milyon doları bulan üç beş projeden bahsediyor. Pershing, Kongre’den yardımın geçmesi için diplomattan projeleri daha da detaylandırmasını istiyor. Bu destekten mutlu olan elçi Ghafoor, Obama’nın Maldivlere yapacağı ilk ziyaret esnasında iklim değişikliği konusunda dünyaya bir mesaj vermesini teklif ediyor. Hatta Guantanamo’daki bir tutukluyu Maldivlere alma sözü bile veriyor. Böylece ortaya pek hoş bir resim çıkacaktır; ABD çevre ile ilgili sorunları çözmeye çalışan bir ülkeye yardım etmektedir. Bunun karşılığında da Maldivler iklim değişikliği politikalarının oluşturulmasında ABD’ye yardım edecektir.

Böyle karşılıklı göndermeli, üstü kapalı, hoş sohbetlerin yanında ABD’nin ülkeleri alenen zorladığı durumlar da yaşanmıyor değil. İşte 2 Şubat 2010 tarihli bir ABD elçilik belgesi: Konu 31 Ocak 2010’da Etiyopya, Addis Ababa-

Belgelere göre Fidel Castro, iklim değişikliğinin sorumlusunun gelişmiş kapitalist ülkeler olduğunu düşünüyor. Küba'nın ana itiraz noktası ise Kopenhag Sözleşmesi'nin özü değil; Küba, Venezüella ve Bolivya gibi ülkelerin müzakere sürecine dahil edilmemesi.

ba'da, ülkenin Başbakanı ile ABD misyonu arasında yapılan bir toplantı. Toplantıda ABD Dışişleri Bakan Yardımcısı Otero, Etiyopya Başbakanı Meles'ten açıkça Etiyopya'nın Kopenhag Sözleşmesini imzalamasını istiyor. Meles, Afrika Birliğini iklim değişikliği müzakerelerinde temsil eden isim. Guardian gazetesinin notu: Kasım 2010 tarihi itibarıyla ABD çıkarlarına uygun bir belge olan Kopenhag Sözleşmesini desteklediğini açıklayan ülke sayısı 140'a ulaşmıştır.

Hele Bi Sor: "Neden ABD Politikalarını Eleştirmiyoruz?"

Benzer taktiklerin, diplomatik manevraların ve gücün sadece ABD değil, AB tarafından da kullanıldığını görüyoruz. Her şey kapalı kapılar ardında ve hiç de demokratik olmayan bir tarzda yürütülüyor. Örneğimiz; 17 Şubat 2010 tarihli bir belge. Konu ABD'nin ulusal güvenlik danışmanlarından Michael Froman'ın Brüksel'deki temasları. Froman, AB'li bürokratlar ve politikacılarla birçok konuyu ele alıyor. Bunla-

Rompuy: "Ne Olacak Bu Kopenhag'ın Hali"

4 Ocak 2010 tarihli bir başka belge: ABD elçisi, Brüksel'de AB Konseyi Başkanı Herman Van Rompuy ile kahve içip, Afganistan, Kopenhag Zirvesi gibi konulardan bahsediyor. Belgeye göre Rompuy, Kopenhag Konferansını tam bir felaket olarak değerlendiriyor. Sebebi de Avrupa'nın bu konferansta kenarda bırakılması. Rompuy, Meksika'da yapılacak iklim değişikliği toplantısının da aynı şekilde başarısız olacağını düşünüyor. Rompuy'a göre çok taraflı görüşmelerin iklim değişikliği sorununu çözmeye hiçbir faydası yok ve bu sebeple AB ile ABD arasında bir görüşme ayarlamaya çalışıyor. AB ile ABD arasında bir anlaşmaya varıldıktan sonra Çin'le masaya oturulmasını öneriyor Rompuy. Yani yine her şey gizli kapaklı olsun, diplomatik manevralar yapılsın, alınsın verilsin, kamuoyuna en sonunda açıklamalar yapılsın...

rın arasında iklim değişikliği ve çevreyle ilgili mevzular da var. Görüşme esnasında AB'nin iklim değişikliği müzakerecisi Hedegaard, Froman'a şöyle diyor: "Umarız ki Amerika fark etmiştir, daha yapıcı bir tutum sergileyebilmek için ABD politikalarını eleştirmiyoruz". Sohbetin bir noktasında Froman, Nikaragua, Küba ve Ekvador gibi iklim değişikliği müzakerelerinde sorun çıkartan ülkeleri devre dışı bırakmanın, marjinal hale getirmenin gerekliliğinden söz açıyor. Hedegaard'ın cevabı şöyle: "Ne kadar ironik değil mi? Bu ülkeler en fazla ekonomik yardımı AB'den alıyor ama gel gör ki Küba başka ülkeleri Kopenhag Sözleşmesini imzalamamaları yönünde ikna etmeye çalışıyor". Bu noktada Küba'nın Kopenhag ve iklim değişikliği gibi konularda ne düşündüğüne, yine ABD diplomatları tarafından hazırlanan, 7 Ocak 2010 tarihli elçilik belgelerinden bakalım. Eski Küba lideri Fidel Castro yazdığı makalelerde ABD ve dünyanın zengin ülkelerinin Kopenhag Zirvesinde yapmaya çalıştıklarının Kyoto An-

Gündem

laşmasının bağlayıcı hükümlerini ortadan kaldırmak olduğunu belirtiyor. Belgelere göre Küba'nın ana itiraz noktası, Kopenhag Sözleşmesinin özü değil; Küba, Venezüella ve Bolivya gibi ülkelerin müzakere sürecine dahil edilmemesidir. Yine belgelere göre Fidel Castro, iklim değişikliğinin mağdurlarının küçük ve fakir ülkeler, sorumlusunun ise gelişmiş kapitalist ülkeler olduğunu düşünüyor.

Wikileaks'e geri dönelim ve başka ülkelerin de istediklerini elde etmek için rüşveti nasıl kullandıklarını, Hollanda ile ilgili bir örnekte görelim. 28 Şubat 2010 tarihli bir belge. Konu, Hollanda'nın Kopenhag sözleşmesine desteği. ABD'li diplomatların hazırladığı belgede, Hollanda hükümetinin iklim değişikliği konularından sorumlu müzakerecisi Sanne Kaasjager'in, kendilerinden ekonomik yardım alan ülkelerde bulunan elçiliklere gönderdiği bir mesajda, Hollandalı diplomatların bu ülkelerin Kopenhag Sözleşmesine desteğini sağlama yönünde çalışmalarını istediği notu var. ABD'li diplomatların değerlendirmesi şöyle: "Bu, Hollanda gibi daha önce ekonomik yardımı siyasi maksatlarla kullanmayı reddeden bir ülke için görülmedik bir durum". Şubat ayı ortalarında Hollandalı diplomatlara gelişmekte olan ülkeleri iklim değişikliği konularında nasıl yönlendireceklerine dair bir seminer veriliyor.

Dr. Mustafa Jafari'nin Çiğnenen Onuru

2 Eylül 2008 tarihli bir belgede ise ABD'nin, İranlı bir uzman bilimadamının İklim Değişikliği Hükümetlerarası Paneli'ndeki üst düzey bir göreve seçimini nasıl engellemeye çalıştığı anlatılıyor. ABD'li diplomatlar, konusunda yetkin bir bilimadamı olan Dr. Mustafa Jafari'nin seçilmemesi için Panel'in başkanlığını yürüten Rajendra Pachu-

Belgelere göre, ABD'li diplomatlar, konusunda yetkin bir İranlı bilimadamı olan Dr. Mustafa Jafari'nin İklim Değişikliği Hükümetlerarası Paneli'nde üst düzey bir göreve seçilmesini engellemişler.

ri'yi ikna etmeye çalışıyorlar. Diplomatlar ayrıca, Avusturya, Mali ve Arjantin delegasyonları ile de bu konuda temasa geçiyorlar. ABD, böyle bir komitede hem Amerikalı hem de İranlı şahısların görev almasını oldukça "sorunlu" görüyor. Bir pazarlık sürüyor. 15 Ağustos 2008 tarihli belgeye göre Norveç, ABD'nin İranlı bilimadamının seçiminin engellenmesi planını uygun görüyor ama Norveçli adayın desteklenmesini istiyor ABD'den. Neticede İranlı bilimadamı söz konusu bu göreve seçilmiyor.

21 Ocak 2010 tarihli bir Wikileaks belgesi: Konu Vatikan ve Papa'nın Kopenhag planına desteği. 20 Ocak'ta yapılan bir toplantıda Vatikan'ın iklim değişikliği konularından sorumlu görevlisi Dr. Paolo Conversi ABD'li diplo-

matlarla yaptığı bir görüşmede Papa'nın Kopenhag sürecinin hızlı ilerlemesi yönündeki dileğini aktarıyor. Conversi, diğer ülkelerin Kopenhag Sözleşmesini kabul etmeleri için gizli ikna faaliyetleri yürüteceklerini belirtiyor. ABD'li diplomatların Washington'a gönderdikleri rapora şu not düşülmüş: "Conversi'nin verdiği destek çok önemlidir. Çünkü Vatikan genellikle lobi faaliyetlerine katılmak suretiyle bağımsızlığından ve elinde tuttuğu ilahi otorite pozisyonundan ödün vermeye yanaşmaz. Vatikan'ın lobi faaliyetlerine desteğinden çok daha önemli olan nokta, Papa'nın sahip olduğu güç sayesinde Katolik ülkeler ve diğer ülkelerde bir kamuoyu yaratılabilecek olmasıdır".

Dalay Lama: "Çevre Siyasetten Önce Gelir"

Wikileaks'te yer alan Amerikan belgelerinde ilginç notlar da var. Mesela 10 Ağustos 2009 tarihli bir dokümanda ABD'li diplomat Timothy Roemer'in Dalay Lama ile görüşmesi rapor edilmiş. Bu görüşmede Dalay Lama, Tibet'te çevre ile ilgili konuların siyasetten daha öncelikli olduğunu belirtiyor. Dalay Lama, ABD'lilere Çin ile Tibet'teki çevre konularını öncelikli olarak görüşmelerini, zira Tibet'te siyasi bir çözüme ulaşılabilmesi için Tibetlilerin 5-10 yıl daha bekleyebileceğini söylüyor. Lama uluslararası camianın Tibet'teki çevre sorunlarına -buzulların erimesi, ormanların yok olması, madencilik faaliyetleri yüzünden suların hızla kirlenmesi gibi- odaklanması gerektiğini belirtiyor.

Daha sadece yüzde bire yakını açılan Wikileaks belgelerinden çevre konularına düşenler şimdilik böyle. Belgeler açıldıkça, dünyamızın ve çocuklarımızın geleceği hakkında kapalı kapılar ardında neler konuşulduğuna dair bakalım daha neler göreceğiz... ○

The Biofore Company UPM

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE VERİM BIOFORE'DA BİRLEŞTİ

Sürdürülebilirlik ve verim, "Biofore" şirketi UPM için bir elmanın iki yarısı gibidir. İşimizin tamamı, odun esaslı biyokütleyi sürdürülebilirlik ve sorumluluk anlayışıyla mümkün olan en iyi biçimde kullanmaya dayanır.

Günümüzde bunun anlamı, daha ince ve hafif malzemeler geliştirmektir. Kağıt üretimi için geri kazanılmış kağıt kullanmaktır. Plastik artıkları, yenilikçi kompozit malzemeler şeklinde yeniden kullanmaktır. Biyoenerji üretmek ve biyoyakıt geliştirmektir.

Bizler, sürdürülebilirlikte de öncü olmayı hedefliyoruz. Mecbur olduğumuz için değil. Bunu seçtiğimiz için.

Detaylı bilgi için lütfen www.upmbiofore.com adresini ziyaret ediniz.

UPM – The Biofore Company

UPM, biyo ve orman sanayi entegrasyonunun yeni, sürdürülebilir ve inovasyona dayalı bir geleceğe taşınmasında liderlik etmektedir.

Bilgi İşlem

Yeşil Bilgi İşlem Nereye?

Çevre sorunları konusunda, hiçbir şey olmadığı gibi bilgisayarlar da masum değil. Enformasyon teknolojileri zannedilenin aksine, karbon salımlarında uçaklarla yarışıyor. “Peki, neler yapılabilir?” diye sorduk ve Türkiye’de faaliyet gösteren IT firmalarından doyurucu yanıtlar aldık.

Masamızın üzerinde sessiz sakin duran bilgisayarların varolan dünyayı, geleneksel yaşam tarzımızı ve iş yapma biçimlerimizi nasıl altüst ettiğini anlatmaya gerek var mı? Pazarlamadan lojistiğe, dostluk biçimlerinden bilgi edinme tarzlarına kadar uzanan derin bir uçurum var, bilgisayarsız zamanlarla aramızda.

Ancak her teknoloji gibi enformasyon teknolojileri de tümüyle masum değil. Hele karbon emisyonları açısından hiç değil. Dünyanın önde gelen enformasyon teknolojileri araştırma ve danışmanlık şirketi Gartner Inc., söz konusu sektörün, dünyadaki tüm karbon salımlarının yüzde ikisinden sorumlu olduğunu ortaya koydu. Bir fikir vermesi açısından bu rakamın, çok fazla gündeme gelen ve eleştiri okları yöneltilen havacılık sektörüyle başa baş gittiğini hatırlatalım. Gartner’ın araştırmasına göre bu yüzde ikilik oranı oluşturan toplamın içine, kişisel bilgisayarlar, server’lar, fanlar, cep ve ev telefonları, yerel alan şebekeleri (LAN), ofis telekomünikasyon araçları ve printerlar dahil.

Peki, sektörün içindekiler ve dışın-

dakiler bunun ne kadar farkında? Daha küçük ölçekli olanlar konusunda farklı görüş ve bakış açıları dile getirilebilir ama Google gibi devasa server’lara sahip olan IT devleri durumun vahametinin farkına çoktan varmış gözüküyor. Bunun da basit bir nedeni var: Devasa enerji faturaları. O yüzden Google, dev server’larının soğutma maliyetlerinin

Google ve Enerji

“Bugün Google’ın, (Amerika’da) çoğunlukla elektriğin ucuz olduğu Pacific Northwest’teki hidroelektrik santrallerinin yakınında olmak üzere, 36’dan fazla veri merkezinde yarım milyon sunucusu olduğu tahmin ediliyor. Ne tuhafır ki, elektrik Google’da, ölçülemeyecek kadar ucuz olmayan kaynaklardan biri. Bugün bir sunucunun ömrü boyunca tükettiği elektrik, sunucunun kendisinden daha maliyetli. Dolayısıyla şirket, daha ucuz ve daha az karbon-yoğun enerji kaynağı bulmak için yenilenebilir enerji programını yürütüyor.”

(Bedava, Chris Anderson, sayfa 124, Optimist Yayınları 2010)

Google 2010 başında, West Virginia’daki Data Center’inin enerji ihtiyacını karşılamak için büyük bir jeotermal yatırıma gireceğini açıkladı.

Peki IT sektörünün devleri, hızla yenilenebilir ve ucuz enerji arayışına girerken küçük ve orta ölçekli yüzbinlerce firma ne yapıyor?

düşürülmesi için 2008'den bu yana milyonlarca dolarlık yatırım yapıyor. Şirketin Kaliforniya'daki Mountain View, Calif'te bulunan merkez üssüne kurduğu güneş enerjisi santrali, Amerika kapsamında bu alandaki en büyük yatırım olarak kabul ediliyor. Google, önümüzdeki dönemde yenilenebilir kaynaklardan 1 gigawatt elde etmeyi planladığını da açıkladı; hem de "on yıllar geçmeden, birkaç yıl içinde". Bu büyüklüğün San Francisco boyutundaki bir kentin toplam enerji harcamasına eşit olduğunu söylemekle yetinelim.

Peki IT sektörünün devleri, hızla yenilenebilir ve ucuz enerji arayışına girerken küçük ve orta ölçekli yüzbinlerce firma ne yapıyor? Enerji maliyetleri ve karbon salımları ciddiyetlerini hızla artırmaya devam ederken bu alanda neler yapmak mümkün?

Zaten bilgi teknolojileri üzerinde çalışan birçok firma da bu konuyu gündemlerine almış durumda. Artan maliyetlere ve sınırlanması zorunlu olan karbon salımlarına dur demek için ne gibi önlemler alınabilir? Biz de bu soruları, Türkiye'de faaliyet gösteren IT firmalarının yöneticilerine sorduk ve pek çok seçenek olduğunu öğrendik. Bulut bilişimden te-killeştirme ve sanallaştırmaya, e-fa-

turadan enerji etkin kullanıma kadar uzanan bir dizi yanıtı görünce, insanlığın sorunlarla beraber çözümleri de üretme yeteneğine bir kez daha inandık...

GlassHouse Genel Müdürü Emre Pekar:

“Az Laf, Çok İş = Minimum Karbon Salımı”

GlassHouse, Amerika, Türkiye ve İsrail’de faaliyet gösteren, data koruması ve yedekleme alanında uzmanlaşmış bir yazılım firması. Uzun yıllardır bu alanda çalışan ve firmanın Türkiye Genel Müdürü olan Emre Pekar, IT sektörünün, hava ulaşımından daha fazla karbon salımına neden olduğunu belirtiyor ve ekliyor: “Tekilleştirme teknolojileri sayesinde ihtiyaçlarınızın yüzde 100’ünü, kaynaklarınızın yüzde 10’u ile karşılayabilirsiniz”.

GLASSHOUSE

Sık sık duymaya başladığımız “Yeşil Bilgi İşlem” nedir?

Verilerimizin katlanarak büyümesi, günümüzde irili ufaklı bütün işletmelerde ortamdaki bağımsız olarak değişmeyen bir gerçek olarak karşımıza çıkıyor. International Data Corporation-IDC’ye göre sadece son üç yılda yaratılan ve depolanan dijital veri miktarı yüzde 3000 arttı. Verinin bu inanılmaz büyüme hızına rağmen bilişim departmanlarından beklenenlerde bir değişiklik yok; depolama maliyetlerini düşür, mümkün olduğu kadar çok veriyi konsolide et, herhangi bir problem anında da en kısa zamanda tekrar çalışır durumda ol!

Acaba tekilleştirme aşına olduğumuz bu problemlere yeni bir çözüm olabilir mi? Depolama alanlarının küçültülmesi ve dolayısıyla ilgili sistem-

lerde performans artışı sağlanması, risklerin yanısıra yedekleme ve geri dönüş sürelerinin azalması gibi net sonuçlardan yola çıkılırsa cevap ‘evet’ olabilir.

Peki, nedir tekilleştirme?

Basit anlamda tekilleştirme, birbirini tekrar eden veri bloklarını bulur ve bunları sadece bir kere depolar. Bu sayede tekrar eden aynı veri sadece bir kere gerçekten depolanır, diğer tekrarlar ise diske yazılmaz ve birer sanal bağlantı ile yazılmış olan ana kopyaya yönlendirilir. Aynı dosya ya da veri bloğunun tekrar tekrar yazılarak çok sayıda kopyasının oluşması engellenir.

Tekilleştirme teknolojisi ile aynı fiziksel kaynakları kullanarak daha fazla veriyi saklayabiliriz. Bu sayede;

- Daha efektif kullanılan depolama

kaynakları ile genel anlamda veri depolama maliyetlerimiz düşer,

- Düşen enerji ve soğutma maliyetleri sayesinde daha çevreci bir ortam sağlanır,
- Net etkileri çok hızlı görüldüğünden hızlı bir yatırım geri dönüşü sağlanır,
- Daha hızlı yedekleme ve geri dönüş yapılabilir, yedek saklama süreleri artar.

Bunlara ve daha fazlasına bakıldığı zaman tekilleştirme teknolojilerinin gün geçtikçe “mutlaka kullanılması gereken bir yenilik” olarak uygulama alanını genişletmesi çok muhtemel. Tekilleştirme teknolojisinin hem donanım, hem de yazılım olarak sunulabilmesi, sadece büyük bilişim yapılarına değil, bütün altyapılarda kolaylıkla uygulanabiliyor olmasını sağlıyor ve bu da her seviyede yaygınlaşmayı hızlandırıyor.

Yani büyük, küçük tüm firmaların tekilleştirme teknolojisini kullanması mümkün. Öyle mi?

Tekilleştirme, altyapınız ne olursa olsun, tek bir sunucu için bile maliyetleri düşürüyor, az kaynakla çok iş yapmanızı sağlıyor. Risklerin yanısıra yedekleme ve geri dönüş sürelerini de düşürüyor.

Özellikle de içinde bulunduğumuz maliyet odaklı zamanlarda, bu kadar geniş alanda net getirileri olan tekilleştirme teknolojisi her ölçekten bilişim departmanlarının ilgisini fazlasıyla çekiyor. Bu hızla devam edecek olan bir süreçte tekilleştirme teknolojilerinin, yedekleme haricinde, çok daha geniş bir çözüm alanında kullanılacağı ve kendisine kalıcı bir yer edineceği çok açık.

CA Technologies Çözüm Satış Direktörü Reha Hatipoğlu: “Gelişen Teknoloji Çevremizi Kirletmesin”

Ana sistem ve dağıtılmış sistemden, sanallaştırma ve bulut bilişime kadar tüm BT ortamlarında geniş bir uzmanlık birikimine sahip olan CA

Technologies Türkiye Çözüm Satış Direktörü Reha Hatipoğlu, e-atık tehlikesine dikkat çekiyor ve ekliyor: “Devlet düşük enerji tüketimli ürünlerden daha az vergi alarak hem üretimlerini hem de tüketimlerini destekleyebilir”.

Bilgi işlem uygulamalarının çevre konularıyla nasıl bir bağlantısı var?

Gelişen teknoloji, tüm kullanıcılara her geçen gün çok daha rahat ve hızlı bir şekilde iş yapabilme ve hareket edebilme yeteneğini kazandırıyor. Bu, teknolojinin sağladığı en önemli avantajların başında geliyor. Ancak teknolojinin sağladığı nimetlerden yararlanırken; çoğu zaman çevreye verilen zararın aslında farkında bile olmuyoruz.

Başta enerji üretimi olmak üzere, pek çok üretim süreci çevreye zarar veriyor. Bilişim teknolojilerinin üretim aşamasında birçok adımda tasarruf sağladığı biliniyor. Yapılan bu tasarruf, çevreyi korumak için atılan en faydalı adımdır. Bu nedenle, işletmelerde bilişim teknolojisi olanaklarından en üst düzeyde yararlanılmaktadır. İşletmelerin bu yolla hem kâr etmesi hedeflenir hem de çevreye saygı sistemli bir şekilde oluşur.

Bunun dışında, bilişim teknolojileri kullanılan kamu kurum ve kuru-

luşlarında bürokratik işlemler hızlı bir şekilde yapılabilir. Bu da zamandan tasarrufu ve dolayısıyla enerji tasarrufunu gündeme getirir. Ayrıca bilişim teknolojileri insan kaynağına da büyük çapta olumlu etkide bulunuyor. Ofislerde çalışan personel sayısı bölümlere göre en uygun şekilde düzenlenebiliyor. Tüm bunlar çevrenin korunmasına çok yönlü katkı sağlamakta.

Elektronik atıklar konusunda neler söyleyebilirsiniz?

Dünyada en hızlı artan atık türü e-atıklardır. Hızlı yaşanan teknolojik gelişmeler arkasında ne yazık ki ciddi bir atık potansiyeli oluşturuyor. Bununla birlikte, e-atıkların oluşmasında hem kullanım hem de fabrikasyon hataları büyük bir etken. Gelişmiş ülkelerde katı atıklar içinde e-atıklar ancak yüzde 1'i oluşturur.

Fakat yapılan araştırmalardan elde edilen sonuçlara göre, bu rakam hızla artarak yüzde 5'i bulacak gibi

görünüyor. Elektronik atıklar çevreye zararlı birçok madde barındırır. Bu nedenle de, en kısa yoldan ve çok bilinçli bir organizasyonla toplanmalı ve depolanmalıdır. Böyle yapılmadığı takdirde e-atıklar ekonomi için ciddi bir zarar kapısı olarak ortaya çıkar.

Tüm dünyada e-atıkların bertarafı için çeşitli yöntemler uygulanıyor. Geri dönüşüm yöntemleriyle atıklar yeni bir ürünün oluşumuna yardımcı olarak kullanılıyor. Örneğin, Almanya'da 7 bin konteynır, e-atıkların toplanması için hizmet veriyor. Ülkemizde de bunun benzeri organizasyonlar olabilir. E-atıkları toplayan ya da bunları yardımcı malzeme olarak tekrar kullanabilecek hale getirenlere bazı özel bürokratik kolaylıklar sağlanması gerekiyor.

E-atıkların depolanma şartları için yeni yönetmelikler hazırlanması ve bu yönetmeliklerin eksiksiz uygulanması gerekiyor. Üretici firmalar da bu konuda yapılan çalışmalara katkı

larak e-atıkların toplanmasında sorumluluk sahibi olmalıdır.

Çevreci ürünlerin yaygınlaşması için neler yapılması gerekiyor sizce?

Son zamanlarda birçok markanın da desteklediği kampanyalar ve yaptığı çalışmalarla çevre bilinci her geçen gün tüketici üzerinde etkili olmaya başladı. Artık tüketiciler, özellikle de

Tüm dünyada e-atıkların bertarafı için çeşitli yöntemler uygulanıyor. Geri dönüşüm yöntemleriyle atıklar yeni bir ürünün oluşumuna yardımcı olarak kullanılıyor.

bireysel kullanıcılar, ürün seçimlerini yaparken çevre faktörünü göz önüne alarak hareket ediyorlar. Bilişim ve elektronik ürünlerin seçiminde kişisel sağlıklarını ve çevreye verdikleri zararı göz önünde bulunduruyorlar.

Şüphesiz ki, her alanda olduğu gibi çevreci ürünlerin üretiminin desteklenmesi konusunda da gerekli destek ve teşviklerin yapılması önemli bir rol oynuyor. Bu konuda yapılabilecekleri kısaca şu şekilde özetleyebiliriz:

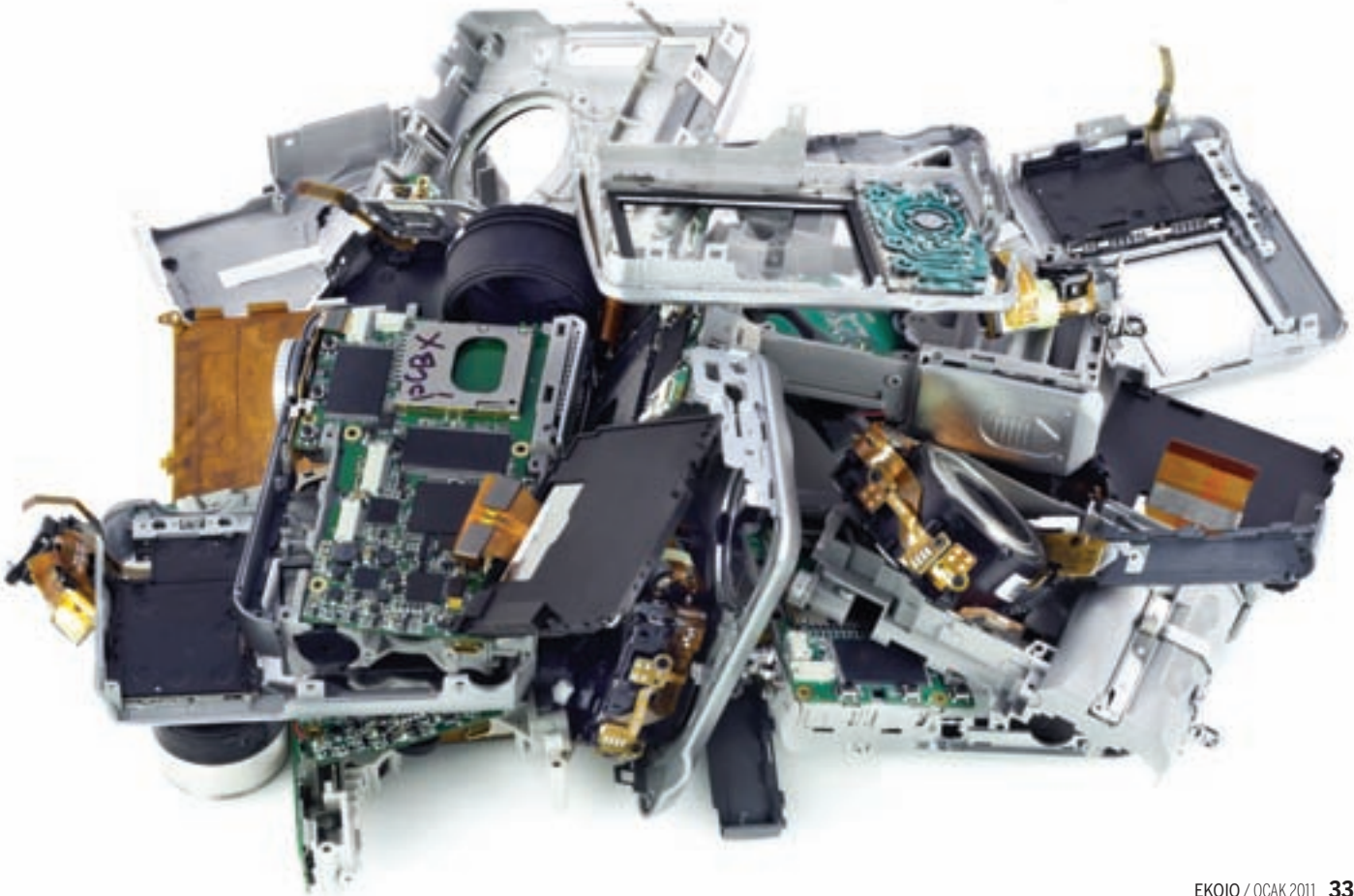
Çevreci ürünler için vergi indirimleri sağlanabilir. Düşük enerji tüketimli ürünlerden devlet daha az vergi alarak hem üretimlerini hem de tüketimlerini destekleyebilir.

Çevreci ürün geliştirmek üzere ku-

rulan firmalara gerçekten kritik alanları adresliyorlarsa, yatırım teşvikleri sağlanabilir. Böylece, ülkenin çevreyi destekleyen ürün portföyü de geliştirilmiş olur ve bu aynı zamanda ilerisi için ihracat fırsatları da doğurabilir.

Buna ek olarak, bir ajans kurularak çevreci ürün tasarlamak ve çözüm geliştirmek isteyen kişi ve firmalara yol gösterilebilir. Bu ajans, teknik olarak danışmanlık yapacağı gibi aynı zamanda ihtiyacı olan firmaların gerekli fonlara daha kolay ve hızlı ulaşmalarını da sağlar.

Bizlerin son kullanıcı olarak bu konuda atabileceğimiz ilk adım ise; kullanmadığımız zamanlarda PC veya dizüstü bilgisayarlarımızı tamamen kapatmaktır.

Netsis Genel Müdürü Göksel Üçer: “Yazılımın Doğasında, Tasarruf ve Verimlilik Var”

Geliştirdiği e-iş çözümleriyle farklı sektör ve ölçekteki şirketlerin gereksinimlerini karşılayan yüzde 100 Türk sermayeli bir yazılım kuruluşu olan Netsis, 1991 yılında İzmir’de kurulmuş. En son, geliştirdiği e-fatura yazılımıyla dikkatleri üzerine çeken Netsis’in Genel Müdürü Göksel Üçer, giderek artan e-ticaret uygulamalarının karbon ayakizinin azaltılmasında önemli bir rol oynayacağını da öne sürüyor.

ERP pazarının öncü kuruluşu Netsis, 100’ü aşan kadrosu, dokuz eğitim merkezi, 48 çözüm ortağı ile 30 bin müşterisine hizmet veriyor. 1991 yılında İzmir’de kurulan Netsis, İstanbul, Ankara, Azerbaycan, Mısır, Ukrayna, İran ofislerinde faaliyetlerini sürdürüyor. Geliştirdiği e-iş çözümleriyle farklı sektör ve ölçekteki şirketlerin gereksinimlerini karşılayan Netsis, müşterilerinin küresel rekabette güçlü olmalarını sağlıyor. Yüzde 100 Türk sermayeli bir yazılım kuruluşu olan Netsis, eğitim, uygulama desteği ve danışmanlık hizmetleri de veriyor.

Bilgi teknolojileri genel tahminlerin tersine karbon salımlarında, havayolu sektörü ile karşılaştırılabilir düzeyde. Bu konuda Netsis neler yapıyor?

Netsis olarak geniş kapsamlı AR-GE çalışmaları sonucunda ortaya çıkardığımız RedCode ürün ailemizi, SaaS modeli ile edinilebilir hale getirdik. SaaS (Software as a Service), yazılım çözümlerinin, internet üzerinden kullanıcıların hizmetine sunulmasını mümkün kılan bir yöntem. Öte yandan tüm kayıtlar internet üzerinden erişilebilir durumda olduğundan, her an her yerden kesintisiz çalışma olanağı sunuyoruz. Böylelikle her şirketin ayrı sunuculara sahip olması, ayrı bakım ve güncelleme maliyetleri ödemesinin ve bazı noktalarda ulaşım maliyetlerinin de önüne geçilebiliyor. Elbette bu maliyetlerle birlikte karbon ayakizinde de azalma sağlanabiliyor.

Kullanım şekline göre SaaS ortamının-

daki donanım gereksinimleri de hızlıca etkin kullanılacak şekilde hazırlanabiliyor. Örneğin ay sonlarında hesaplama yapmak için büyük oranda hesaplama gücüne (CPU) gereksinim duyabilirsiniz. Bu durumda, SaaS ortamında yer alan ve o anda boş kalan sunucuların gücü kullanılabilir ve istenilen işlemler daha hızlı sürede tamamlanabilir. Bu örnekte olduğu gibi; disk kapasitesi, hafıza kapasitesi ve ağ bant genişliği de gereksinimlere göre hızlıca artabilir ya da azaltılabilir.

Donanım bileşenlerinden ortak kullanım sonucu tasarruf sağlayan SaaS, felaket durumları için bulundurulması gereken yedekleri de hesaba kattığımızda karbon salımının azalmasını önemli ölçüde desteklemektedir.

E-fatura isimli çalışmanızdan biraz söz edebilir misiniz? E-fatura nedir ve neden doğa dostudur? Bu konuda Netsis'in yazılımının özel yanı nedir?

E-fatura ile şirketler, fatura basmak yerine çalıştıkları kurumlara ya da iş yaptıkları taraflara e-ortamda fatura sunabiliyor. Böylelikle, basılı fatura devri sona ermiş ve kâğıt tasarrufu sağlanmış oluyor. Ayrıca, fatura hazırlanırken yazıcıdan çıktı alınıp, karşı tarafa faks ya da kargo ile ulaştırılması da hem şirketlere, hem doğaya ek bir yük daha getiriyor. E-fatura tüm bu maliyetlerin önüne geçiyor ve kâğıt kullanımını devre dışı bırakıyor.

Kâğıdın baskı aşamasına gelene kadar geçirdiği süreci genel hatlarıyla inceleyecek olduğumuzda; ağaç kesimi/atık kâğıt selüloz dönüşümü; hammaddenin fabrikaya transferi; üretim; toptan sevkiyat ve perakende dağıtım aşamalarından geçtiğini görüyoruz. E- faturayla tüm bu aşamalarda ortaya çıkan karbon ayakzini silmiş oluyoruz.

E-fatura uygulamasının usul ve esasları, Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından belirlenirken, kurumdan onay alınmadan uygulama kullanıcılarla buluşturulmuyor. Netsis, Türkiye'de e-fatura uygulamasına entegrasyon izni alan ilk kurumsal kaynak planlaması yazılımı olmasıyla fark yaratıyor.

E-faturaya geçildiği zaman, Türkiye çapında ne kadar bir kâğıt, dolayısıyla ağaç tasarrufu sağlanabileceğine dair bir hesaplamanız var mı?

E-faturaya geçen şirketler çoğaldıkça, aynı oranda kâğıt tasarrufu da artacaktır. Netsis olarak bizim bugün ülkemizde ve dünyada 30 binden fazla müşterimiz bulunuyor. Kullanıcı sayıları ise 100 binle ifade ediliyor. Sadece Netsis kullanıcısı 30 bin şirketin yılda kestiği yüzlerce, hatta binlerce faturayı e-ortama aktardığını göz önüne

aldığımızda, yaratılan faydayı daha iyi anlayabiliriz.

E-fatura tüm ölçekteki ve sermaye yapısındaki şirketler için uygun mu?

E-fatura, KOBİ ya da büyük işletme boyutuna bakılmaksızın, her sektörden ve her ölçekten şirket için yararlı bir çözüm. Özellikle, yoğun faturalama işlemleri olan şirketlerin, faturalama süreçlerini tamamen e-ortamda yaparak tasarruf etmeleri mümkün. Uygulamadan anonim şirket ile limitet şirket statüsünde bulunan tüm şirketler yararlanabilir. Elektronik belge biçiminde düzenlenen faturalar bu uygulamayla güvenli bir şekilde taraflar arasında dolaşabiliyor. E-fatura uygulaması çevreci yaklaşımı temelinde barındıran, maliyet ve iş yükü tasarrufu sunan bir uygulama olduğu için yapısı gereği şirketlere artı bir yük değil, tasarruf avantajı sunuyor.

Bu tür doğa dostu çözümler getiren başka hangi uygulama ve yazılımları-

E-fatura, KOBİ ya da büyük işletme boyutuna bakılmaksızın, her sektörden ve her ölçekten şirket için yararlı bir çözüm. Özellikle, yoğun faturalama işlemleri olan şirketler için...

nız var? Bundan sonrası için de bu alanda yeni projeler bekleyebilir miyiz Netsis'ten?

Netsis olarak her sektör ve ölçekten şirketin geleneksel iş yapış biçimlerini teknolojiyle destekleyerek yeniden modellemelerini, iş süreçlerini otomatize etmelerini ve üretimden finansa her süreçte kaynaklarını daha etkin planlayarak verimliliklerini artırmalarını sağlayan yazılım çözümleri sunuyoruz. Bir başka deyişle tasarruf ve verimlilik artışı gibi avantajlar, yazılımın doğasında var. Daha az enerji tüketerek, işgücünü daha etkin kullanarak tasarruf edilmesini sağlıyor. Günümüzün öne çıkan eğilimlerinden e-ticaret uygulamaları da ürünün fabrikadan çıkışından müşteriye ulaşmasına kadar geçen süreçteki karbon ayakzini önemli ölçüde azaltmakta. Netsis olarak bu konuda da altyapı sağlıyoruz. Nepazar.com ile KOBİ'lere ürünlerini doğrudan tüketiciye ulaştırabilecekleri bir zemin sunduğumuz gibi B2B uygulamalarımız ile de kendi bayileri ve tedarikçileri ile online çalışmak isteyen firmalara da çözüm sunuyoruz. Az önce söz ettiğimiz SaaS modelinin de, yazılımda 2011'in trendi olacağını söylemeliyim. ○

Arşiv

1950'lerdeki "Yeşil Türkiye" "Yurt Yeşil Olduğu Zaman Vatandır"

Türkiye'nin belki de ilk çevre gazetesi olan "Yeşil Türkiye"yi, Bahçeşehir Üniversitesi Ekonomik ve Toplumsal Araştırmalar Merkezi Araştırma Görevlisi Barış Gençer Baykan tesadüf eseri sahaflarda keşfetti. 1951 yılında yayınlanmaya başlayan Dergi, çevre konularının o dönemde ele alınışını gösteren önemli bir kaynak ve Türkiye'de çevre yayıncılığının atası olarak kabul edilmeli.

Yazı: Barış Gençer BAYKAN,
BETAM Araştırma Görevlisi
Fotoğraflar: Özgür GÜVENÇ

“Tabiatı seven bütün insanlar şüphe yok ki yeşil renkten hoşlanırlar. Yeşilin hakim bir renk olarak kırları kucaklaması gönlümüze ümit ve neşe verir. Yeşil rengi demirbaş olarak muhafaza eden ve her sene hayatından verdiği canlılık ve tazeliikle kendini bezeyen, mevcudiyeti insanlık ve medeniyet alemine hizmet etmekten başka bir maksat taşımayan ve yıllar boyu bize çeşitli ürün ve bedii zevkler sunmakla faydalı olan yeşil orduyu, yani ağaç ve ormanları sevmeyen kimse bulunur mu?”

Bu satırlar “Yeşil Türkiye” gazetesinin Mart 1951 tarihli ilk sayısından. Dergiyi Yeşil Türkiye Orman Mühendisleri Muavinleri Cemiyeti çıkarmış. Mesleki bir gazete olmasının yanısıra Türkiye'nin belki de ilk çevre gazetesi. Belki diyoruz çünkü Türkiye'de çevre tarihi üzerine maalesef çok az araştırma var.

Yeşil Türkiye, İstanbul'da Hüsniyat Matbaası'nda 750 adet basılıyor ve 1952 bütçesi 3384 lira. Yazı işleri müdürlüğünü Ahmet Yaman yürütmüş. Aylık gazetenin fiyatı 10 kuruş. Cemiyetin bir bürosu olmadığı için çalışmalar Sirkeci'deki Emek Palas'tan yürütülmüş. Yazışma adresi ise İstanbul-Bakırköy Posta Kutusu No: 12. Cemiyetin yöneticilerinin yazdığı dergide dönemin tanınmış yazarlarının konuyla ilgili yazılarına da yer verilmiş. Cumhuriyet'ten Faliş Rıfkı Atay'ın “Ormanlarımız”, Yeni İstikbal'den Bedii Faik'in “Orman” yazıları 6. sayıda yer alıyor. Gazetenin ana sloganı “Yurt yeşil olduğu zaman vatandır”. Türkiye'nin o yıllardaki nüfusu 21 milyon, 18 milyonu tarım ile uğraşiyor. Radyoların kasabalardan köylere yeni yeni yayıldığı yıllar. Cemiyet, Türkiye çapında 2000 kişi olduğu düşünülen orman mühendis muavinlerinin “hergün biraz daha artan ızdıraplarından, istikbal endişelerinden, yıllardır de-

ğişmeyen ve değişmesi de kimsenin aklına gelmeyen adlarından doğmuş”. Şöyle ki Orman Fakültesi mezunlarına “Yüksek Mühendis” unvanı verilirken, Orman Mektebi mezunlarına Mühendis Muavini deniyor. Yüksek Orman Mühendisleri bölge şefi yardımcılığından Orman Genel Müdürlüğüne kadar yükselirken Orman Mühendis Muavinleri aynı mevkiden an-

Yeşil Yakalılara dair Türkiye'deki ilk araştırmaya imza atan Barış Gençer Baykan, Türkiye'nin çevre yayıncılığı tarihinin de çalışılmayı beklediğini hatırlatıyor.

cak bölge şefliğine yükselebiliyorlar. Cemiyet mesleki anlamda orman mühendis muavinlerinin de mühendis unvanını alarak bu eşitsizliğin giderilmesi için faaliyette bulunuyor. Temel aldıkları ve Yeşil Türkiye dergisinde sürekli yer verdikleri kaynak da İsveç Orman Araştırma Enstitüsü Müdürü Profesör Naslund'un Tarım Bakanlığına verdiği rapor.

“Orta orman tahsiline ait ders programları o kadar yüklü ve o kadar ağır bir şekilde tanzim edilmiştir ki, netice itibarıyla memlekette yetiştirilen iki sınıf ormancı (Orman Yüksek Mühendisi ve Orman Mühendis Muavini) arasında tahsil terbiyeleri bakımından hemen hemen pek az bir fark bulunuyor.”

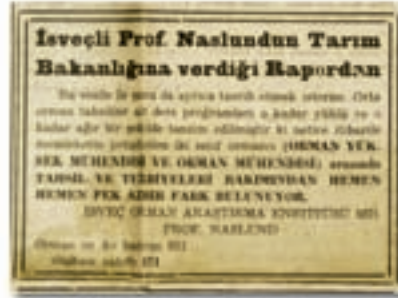
Arşiv

İlkeler “Yeşil Kitap”ta

Cemiyet bugün kullandığımız anlamda bir lobi faaliyeti içerisinde. Cemiyet yetkilileri Orman Genel Müdürlüğü, Orman Fakültesi yetkilileriyle görüşüyor, Başkan TBMM’de vekiller ile temasa geçiyor ve “Mesleki müktesebatlara nazari ve ameli bilgi ve görüşlerini ve ormancılık aleminde en ileri milletlerin ormanlar hakkında vaaz eyledikleri esasları” Yeşil Kitap adı altında bir araya getirerek dönemin milletvekillerine iletiyorlar. Dönemin Zafer, 14 Mayıs, Hürriyet ve Ulus gazetelerinin muhabirleri ile yemekli toplantılar düzenleyerek, basının desteğini almaya çalışıyorlar.

Dönemin siyasal yaşamına dair iz-

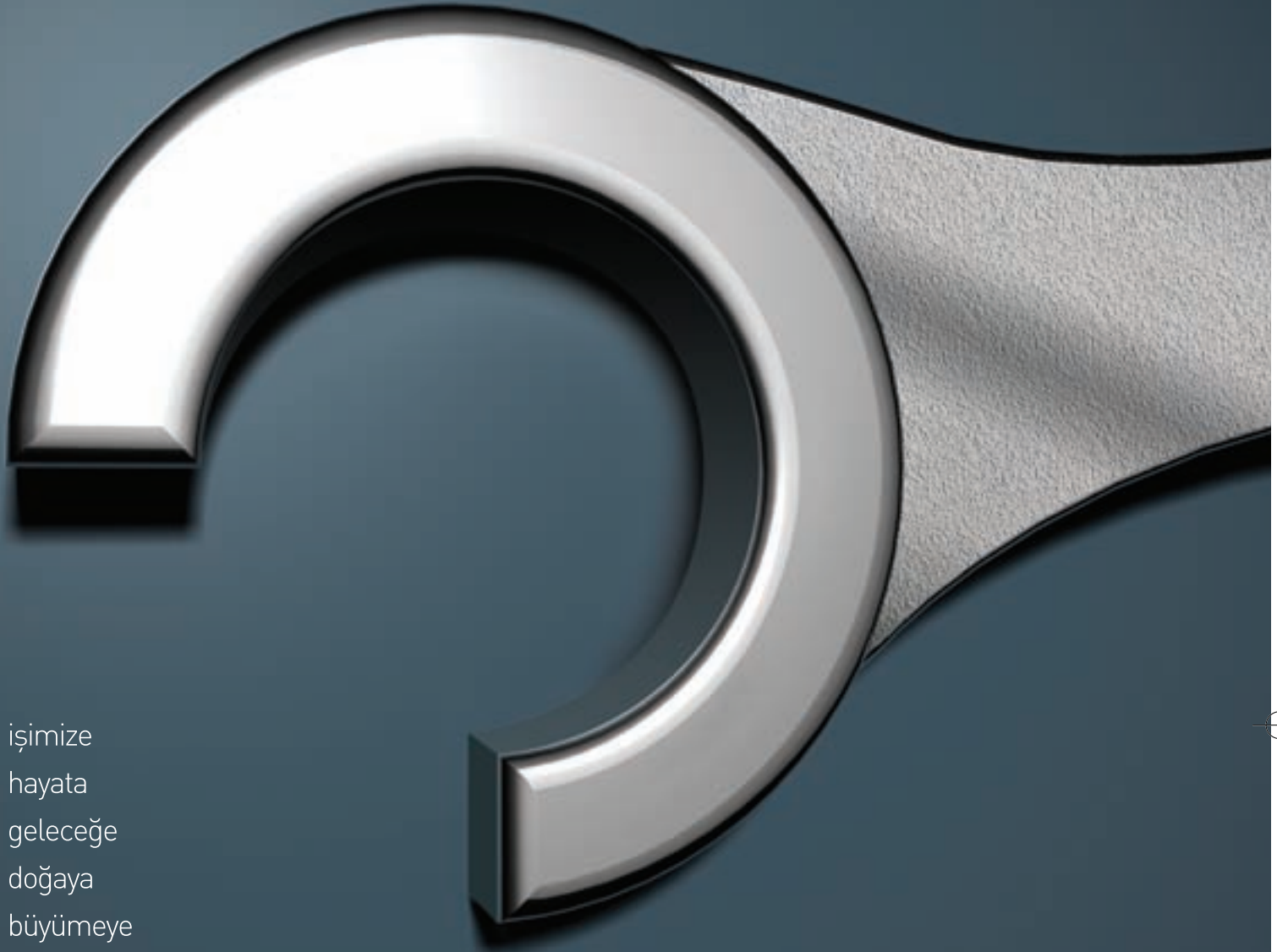
Yeşil Türkiye dergisinde sürekli yer verilen kaynaklardan biri de İsveç Orman Araştırma Enstitüsü Müdürü Profesör Naslund’un Tarım Bakanlığına verdiği rapor.

Sellerin Sebebi!

“Ormanlarımızın harap oluşuna memleketimizde düzenli bir iskan sisteminin mevcut olmaması da sebep olmuştur. Rus Harbi neticesinde Kafkasya’dan, Birinci Cihan Harbi’nde Rus işgaliyle Doğu Karadeniz illerinden göç eden vatandaşlarımızın hiçbir kayda tabi olmaksızın kendilerine mekan seçtikleri yerler Bolu, Kocaeli, Bursa ve civar illerimizin en verimli orman sahaları üzerindedir. Vaktiyle düzenli bir iskan siyaseti mevcut olsaydı bu yerlere taşınan kişiler daha müsait yerlere, ovalara yerleştirilseydi, ormanlar tahrip edilmekten kurtulabilirdi. Şimdi bu mıntikalardan gelen seller Akyazı, Adapazarı, Düzce ve diğer ovalarda her sene milyonlarca zarara sebep olmakta ve bu yerlerde iskana imkan vermemektedir.” (Ziraat, Orman ve İskan Hakkında Düşünceler; Ali Hadi Alkan)

ler de bulmak mümkün Yeşil Türkiye’de. Yazılarda sık sık ormancılık mesleğinin siyasal tartışmalarda her zaman hor görüldüğünden ve CHP’nin ormancıların taleplerine kulak vermediğinden bahsediliyor. 1950 yılındaki genel seçimlerle çok partili hayata geçiş, ormancıların da seslerini duyurmaları için bir fırsat yaratmışa benziyor. Dergide yazarlar Demokrat Parti Hükümetine büyük umut bağlıyorlar ve seçim sonrası ortamı “Demokrasi bayramı”, “Demokrasi Güneşi”, “İleri Demokrasi” olarak tanımlıyorlar.

Cemiyetin bir diğer amacı da ağaç ve orman sevgisini yaymak. Gazetenin ikinci sayısından itibaren cemiyetin faaliyet haberleri azalırken Orman Kanunu, Ormancılık Teşkilatı ve orman sorunları üzerine yazılar artmış. O dönemde çıkması beklenen yeni Orman Kanunu münasebetiyle “Milli Orman Kanunu” yazısında Ahmet Yaman,

içimize
hayata
geleceğe
doğaya
büyümeye
yeni fikirlere
insanlara

Sıkı sıkıya bağlıyız

Gayrimenkul

Enerji

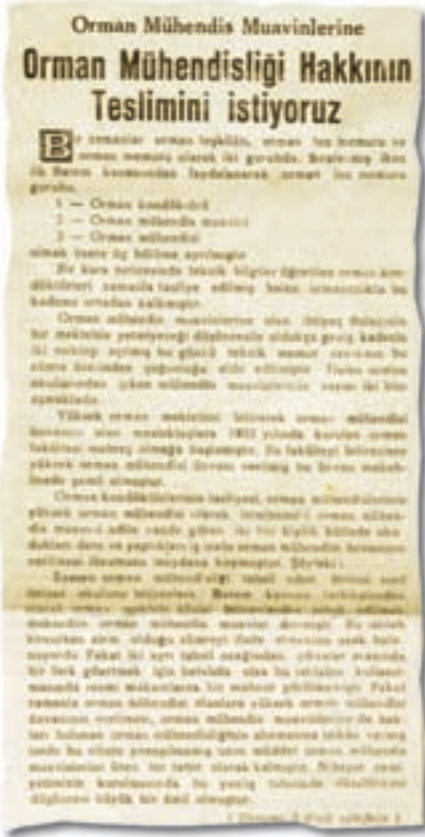

Çimento

Döküm

Arşiv

1950 yılında çok partili hayata geçiş ormancılarının da seslerini duyurmaları için bir fırsat yaratmış.

Yazılarda sık sık ormancılık mesleğinin her zaman hor görüldüğünden bahsediliyor.

7323 Orman Yangını

"1949 yılından 1950 yılına kadar memlekette 7323 orman yangını olmuş ve bu yangında 5 milyon 754 bin 916 ağaç yanmıştır. 1950'den 1952 Mart ayına kadar ise yine bütün memlekette 1615 yangın olmuş ve 957 bin 444 ağaç yanmıştır. Bu suretle son 4 sene içinde vuku bulan orman yangınları neticesinde 88 milyon 640 bin 243 liralık zarar kaydedilmiştir." (Ankara Hususi)

Menderes'in ilk kabinesinde yer alan Ziraat Bakanı Eğriboz'un orman mevzuatını değiştirmek için çok uğraştığını; tetkik gezileri yaptığını, memur ve halkla görüştüğünü, Orman Fakültesi heyetleriyle bir kongre topladığını, meslek uzmanları ve ilim heyetlerinin görüşlerine dayanarak bir tasarı hazırlattığını anlatıyor ve yeni bakan Neditim Ökmen'den de aynı çabayı beklediğini belirtiyor.

Başka bir yazıda ormanların korunması için şunlar öneriliyor:

- Orman sınırlarının tespiti
- Tarla açılmasının engellenmesi (Gecekonduların kapatılması)
- Orman muntıklarında insan, hayvan

ve araç geçmesinin izne tabi tutulması

- Vatandaş uyarıcı ve bilgilendirici levhalar olması (Vatandaş bu orman senindir; bu orman senin sıhhatinin, ziraatinin bekçisidir; ateş yakanları ayıpla, onlara mani ol; bu orman hepimizin, harpte de, sulhte de çok lüzumludur.)

Son olarak ikinci sayıdan ilginç bir yazı/öneriyle bitirelim. Nuri Alpay imzalı yazıda, "Ağaç Dikme Mükellefiyeti" Kanununun çıkarılması öneriliyor: "21 milyon nüfusumuzun 10 milyonunun 10 sene için bu mükellefiyete tabi tutulduğunu kabul edersek, halkımız beher sene için 10 ağaç dikmeye mecbur tutulursa, 10 sene zarfında bunun yarısı kurusa dahi en az 50 milyon ağaca sahip oluruz ki bu da azımsanmayacak bir rakam olsa gerektir".

"Yeşil Türkiye" her ne kadar orman mühendisleri muavinlerinin mesleki problemlerini çözme amacıyla yayın yapsa da ele aldığı ormancılık konuları itibarıyla 60 yıl öncesinde de çevre yayıncılığının varlığını bize gösteriyor. Türkiye'de çevre yayıncılığının tarihi araştırılmayı bekleyen dosyalar arasında. Tarihçilere duyuralım. ○

Geleceği değiştirebilir miyiz?

Yandaki QR Code alanını cep telefonunuza yükleyeceğiniz tag tarama programıyla tarayabilir ve çevre portföyümüz hakkında daha fazla bilgiye ulaşabilirsiniz.

Kaynakları verimli kullanan Siemens çözümleriyle bugünden geleceği değiştirmeye başlayın.

Her gün dünya nüfusuna 17.000 kişi daha ekleniyor. Kentler ve ihtiyaçlar büyürken kaynaklar hızla tükeniyor, enerjiyi verimli üretme ve tüketme zorunluluğu artıyor. Herkes gelecek için endişelenirken Siemens, sürdürülebilir gelecek için çözümler üretmeye devam ediyor. Verimli enerji üretimi, etkin sağlık hizmetleri, atık su dönüşümü, şehir güvenlik sistemleri, akıllı trafik yönetimi, optimize edilmiş bina ve fabrikalar gibi çözümler üreten Siemens, 56.000 aktif patentiyle geleceğimize yatırım yapıyor. Bu dünyaya bir şey olmaz demeden önce sizi de bu konuda düşünmeye davet ediyoruz.

siemens.com/answers

SIEMENS

Eğitim

Ahşap Topaç, Bayblade'e Karşı

Gel Oyna mağazasının ana fikri ahşap oyuncaklar. Bu mağazalarda çok fazla Benon, Bayblade ya da Action Man bulamazsınız ama ahşaptan envai çeşit topaçlar, kuklalar, zekâ, mantık oyunları ve tangramlar sizi ve çocuklarınızı bekliyor. Hatta canınız çekerse orada bile oynama şansınız var. Bu arada mağazanın sahibi Şule Şenol, işin Waldorf Pedagojisine kadar uzanan felsefi yönünü de ısrarla vurguluyor.

Yazı: Balkan TALU Fotoğraf: Özgür GÜVENÇ

Eğitim

“Bir çocuğun elinde tuttuğu malzeme plastik olmamalı. İki ahşap blok alın. Belki önce onu ağzına sokacak ya da birbirine vurup ses çıkaracaktır ama sonra da o bloklara şekil vermeye çalışacaktır”

Çocuğum neyle, nasıl, ne zaman oynasın? Çocuğu büyüdükçe her ailenin ortak sorusu budur. Popüler kültür buna, belki de gereğinden fazla cevaplar veriyor zaten. Her birinin farklı bir özelliği, işlevi olan süper kahramanlardan mebzul miktarda var ortalıkta. Üretilen her Action Man’ın, Barbie’nin veya Örümcek Adam’ın modası bir sene içinde bitiyor nasılsa. Gel Oyna mağazasının sahibi Şule Şenol da bu sorunun üzerine gidiyor uzun süredir. Esas mesleği turizmci ama memleketimizde yaşayan birçokları gibi hiçbir zaman esas mesleğini yapmamış. Şule Şenol, uzun zamandır çocuk pedagojisi üzerine kafa yoruyor. Ahşap oyuncaklara takıyor kafayı çünkü duyuşsal iletişime çok önem veriyor Şule Şenol. “Bir çocuğun elinde tuttuğu malzeme plastik olmamalı. İki ahşap blok alın. Belki önce onu ağzına sokacak ya da birbirine vurup ses çıkaracaktır ama sonra da o bloklara şekil vermeye çalışacaktır” diyen bir oyuncakçı teyzenin hikâyesini anlatacağız bu sefer sizlere

Ondan Sonra...

Masalları keyifle dinler çocuklar. “Ondan sonra” diye diye masallara katılmayı, onlara yeni hikâyeler ekleyip çıkarmayı da ayrıca severler. Bizim masalımız da Feshane’de düzenlenen bir ekoloji fuarında başlıyor. Şule Şenol’un Adonis adıyla kurduğu küçük grup, İzmir’de üretilen ahşap oyuncaklarla katılıyor fuara. Ondan sonra, Toyzz-shop, City Farm gibi markalarla iş yapmaya başlıyorlar. Küçük tezgâhlardaki topaçları, kuklaları, kaynana zırlıtlarını gördükçe çocuklardan çok anneler ve babalar çocukluklarını hatırlayıp heyecanlanabiliyorlar ama büyük zincirlerde bir türlü raf ürünü olarak kabul edilmiyor ahşap oyuncaklar. Bir gün mağazanın birine sattığı ahşap topaçların izini sürmeye çalıştığında “Bilmem, bize gelmedi” gibi bir cevapla karşılaşılıyor Şule Hanım. “Raf ürünü olmayan oyuncakların trafiğinin pek farkında olamıyor mağaza işletmecileri. Bu anlamda eğitime, oyuna, oyuncuğa yönelik çok

standart, tektipçi bir yaklaşım var. Hâlbuki oyun dediğiniz şey tek tipçiliğe gelmez” diyor oyuncakçı teyze.

Ondan sonra, Almanya’ya düşüyor yolu-muz. Şule Şenol yurtdışındaki oyuncak fuarlarını gezmeye başlıyor. Bu arada büyük kızı Selin de büyümeye devam ediyor. Anaokulu için araştırmalar da başlıyor ama Şule Şenol bir türlü içine sinen bir okul bulamıyor. Sonunda birbirlerinin halinden anlayan birkaç aile birleşip bir yer kiralyorlar. Küçük Selin’in de katıldığı bir oyun evi açıyorlar. Selin ve akranları bu oyun evinde buluşuyor. Aileler de mekânın masraflarını karşılıyor, yardımcı bir öğretmen tutuyor, yemeklerini kendileri yapıyorlar. Sonunda amatör bir ruhla başlayan bu projeyi nihayet kurumsallaştırmaya karar veriyorlar ve 2005 yılında “Oyun, Sanat ve Zanaat Derneği”ni kuruyorlar. Aynı yerde faaliyet yürüten Toplum Gönüllüleri Vakfı’nın gençlik merkezinden çocuklar da katılmaya başlıyor yeni arkadaşlarına...

Bütün Renkler Karışım

2005 yılına geldiğimizde masal bir süre ke-sintiye uğruyor. Şule Hanım ve ailesi acı ger-çeklerle yüzleşiyor. Eşi Süha Şenol kansere yakalanıp ölüyor. Oyuncaklar ve eğitim ma-teryalleri bir süreliğine diğer anılarla birlikte bir depoya kaldırılıyor.

Waldorf Pedagojisinde Oyun ve Eğitim

“Gel Oyna”nın yaratıcısı Şule Şenol, yaptığı işin düşünsel köklerini, Avusturyalı ezoterik düşünür ve mimar Rudolf Steiner’in geliştirdiği Waldorf Pedagojisine dayandırıyor. İlk Waldorf Okulu, Rudolf Steiner tarafından, Birinci Dünya Savaşı sonrasında 1919 yılında, yoksulluğa mahkûm olmuş Almanya’nın Stuttgart kentindeki Waldorf-Astoria sigara fabrikası işçilerine verilen konferanslardan sonra kurulmuş. Waldorf sistemine göre yaşamın herhangi bir alanında yenilik önerileri getirebilmek için, yaşamı yalnızca yüzeysel olarak ele

almak yeterli değil. Waldorf eğitiminde hem ahşap oyun-egitim araçları kullanılıyor, hem de ahşap oyuncak yapımı ve marangozluk öğretiliyor. Çocuklar daha anaokulu döneminde bahçede ağaç yontmaya başlıyor. Beşinci sınıfta tahta kaşık yapmaya başlayan çocuklar, lisede yontma heykeller ve evler yapıyorlar. Waldorf ekolünde, üretilen her şeyde sürdürülebilir olma özelliği aranıyor. Yapılan her şey aynı zamanda kullanılabilir olmalı ve bu ürünler yapılırken ya hiç ya da çok az boya kullanılmalı.

Waldorf eğitiminde hem ahşap oyun-egitim araçları kullanılıyor, hem de ahşap oyuncak yapımı ve marangozluk öğretiliyor. Çocuklar daha anaokulu döneminde bahçede ağaç yontmaya başlıyor.

Eğitim

Şule Şenol'a göre eğitimin artık disiplinlerarası olması gerekiyor. Zaten artık yeni aileler de çocukları olunca yeni şeyler öğrenmeye daha açık oluyorlar.

Ondan sonra, Buğday Derneği tarafından örgütlenen ekolojik pazarlar başladığında, açılan ilk tezgahlardan biri "Gel Oyna" oluyor; hem çocuklarla hem de büyüklerle oyun atölyeleri yapıyorlar. Çocuklar ve büyükler hep beraber uçurtmalar, kuklalar ve topaçlar yapmaya başlıyor. Ekolojik pazarlardan sonra yolları, enerji ihtiyaçlarını yenilenebilir kaynaklardan sağlayan Meydan Alışveriş Merkeziyle kesişiyor. Merter ve Ümraniye'de yeni dükkânlar açılıyor. Çocuklar ilk önce, oyun hamurlarının başın-

Şule Şenol: "Popüler Kültür Bağımlılık Yaratıyor"

"Popüler kültür, bir bağımlılıklar zincirini de beraberinde taşıyor. Çeşitli bilimsel araştırmalar bunu kanıtıyor. Bizim burada sergilediğimiz oyuncakları başka yerde görüp oynayamıyor çocuklar. Ailelerin çocuklara yönelik alışveriş yaparken birebir konuşmaya, diyalog kurmaya ihtiyaçları var. Biz buraya gelen müşterilerle alternatif eğitim yöntemlerini de konuşuyoruz, çocuk bakımıyla ilgili sorunları da... Bunu yapabilmek için de ayrı alanlar oluşturulması lazım. Ailelerin ve bu işleri yapan insanların bir araya gelebileceği, çocukların oynayabileceği mekânlar oluşturulması lazım. Özellikle Feriköy'deki pazarda onu yapmaya çalışıyoruz."

dan kalkamıyor. Sonra da topaçları dakikalarca, boyuyor duruyorlar. "Biz bir topacı boyadığımızda, güzel olduğunu hissettiğimiz zaman bırakırız. Çocuklarsa bir türlü boyamaya doyamıyor. İlla bütün renkleri birbirine karıştırmak istiyor" diyor Şule Şenol gülümseyerek.

Oyuncaklar ve Pedagoji

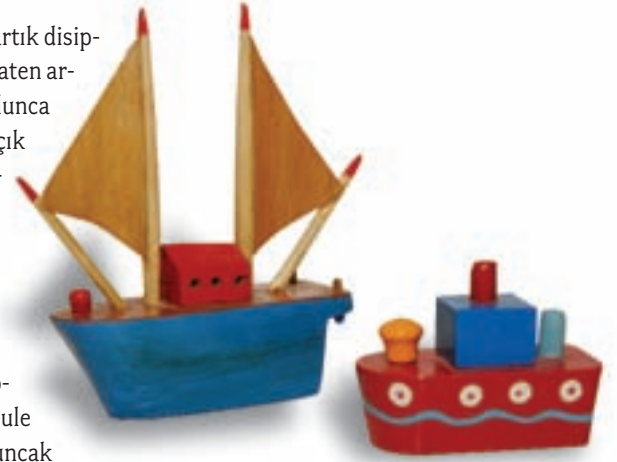
Şule Şenol'un esas dertlerinden biri de alışveriş merkezi mantığını artık bir yerlerden kırabilmek. Bu yüzden Gel Oyna'da nostaljik

tahta topaçlar sadece iki liradan satılıyor. Çünkü oyuncakçı teyze nostaljik topaçları bakkal dükkanlarında da görmek istiyor. İlk başta ahşap topaçlar yeni nesil çocuklara bir mana ifade etmeyebilir. BenOn, Bayblade ve Actionman gibi ürünler artık çocuklara daha fazla hitap edebiliyor. Bu artık inkâr edilemez bir gerçek. Aslında modernize edilmiş bir tür topaç olan Bayblade'ler (hatta yanlarında gerçek bıçak olduğu için daha tehlikeli) 25 liradan satılıyor. Gel Oyna tezgâhlarında satılan büyük ahşap topaçlar ise sadece yedi lira. Hem de Gel Oyna topaçları yarışmada Bayblade'leri yenebiliyor, bizden söylemesi.

Şule Şenol, oyuncakların aynı zamanda birer eğitim aracı olduğunun da gayet farkında. Bu yüzden uzun araştırmalardan sonra Waldorf pedagojisini benimsiyor. Waldorf eğitim pedagojisinin sistemi ruh, zihin ve beden bütünlüğüne dayanıyor. Bir bitki nasıl gördüklerimizden ibaret değilse hayat tohumunun çekirdeğinde ne olduğu bazen çok önemli olabiliyor. İçimize işlenen kodlar, sadece geçmişin izini sürmeye yaramıyor, geleceğimiz hakkında da ipuçlarına sahip oluyoruz. Ne de olsa insanlığın doğal gelişimi geleceği de içinde taşıyor.

Şule Şenol'a göre eğitimin artık disiplinlerarası olması gerekiyor. Zaten artık yeni aileler de çocukları olunca yeni şeyler öğrenmeye daha açık oluyorlar. Gel Oyna'da çocuklar oyunlarını oynayıp, oyalanırken aileler de Şule Şenol'la çocuk bakımı, eğitimi gibi sorunlarla ilgili dertlerini paylaşıyorlar.

"Biz aslında ürün satmıyoruz, hizmet veriyoruz" diyor Şule Şenol. Çünkü Gel Oyna'ya oyuncak almaya gelen müşteriler "Şimdi bunu almayın, gerek yok, birkaç yıl daha bekleyin" gibi cümleler duyabiliyorlar oyuncakçı teyzeden. Ondan sonra, hangi oyuncakçı nasıl kullanabileceklerini, o oyuncakçı ne işe yaracağını da öğrenebiliyorlar. Gel Oyna tezgâhına gelen çocuklar için Şule Şenol, orada gördükleri oyuncaklara dokunmalarına, oynamalarına izin veren bir oyuncakçı teyze. Bizim için ise bir Don Kişot. Ondan sonra? Sonrası Gel Oyna'da... ○

"Biz aslında ürün satmıyoruz, hizmet veriyoruz" diyor Şule Şenol. Çünkü Gel Oyna'ya oyuncak almaya gelen müşteriler "Şimdi bunu almayın, gerek yok, birkaç yıl daha bekleyin" gibi cümleler duyabiliyorlar oyuncakçı teyzeden.

Yeşil İş Planı İçin Kendinize Sormanız Gereken Sorular

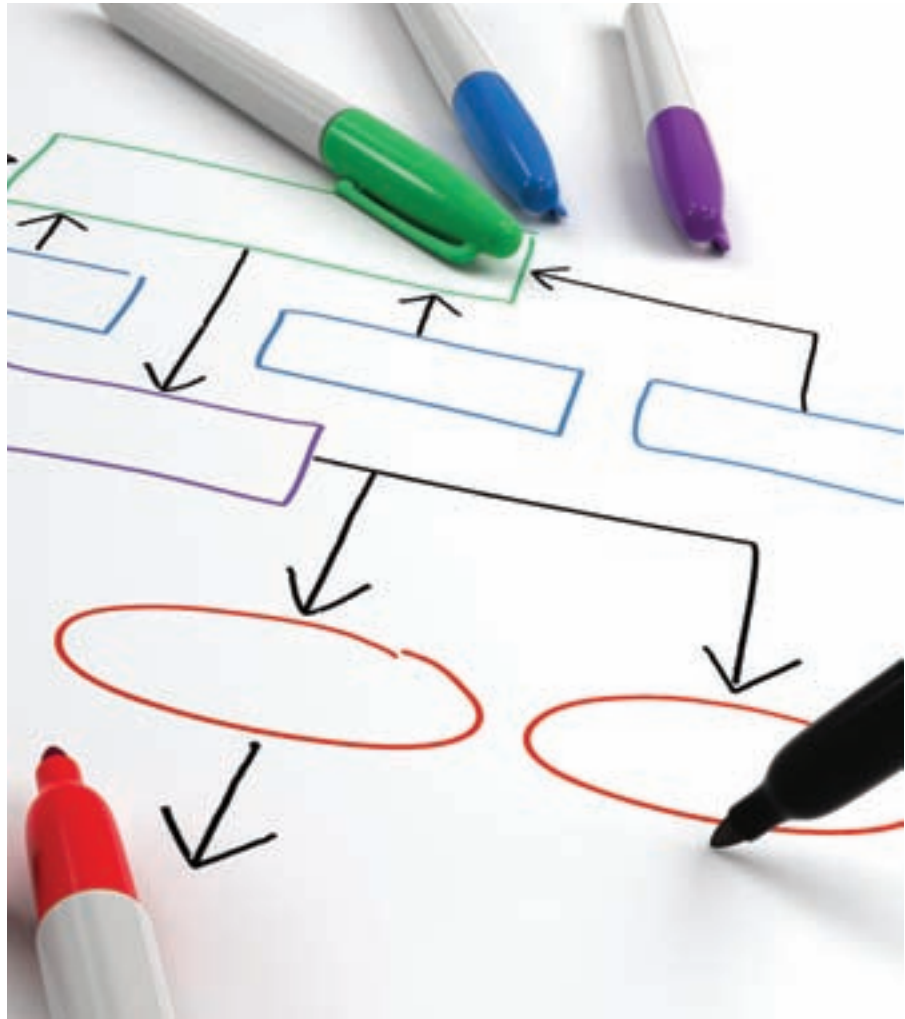
Bir planın var mı?

Evet, hem de yeşil!

Yeni bir iş kurmayı amaçlıyorsanız, bir iş planı yaparsınız. Çünkü hem iş kurmak, hem de bu işe yatıracak parayı bulmak için mutlaka bir iş planınızın olması gerekir.

Bir iş planı, genel olarak 15-30 sayfadan oluşur; bunun ilk kısmı sunmak istediğiniz ürünü, bunun sosyal ve ekonomik etkilerini anlatır. Daha sonra pazardaki durumla ilgili analiz ve sizin operasyonel stratejilerinizin yer alır; tabii bunlara çeşitli finansal öngörüler eşlik eder. Kısaca, klasik bir iş planı sonuçta işin mali fizibilitesini ortaya koyar.

Yeşil İş Planı ise, işin finansal fizibilitesinin yanı sıra, yapılacak işin çevresel ve sosyal etkilerini de somutlar. Yapacağınız iş sera gazı ve başka kirleticilerin üretimine yol açmıyorsa, yenilenebilir enerji kaynaklarını kullanıyorsanız veya enerji verimliliği önlemleri alıyorsanız, işinizi en az atıkla yapacak ve yeni istihdam oluşturacaksınız, yeşil iş kategorisine hoş geldiniz.

Yeşil İş Kurmanın 5 Temel Adımı

1 Bir niş arayın. Yeşil ürünlerle ilgili olarak yeteri kadar geniş bir olanaklar yelpazesi bulunuyor. Kendi yeteneklerinize, olanaklarınıza uygun bir ihtiyaç nişi yakalayabilirsiniz.

2 Örnek olun. Ürününüze inandığınızı her şeyinizle gösterip doğa dostu bir kişilik olarak tanınabilirsiniz. Tedarikçilerinizden de taleplerde bulunmanız, hatta kendi hayatınızda bile değişiklikler yapmanız gerekecektir. Çevre dostu yaklaşımlarınız iş hayatınıza olumlu yansiyacaktır.

3 Öğrenin/öğretin. Yeşil ürünlerin müşterileri organik ürünler kadar bilgiye de ihtiyaç duyan kişilerdir. Ürününüzün önemini, dünyamız açısından yararlarını ve kaynakları nasıl koruduğunu iyice öğrenin. Bundan sonra ürününüzün değerini müşterilerinize daha iyi anlatabilirsiniz.

4 En iyi pazarlamacılarınız müşterilerinizdir. Yeşil ürünlerin ünü ağızdan ağıza hızla yayılır. Ne kadar kaliteli ve iyi ürün üretirseniz, müşterileriniz de pazarlamanızı o kadar iyi yapar.

5 Çalışanlarınızın sizinle aynı duyarlılıkta olmasına dikkat edin. Sizinle aynı duyarlılığa sahip insanlarla çalışırsanız, bu ortak çabanın sonucu işiniz gelişir. Çünkü sadece para kazanmakla kalmıyorsunuz; aynı zamanda bir fark da yaratıyorsunuz.

Yeşil İş'le İlgili Başlıca Sorular

Ürün: Planladığınız işi yapmak için yerel kaynakları mı kullanıyorsunuz? Sürdürülebilir veya geri dönüşümlü malzeme kullanabilecek misiniz? Üretim süreci sırasında atığınızı ve çevreye zararınızı en aza indirmek için neler yapabilirsiniz? Engelli çalıştırmak mümkün mü?

Hizmetler: Vereceğiniz hizmet sera gazı salımını azaltacak mı? Yeşil istihdam konusunda eğitim alınmasına olanak verecek mi? Bu hizmetle müşteriler çevreyi koruma ve sosyal adalet konularında eğitilebilecek mi? Müşteriler çevreye daha az zarar vermeye ikna olacaklar mı?

İç operasyonlar: Yaptığınız işle çöpünüzü en aza indirebilecek misiniz? Sera gazı salımını nasıl en aza indirebilirsiniz?

niz? Enerji tasarrufunu nasıl sağlayacaksınız? Bir yeşil tedarik zinciri oluşturma olanağınız var mı? Yeşil istihdam oluşturmaya odaklanacak mısınız? Dezavantajlı gruplardan işe insan alacak mısınız? Yeşil adımlarınızı gözlemleyip raporlayacak mısınız? Çalışanlarınızın iş güvenliğini nasıl sağlayacaksınız?

Yerel topluluğa ve ekonomiye etkileri: İşiniz veya işletmeniz kentin sıkışık bölgelerini ferahlatacak bir yerde mi? Yapacağınız iş öteki yerel işletmeleri ve kâr gütmeyen kuruluşları nasıl etkileyecek? Yerel topluluğa hizmetler, kâr payı veya ürün ya da servis şeklinde bağışlarınız olacak mı? Yapacağınız iş ekonominin gelişmesine katkıda bulunacak mı? ○

Çevre İçin Adım Attılar, Tasarruf Ettiler

Eko Çiçekçi Dükkânı

Kaliforniya, Anaheim'da bir çiçekçi dükkânı sahibi olan Christine Saunders belediyesinin ekonomik işletmesine başvurarak, daha yeşil bir dükkân sahibi olabilmek için ne yapması gerektiğini sordu. Kendisine, elektrik sistemini değiştirmesi, havalandırma sistemini tümüyle kapatması ve bunun yerine belli zamanlardaki ısıyı ayarlayacak bir termostat sistemi kurması önerildi. Saunders, bütün bu işlemler için 1300 dolar harcadı. Fakat "ekolojik çiçekçi" olarak ün saldığı için eskisinden kat kat daha fazla para kazanmaya başladı.
www.thespiraledstem.com

Pişirme Yağını Yakıtı Dönüştüren Restoran

Wisconsin, Appleton'da bir restoranı olan Joe Nelesen kullandığı sıvı pişirme yağlarını araba yakıtına dönüştürdü. Fryer To Fuel firmasına yaptırdığı bir dönüştürücü makine sayesinde Ford Excursion marka

arabasıyla öteki işinde kullandığı iki traktör için bitki yağlarından haftada 40 galon yakıt üretmeye başladı. Nelesen dönüştürücü makine için 8000 dolar ödedi. Dizel yakıttan haftada 400, restorandaki yanmış yağların bertaraf edilmesi masraflarından da 100 dolar kâr etmeye başladı.

Kullanılmış Paket Malzemesiyle Online Satış: Çıplak Hippy

Florida, Tampa'da online olarak organik pamuktan üretilmiş tişörtler satan bir perakendeci olan Adrien Edwards, ambalajlamada kullanılmış paket malzemelerinden yararlanmaya başladı. Yerel mağazalardan ve karton atık kutularından topladığı malzemeler sayesinde sevkiyat başına 1,89-3,28 dolar kazanç sağladı.

<http://thenakedhippie.com>

Söyleşi

GE Energy Türkiye Genel Müdürü Mete Maltepe:

“Düşük Teşvik Bile Rüzgârı Durduramıyor”

Dünyanın en büyük teknoloji firmalarından biri olan General Electric, rüzgâr türbinleri konusunda bir hayli iddialı. Yakın bir zamanda firmanın Türkiye Genel Müdürlüğüne getirilen Mete Maltepe, teşviklerin düşük olmasına rağmen, global kriz sonrası türbin kurulum maliyetlerinin düşmesinin Türkiye rüzgâr enerjisi piyasasına önemli olanaklar tanıdığını belirtiyor.

Röportaj: Barış DOĞRU Fotoğraflar: Saygın SERDAROĞLU

Global ölçekten başlayalım isterseniz. General Electric, dünya çapında rüzgâr enerjisi alanında neler yapıyor?

İsterseniz kısaca bir tarihçeye bakalım. GE enerji rüzgâr sektörüne 2002 yılında girdi. O tarihte iflas eden ENRON şirketinin rüzgâr türbini işlerini devraldı. O dönemde Amerika'da olduğum için satınalma çalışmalarının içindeydim. Gerçekten çok heyecanlı bir işti. İşe başladığımızda rüzgâr enerjisi çok ufak bir sektördü. GE olarak sektörün büyüyeceğini öngörü-yorduk ama bu kadar hızlı büyüyeceğini doğrusu tahmin etmiyorduk. ENRON'un Amerika, Almanya, İspanya ve Hollanda'daki üretim faaliyetlerini devraldık ve GE olarak bu üretime ciddi bir katkıda bulunduk.

Neler eklediniz bu yatırımların üzerine?

İlk önce teknolojik destek sağladık. İkinci olarak da yaygın tedarik ağıımızı kullanarak çok daha güvenli, çok daha kaliteli türbinler yapma imkânı sağladık. GE sonuç olarak varolan ürünleri geliştirdi ve ortaya yeni ürünler çıkardı. Bizim yıllardır varolan ana ürünümüz bir buçuk megavatlık rüzgâr türbini platformudur. ENRON da, bu türbinleri üreten Alman firmasını satın alarak girmiş sektöre

O dönemin en büyük rüzgâr türbiniydi galiba...

Evet, en büyüğümüştü ancak Avrupa'da 2 megavatlıklar çıkarken, ENRON mali ve idari sıkıntılarından dolayı o sıralar duraklamış. 1,5 megavatlık türbin 1996'da kurulmuş. Biz o platformu bir hayli geliştirdik. Yaklaşık bir milyar dolarlık yatırım yaptık. Şu anda bu türbinlerden dünya çapında yaklaşık 14.500 tane kurmuş bulunuyoruz. Bütün dünyadaki türbin modelleri arasında en fazla kurulan, en çok kullanılan türbindir.

2006-07 yıllarında, özellikle Amerika'da rüzgâr enerjisi sektörüne ciddi bir talep oluştu; firmalar talebi karşılamakta sıkıntı çekiyordu. Biz de 1,5 megavatlık

“Biz her sene türbinlerimizde geliştirme yaparız. Ürünlerimiz düzenli olarak evrim geçirir. Yatırımlar yaparız ve biraz daha performans geliştirmek için neler yapabileceğimize bakarız”

Söyleşi

türbinlerimizi Amerika'ya odaklamıştık. Avrupa'da 2,5 megavatlıkları çıkarmıştık; burada arazi daha kıt olduğundan 2,5 daha mantıklıydı.

Amerika uçsuz bucaksız olduğu için...

Aynen öyle. Teksas'a gidiyorsunuz, her taraf rüzgâr türbini. Muazzam bir görüntü. Ama global ekonomik kriz sonrası talep yavaşladı ve tedarik ağındaki sıkıntılar giderildi. Onun için 1,5'u tekrar Avrupa'ya geri getirdik. Şu anda bu türbinlerimiz 1,6 megavat olarak sunuluyor. İlk etapta rotor çapları 70 metre idi; sonra 77'ye, daha sonra da sonra 82,5'a çıktı. Bugün 100 metre rotor çaplı türbinlerimizi 2012'de sevk edilmek üzere müşterilerimize sunuyoruz.

2,5 megavatın lansmanından sonra 2.75'lik rüzgâr türbinlerini çıkardık. Bu türbinlerin 100 metre ve 103 metre rotor çaplı alternatiflerini de sunuyoruz şu anda. O rotor çapları ileride daha da büyüyecektir.

Bunların dışında geçen sene Norveç menşeli ScanWind firmasını satın aldık. Deniz üstü rüzgâr türbinleri konusunda çok iyi bir teknolojiye sahipler ve çalışan 11 tane türbinleri var. Biliyorsunuz deniz üstü nispeten yeni bir teknoloji. Bu nedenle çalışan bir türbin stokuna sahip olmak da çok önemli.

Deniz üstü rüzgâr türbinlerinin teknolojisi farklı mı?

Onun teknolojisi biraz farklı; dişli kutusu yok. "Direct drive" teknolojisi kullanılıyor. Bu teknolojinin karada kullanılması oldukça pahalı geliyor. Ancak dalgalardan, fırtınalardan dolayı türbinlere bir ay ulaşamayacaksanız, bu teknolojiyi deniz uygulamaları için kullanmak çok daha uygun oluyor.

Peki, Türkiye'ye gelirse, en çok hangi türbinleri uyguluyorsunuz?

Türkiye'de 1,5 megavatlarımız da, 2,5

"Güneş Enerjisinde de İddialıyız"

GE'nin güneş enerjisi alanında da çeşitli yatırımları var. Ancak hangi teknolojinin kazanacağına şu anda karar vermiş değil. Bir sürü teknoloji üzerinde araştırma-geliştirme yatırımlarına devam ediyor. Zannederseniz üç sene önce Thin Film

(İnce Film) konusunda çalışan Prime Star diye bir firmanın hisselerini almıştık; sonra da çoğunluk hissesini satın aldık. Şu anda bu konuda yatırımlar yapıyoruz. Ama küçük yerden başladık. Daha çok Amerika'da. Avrupa'da da güneş enerjisine yüksek teşvik veren yerlerde faaliyetlerimiz var. Bunlar gittikçe artacak ama güneş enerjisi, rüzgâr enerjisi sektörüne göre daha fazla teşvike ihtiyaç duyuyor. Bu yüzden şu anda Türkiye'de herhangi bir pazar görmüyorum. Yenilenebilir enerji kanunu değişir veya başka türlü teşvikler çıkarsa bir değişiklik olabilir.

megavatlarımız da mevcut. Türkiye'de 1,5 megavatlık rüzgâr türbinlerinin 20 tanesi, Bandırma'daki Bilgin Enerji'nin projesinde kurulu durumda. Onun dışında Türkiye'de uygulamalarımız 2,5 megavatlıklar oldu. Türkiye'deki en büyük projemiz de Osmaniyede Zorlu Enerji'nin toplam 135 megavatlık rüzgâr santralidir.

Yapımı sürüyor mu bu santralin?

Hayır, şu anda çalışıyor; bakım onarım

desteği yapılıyor. Onun dışında Bergama ve Hatay'da projelerimiz var. Gamma Enerji'yle Çanakkale'de bir proje yapıyoruz ve başka projeler de arka arkaya geliyor.

Peki, Türkiye piyasası açısından bir tıkanmışlık söz konusu mu?

Türkiye'de piyasa tıkanmış durumdaydı. Şu anda olumlu sinyaller var. Bakarsanız, aşağı yukarı 1200 megavatlık bir kurulum söz konusu. İnşa

halinde olan ya da türbin siparişi verenleri sayarsanız, 2000 megavatlık bir potansiyel gözüktüyor. Onun dışında herkesin bildiği gibi, 2007 Kasım ayında yapılan lisans başvuruları vardı; bunların nasıl değerlendirileceği ve lisansların nasıl verileceği belli değildi. Şimdi firmalara ilk lisans olurları vermeye başlandı. Trafo merkezine bağlantı hattı çakışanlar için yarışmalar yapılacak. Sonuçta lisansların verilmesiyle ilgili bir prosedür, bir süreç belirlenmiş durumda; o bakımdan mutluyuz.

Ama bazı korkularımız da var. Bu yarışmalar sonuçta firmalar arasında, bağlantı için ne kadar para ödeneceğine dair. Türkiye’de tarife belli: Kriz sonrasında DUY (Dengeleme ve Uzlaştırma Yönetmeliği) piyasasında fiyatlar çok düştü. O yüzden rüzgâr yatırımları marjinal yatırımlar haline geldi. O yüzden lisans almış bazı firmalar projelerini yapamadılar, finansmanda sıkıntı çektiler, fizibilitelerinde sorunlar yaşadılar. Durum böyleyken bir de bağlantı için para verirlerse ve bu yarışma sonucunda bu paralar çok yüksek olursa, o projeler ölebilir. Tabii ki yatırımcılar bunu biliyordur ve buna göre hareket edeceklerdir diye düşünüyorum. Yine de yarışma olduğu için herkes zorlamaya çalışacak. Bunun sonuçlarını göreceğiz.

Bizim gördüğümüz 2000 megavatlık kurulmuş veya kurulma aşamasına gelmiş proje var: Bir de bağlantı olabilecek ekstra bir 9000 megavat konuşuluyor ama bunların hepsi rüzgârın iyi olduğu yerlerde değil. O yüzden bu 9000’in ne kadarı hakikaten kurulabilir ve bugünkü tarife şartlarında ne kadarı feasible olur, onu tam kestiremiyoruz, ama biz türbin tedarikçisi olarak onlarca proje göreceğimize eminiz. Bir hareketlilik var ve giderek artıyor.

“Merkez Üssü Olabiliriz”

Türkiye otomotiv sanayiinde nasıl bir üretim merkezi olduysa yenilenebilir enerjide, özellikle de rüzgârda benzer duruma gelebilir. Türkiye’de tedarik edilebileceğimiz komponent üreticileri, iyi bir işgücü ve mühendis kadroları var. Fakat üreticiler pazarın olduğu yerde yatırım yapmayı tercih ediyor. Bu ürünler çok büyük. Gideceği sahaya yakın olması nakliye maliyetlerini düşürmek bakımından çok önemli. O yüzden Almanya ve İspanya en büyük üretim merkezleri çünkü en büyük rüzgâr santralleri oralarda kurulmuş durumda. Türkiye’de rüzgâr türbini üretimi isteniyorsa rüzgâr enerjisi sektörünün teşvik edilmesi gerekiyor. Zaten sonrasında üretim gelir. Örneğin Çin’e bakmakta fayda var. Çin sıfırdan dünyanın en büyük pazarı haline geldi. Ve pazarın oluşmasıyla geleceğin en büyük rüzgâr türbini üreticileri de ortaya çıkıyor.

Değişik sektörlerden birçok uluslararası şirket Türkiye’yi, çevre ülkelere, Ortadoğu, Kafkaslar ve Türkiye Cumhuriyetlere ulaşmada hem üretim hem de pazarlama anlamında bir merkez üssü olarak görüyor. GE’nin böyle düşünceleri var mı?

Dediğiniz çok doğru. GE Türkiye’de üretimi düşünürken, bölge ülkelerini de hesaba katmıştı ancak global kriz sonrası Yunanistan, Bulgaristan ve Romanya gibi rüzgâr potansiyeli yüksek olan çevre ülkelerde ciddi proje finansmanı krizi ortaya çıktı. Türkiye’de de benzer sorunlar yaşandı. O nedenle Türkiye’de üretim konusunda adım atamadık. Ancak takip etmeyi sürdürüyoruz. Benim arzum Türkiye’nin hem Türkiye’deki projeler hem de bölge için bir üretim üssü olması...

Ortadoğu ve Kafkaslar’da bir pazar olabilir mi?

Ortadoğu ufak bir pazar. Kafkaslar’da da doğrusunu söylemek gerekirse fazla bir şey yok. Rüzgâr enerjisinin toplumsal bir katkısı var. Karbon salımını düşürüyor, yurtdışından enerji ithalini azaltıyor ama piyasa fiyatlarıyla rekabet ederek gelişmesi çok zor. Bunun için teşvike ihtiyaç var ama birçok ülke de bu desteği vermiyor. Bizdeki sıkıntılardan bir tanesi de bu. Türkiye’deki teşviklere baktarsanız 5 ila 5,50 eurosent taban fiyatı belirlenmiş. Şu anda piyasa şartlarında satılıyor. O piyasa şartları biraz daha iyi, belki 6’ya, 7’ye çıkabiliyor. Kriz öncesi 10 euro diye düşünülüyordu. Bu yönde yapılan yatırımlar, fizibiliteler var. O zaman herkes çok daha fazla hevesliydi. Şimdi her şey daha zor. Rüzgârın çok iyi olması lazım ki proje, yatırım maliyetini kaldıracaksın. Diğer yandan krizde türbin fiyatları oldukça düştü, kurulumu da ucuzladı. O yüzden şu andaki düşük teşviklerle bile projeler gerçekleştirilebiliyor. Açıkçası eskiden bana olmaz gibi geliyordu... ○

Yeşil Sektörler

İyi Bir Yatırım: ORMAN

Yüz yıl önce Yazar Mark Twain şöyle demişti: “Arazi satın alın; bunlardan artık yapmıyorlar.” Aynı şey ormanlar için de geçerli. Ehil ellerde olduğu müddetçe, orman oldukça güvenli bir yatırımdır ve sürekli kazanç sağlar. Dünyada orman alanlarının ne kadar önemli bir yatırım aracı olduğu giderek daha net bir şekilde ortaya çıkıyor. Bu arada yatırımcılara duyurulur: Türkiye de bu konuda önemli fırsatlara sahip.

**Bu yazı, UPM'nin The Griffin dergisinden alınmıştır.*

Yeşil Sektörler

Kâr getiren ormancılıkta, kereste, sağlam orman yönetimi ilkeleri uyarınca satılıyor ve "kuşlara da yaşayacak alan bırakılıyor".

Dünyanın en önemli ormancılık firmalarından biri olan UPM, Şubat 2009'da toplam 30 bin hektarlık ormanı satışa sundu ve alıcıların uzun vadeli orman mülkiyeti fikrini benimsemiş iş ortakları olması istendi. Teklifile ilgilenen alıcılardan biri, Neue Vermögen AG tarafından kurulan ve Catella tarafından yönetilen orman yatırım fonu Focus Global Forest FGF idi. Finansal danışmanlık hizmetleri ve aktif yönetiminde uzman bir şirket olan Catella, 16 Avrupa ülkesinde faaliyet gösteriyor.

UPM'den satın alınan 2115 hektarlık ormanlık alan, yatırım fonunun ilk kazanımı oldu. Orman Danışmanı Ernest Dochnal, "UPM, operasyonlarımızın ilk evrelerinde olduğumuz için, bizim için ideal bir iş ortağı. Kerestenin en uygun şekilde nasıl kullanılacağını ve ormanların nasıl yönetileceğini biliyorlar" diyor.

FGF'nin amacı, dengeli bir orman yatırımı portföyü oluşturmak. Bu portföyde, yalnız Kuzey Avrupa değil, aynı zamanda Baltık ül-

keleri ile Güney ve Kuzey Amerika'daki ormanlar da bulunuyor. Dochnal'a göre, portföyde coğrafi lokasyon, tür ve odun cinsleri açısından çok çeşitli ormanların olması arzu ediliyor: "2010 ortası itibarıyla farklı ülkelerde yaklaşık 10 bin hektarlık ormana sahip olmayı hedefledik. Sonrasında da büyümeye devam etmeyi hedefliyoruz."

Güvenli Bir Yatırım

Peki, geleneksel hisseler yerine neden ormana yatırım yapasınız? Dochnal, şu açıklamayı getiriyor: "Yenilenebilir hammaddelere talebin artması bekleniyor. Halihazırda petrol-den yapılan ürünlerin gelecekte odundan da yapılabileceğine inanıyoruz." Ormanlar emisyon ticaretine dahil edilebilirse, kereste satışı dışında diğer kaynaklardan da gelir elde edilebilir. Dochnal, ormanları tarihsel açıdan da güvenli bir yatırım olarak görüyor. Ormanlar, global finansal kriz olsa da, olmasa da aynı biçimde büyüyor. Fiyat dalgalan-

maları, asla hisse senedi piyasalarındaki kadar değişken olmuyor.

Fon çabuk yol almak istiyor ve üç yıl içinde 200 milyon avroluk yatırım hedefliyor. Kâr hedefi ise yüzde 5-6. Dochnal, tropik bölgelerde hızlı büyüyen fidanlıkların da dahil olduğu karma bir portföyle bu hedefe ulaşabileceğine inanıyor. Fon, en az 30 yıl olmak üzere çok uzun vadeli yatırımlara girmeyi amaçlıyor.

Dochnal, başarılı bir orman yatırımının temel taşının doğru iş ortaklarını seçmek olduğunu söylüyor: “Danışmanınız kim? Uygun ormanları kim bulacak ve orman yönetimi sözleşmesini kiminle imzalayacaksınız? Bunlar kritik faktörler. Doğru iş ortağını seçerek, maliyetleri kontrol edebilir ve böylece orman mülkiyetinin sağladığı getiriler üzerinde etkili olabilirsiniz.”

Dochnal’ın görüşüne güzel bir örnek, UPM ile imzalanan ve orman yönetimini de içeren anlaşma. “Satın aldığımız ormanlar çok iyi yönetiliyor ve bunun devam edeceğine inanıyoruz; bu durum, her iki tarafa da fayda sağlayacak.”

Orman, Finliler için Kârlı Bir Aktif

Ormanlara sahip olmak ve yatırım yapmak kârlı bir iş. Ne kadar kazançlı olduğunu değerlendirmekse zor; çünkü ağaçlar yavaş büyüyor ve yatırımcılar geri dönüşleri görmek için çok uzun süre beklemek zorunda kalıyorlar. Kâr getiren ormancılıkta, kereste, sağlam orman yönetimi ilkeleri uyarınca satılıyor ve “kuşlara da yaşayacak alan bırakılıyor”. Böylece, ekolojik değerlere saygı gösterilmiş oluyor.

Doğru iş ortağını seçerek, maliyetleri kontrol edebilir ve böylece orman mülkiyetinin sağladığı getiriler üzerinde etkili olabilirsiniz.

Yeşil Sektörler

Finlandiya'nın güneyinde, ağırlıklı olarak örnek ağaç topluluklarından oluşan bir mülkü satın alan kişi, yüzde 3-4 oranında gerçek kazanç elde edeceğini tahmin edebiliyor.

Bir varlığın pazar değeri, doğal olarak ona yönelik gelir beklentisini de yükseltir. Bir yatırımın gerçek getiri oranı, ondan elde edilen kârı ifade eder. Bir orman mülkünün satın alma fiyatı bilindiğinde ve tahmini net gelir ve beklenti süreleri öngörüldüğünde gerçek getiri oranı hesaplanabilir. Orman yetiştiriciliği Finlandiya'da çok iyi bilinen bir alan; dolayısıyla kereste fiyatlarının uzun vadede hangi seviyede olacağı kolayca tahmin edilebiliyor. Bilindiği üzere, bir mülk üzerindeki hisse

hacmi ne kadar yüksekse, kârlılık seviyesi de o kadar yüksek olur. Finlandiya'nın güneyinde, ağırlıklı olarak örnek ağaç topluluklarından oluşan bir mülkü satın alan kişi, yüzde 3-4 oranında gerçek kazanç elde edeceğini tahmin edebiliyor. Bir orman alanının hacmi hektar başına ortalama 60-100 metreküp olduğunda, yatırımın geri dönüşü yüzde 5-6'ya kadar çıkıyor. En yüksek stok hacimlerine (150 metreküp/hektarın üzerinde) sahip mülkler içinse yüzde 7-9'luk bir oran beklentisi olağan sayılıyor.

Orman mülkiyeti pazarı, oldukça farklı ve ayrıcalıklı bir alan. Özel orman sahiplerinin sayısı yaklaşık 400 bin olsa da, yılda yalnızca 2500 mülk pazarda satışa sunuluyor. Mülkiyet, genel olarak aile içinde aktarılıyor (mülk edinmelerin yüzde 85'i bu şekilde gerçekleşiyor). Sadece geriye kalan yüzde 15'lik kısım, gerçek anlamda pazara dayalı işlemlerden oluşuyor. İşlemler, çoğunlukla özel mülk sahipleri arasında gerçekleştiriliyor ve arazilerin büyük bölümü 50 hektarın altındaki küçük alanlardan meydana geliyor. Pazardaki arz, daha çok hektar başına düşük hacimli mülklere yöneliyor. ○

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK®
AKADEMİSİ
SUSTAINABILITY ACADEMY

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK AKADEMİSİ
ŞUBAT 2011'de
BAŞLIYOR!

Sürdürülebilir
gelecek için yeşil iş dünyası
www.surdurulebilirlikakademisi.com

Yer: **BÜMED**
(Boğaziçi Üniversitesi Mezunlar Derneği)
Sosyal Sorumluluk ile **ÜCRETSİZ KATILIM!**

odak

Kurumsal Gelişim Hizmetleri
info@odakkurumsal.com.tr
0 (212) 274 25 16

Dünyadan

Dünyada Düşük Karbon ve Yeşil Büyüme teşvik etmek ve sanayi politikalarını buna göre şekillendirmek için yasa çıkartan ilk ülke oldu Güney Kore. Hükümet bu yasa çerçevesinde düşük karbon ekonomisine geçişi sağlamak için yaklaşık 92 milyar dolarlık bir yatırım yapmayı öngörüyor. Güney Kore'nin yeşile neden bu kadar hızla koştuğunu anlamak, birçok açıdan benzerlikler gösteren Türkiye için hayati öneme sahip.

Güney Kore Neden Yeşile Koşuyor?

Güney Kore, dünyamızın karşı karşıya olduğu iklim değişikliği sorununa yaratıcı ve kalıcı bir çözüm getirme yolunda emin adımlarla ilerliyor. Aslında ekonomisi ithal petrol ve kömüre bağımlı olan Güney Kore'nin enerji özgürlüğüne kavuşmak ve iklim değişikliğini önlemek adına yaptığı çalışmaları ve özellikle de ülkenin yeni başlattığı "Yeşil Büyüme Girişimi"ni, 29 Kasım-10 Aralık 2010 tarihlerinde Meksika'nın Cancun kentinde gerçekleşen 16. Birleşmiş Milletler İklim Konferansında, ülkenin eski başbakanlarından Han Seung-soo ve eski Dünya Bankası Baş İktisatçısı Nicholas Stern, dünyaya tanıttı.

Han Seung-soo'nun yaptığı açıklamaya göre, Asya kıtası iklim değişikliğine oldukça hassas ve iklimde oluşacak olumsuzluklardan dolayı büyük ekonomik kayıplarla karşı karşıya. Güney Kore'nin Ulusal Meteoroloji Araştırma Enstitüsüne göre Kore Yarımadası, iklim değişikliğinden diğer bölgelere oranla çok daha fazla etkilenmekte. Son 100 sene zarfında, Kore Yarımadasında ortalama hava sıcaklığı 1,7 °C

Güney Kore eski başbakanlarından Han Seung-soo, iklim değişikliğinin Asya kıtasında büyük ekonomik kayıplara neden olabileceğini belirtiyor.

artmış. Bu oran tüm dünyada bu zaman zarfında yaşanan ortalama sıcaklık artışının iki katı. Bu sıcaklık artışı, Kore Yarımadasında etkisini gösteren kuvvetli fırtınaların ve bunlar sonucu oluşan sel ve diğer doğal afetlerin daha sık ortaya çıkmasında baş etken. Tahminlere göre, Kore yarımadası 2050'ye kadar 2 °C daha ısınacak. Bunun sonucunda da yıkıcı fırtınaların daha sıklaşması, deniz seviyesinin yükselerek kıyı şeridini ve adaları sular altında bırakması, sellerin temiz su kaynaklarını kirletmesi, bu sebeplerle ülkenin iç kesimlerine doğru göçlerin olması bekleniyor. Sonuçta iklim değişikliğinden dolayı büyük ekonomik kayıpların ortaya çıkacağı ve bu çevre felaketiyle savaşın küresel ekonomik krize karşı yapılan mücadele ile aynı anda sürdürülmesi gerektiği belirtiliyor.

Bu amacı hedefleyen Yeşil Büyüme Girişimi, Güney Kore ekonomisini doğal kaynaklar ve karbona bağımlı bir ekonomi olmaktan kurtarıp, enerji ve doğal kaynakların en verimli şekilde kullanıldığı akılcı ve sürdürülebilir bir ekonomi haline dönüştürmeyi amaçlı-

Dünyadan

yor. Ülke genelinde oldukça popüler olan bu girişim, çevre dostu olarak bilinen ve Seul'un Belediye Başkanı iken Han Irmağını temizletmesiyle ünlenen Güney Kore Cumhurbaşkanı Lee Myung-bak'ın liderliğinde başladı. Ana muhalefet partisini, sivil toplum örgütlerini, çelik ve çimento sektörü de dahil olmak üzere ülkenin önemli firmalarını içeren geniş bir kesimden ciddi destek görüyor. Bunun yanı sıra, ülkede faaliyet gösteren Hyundai ve Samsung gibi dünyaca tanınmış birçok firma, bu devlet girişimine verdikleri desteğe ek olarak kendi "yeşil büyüme" stratejilerini de geliştirerek yenilenebilir enerji, elektrikli taşıt araçları ve sıfır emisyonlu fabrikalar gibi yeni iş olanaklarına yatırım yapıyorlar.

Yeşil Pazardan Daha Büyük Pay

Güney Kore'nin yeşil girişiminin kayda değer diğer bir özelliği ise, "just-do-it", yani "yap gitsin, iş bitsin" felsefesi üzerine kurulu olması. Ülkenin liderleri, uluslararası iklim pazarlıklarında senelerdir bir arpa boyu yol gidilememesinden ve karbon salımları konusunda ülkeler arası kalıcı bir anlaşmanın sağlanamamasından dolayı dünyanın iklim ve enerji konularında bir çıkmaza girdiğini, kimsenin çözüm adına anlamlı bir adım atmadığını ve bu yüzden dünya ekonomisinin ve dolayısıyla da Güney Kore ekonomisinin olumsuz etkileneceğini vurguluyorlar. Geleceğin "temiz enerji" ve "temiz teknolojilerde" olduğunu, tüm dünyada "düşük karbon ekonomisine" geçişin kaçınılmaz olduğunu ve bu geçişte de Güney Kore'nin öncülük yaparak henüz yeni şekillenmekte olan bu "Yeşil Pazar"dan en büyük payı almasının ve bu şekilde de ülkede milyonlarca yeni iş olanağı yaratılmasının ülke çıkarları için izlenecek en uygun yol olduğunu savunuyorlar.

Bu çerçevede Güney Kore, 2009

Seul'un Belediye Başkanı iken Han Irmağını temizletmesiyle ünlenen Güney Kore Cumhurbaşkanı Lee Myung-bak, Yeşil Büyüme Girişiminin liderliğini yapıyor.

sonbaharında Cumhurbaşkanı Lee Myung-bak'ın yaptığı bir açıklamayla, aslında Kyoto Protokolü altında kalmakta olan ülkeler kategorisinde yer aldığı için herhangi bir seragazı salımı azaltma yükümlülüğü olmamasına rağmen, 2020 yılına kadar seragazı salımlarını 2005 yılı seviyesinin yüzde beş altına çekeceğini bildirdi. Aynı zamanda, Cumhurbaşkanı Lee-Myung-bak'ın himayesinde kurulmuş olan Cumhurbaşkanlığı Yeşil Büyüme Komitesi, ülkede seragazı salımlarını sınırlandıracak ve firmalar arası seragazı ticaretini mümkün kılacak ulusal bir "cap-and-trade" yani emisyon ticareti yasanın ve ulusal seragazı envanterinin hazırlanması çalışmalarına başladı. Ayrıca Güney Kore, küresel krize yanıt olarak açıkladığı ekonomik "stimulus" yani canlandırma paketinin yüzde 79'unu yeşil büyümeye yönelik harcamalara ve yatırımlara ayırdı. 2009'un Kasım ayında Güney Kore, Asya Kal-

kınma Bankasının Karbon Fonu'na katılan ilk Asya ülkesi oldu ve bu fon kapsamında 20 milyon dolarlık 2012-sonrası karbon kredisi alma taahhüdü verdi. Aralık 2009'da ise Cumhurbaşkanı Lee, uluslararası bir düşünce kuruluşu olarak tasarlanan Yeşil Büyüme Küresel Enstitüsü'nün kurulduğunu açıkladı. Ocak 2010'da da, Güney Kore Parlamentosunun onaylamasını takiben, Cumhurbaşkanı Lee, Düşük Karbon ve Yeşil Büyüme Yasasını imzaladı. Bu yasa ile Güney Kore ekonomisinin gelecek 40 yıl süresince yeşil olarak büyümesi hedefleniyor ve Güney Kore'nin gayri safi milli hasılasının (GDP) yüzde ikisi bu amaç doğrultusunda kullanılmak üzere ayrılıyor.

Bu yasanın dayandığı Ulusal Yeşil Büyüme Stratejisi, beş yıllık planlar halinde uygulanacak. Stratejinin üç ana hedefi var: 1. İklim değişikliğinin önlenmesi ve enerji özgürlüğü, 2. Ekonomik büyüme için yeni bir yöntem ve

motor bulunması, 3. Güney Kore insanının hayat kalitesinin iyileştirilmesi ve ülkenin uluslararası alanda saygınlığının artırılması.

Önümüzdeki ilk beş sene zarfında, Güney Kore bu yasa çerçevesinde düşük karbon ekonomisine geçişi sağlamak için 107 trilyon won veya yaklaşık 92 milyar dolar kadar bir yatırım yapmayı öngörüyor. Bu rakam, Birleşmiş Milletler Çevre Örgütünün önerdiği bütçenin neredeyse iki katı. Bu ilk beş yıllık planda bisikletin ve elektrikli araçların yeşil taşıtlar olarak ülke çapında yaygınlaştırılması, akıllı şebeke sisteminin kurulması, emisyon ticaretinin başlaması, yeşil teknolojilerin geliştirilmesi için yapılan AR-GE çalışmalarına destek verilmesi, sera gazlarını depolayacak yeni ormanların oluşturulması ve yeşil yaşam tarzının Güney Kore halkına tanıtılması için eğitim kampanyalarının düzenlenmesi gibi birçok faaliyet yer alıyor. Bunun yanı sıra ülkenin hedeflediği sera gazı emisyon indirim oranlarına ulaşabilmek için nükleer enerji kullanımının da artırılması bu stratejinin önemli bir parçasını oluşturuyor. Bütün bu faaliyetlerin gerçekleşmesinde diğer ülkelerle ortak girişimler de destekleniyor ve Güney Kore'nin ticari olarak bu faaliyetlerden ekonomik kazanç sağlaması hedefleniyor. Aslında, 2002'den bu yana Güney Kore, ABD ile iklim değişikliği konusunda yaptığı bir protokol çerçevesinde işbirliği yapıyor. Bu protokol çerçevesinde iki ülke, temiz ve yenilenebilir enerji kaynakları, enerji tasarrufu ve enerjinin verimli kullanımı, yeni temiz teknolojilerin geliştirilmesi, atıklardan metan gazı elde edilerek enerji üretilmesi ve Pasifik kıyılarında gerçekleşmekte olan iklim değişikliğinin etkilerinin ölçülmesi gibi konularda ortak çalışmalar ve yatırımlar yapıyor. Güney Kore, diğer ülkelerle de ikili anlaşmalar imzalaya-

Güney Kore'nin 2009 yılında başlattığı "Yeşil Büyüme" stratejisi içinde Hyundai'nin elektrikli taşıt araçları çalışmalarının da önemli bir rolü var.

rak bu tür ortak girişim ve yatırımları artırmayı ve temiz enerji teknolojileri tasarlayan, üreten ve tüm dünyaya satan bir Yeşil Büyüme Merkezi haline gelmeyi planlıyor.

Gönüllü ve Kararlı

Acaba Güney Kore, bu stratejiyi uygulayarak düşük karbon ekonomisine geçişi başarabilecek mi? Zira şu anda ülke, kullandığı enerjinin yüzde 84'ünü kömür ve petrolden, yüzde 14'ünü nükleerden ve sadece yüzde ikisini yenilenebilir kaynaklardan elde ediyor. Yürürlüğe giren Düşük Karbon ve Yeşil Büyüme Yasası, ülkedeki yenilenebilir enerji kullanımını 2012'de yüzde beşe, 2030'da da yüzde dokuzaya çıkarmayı planlıyor. Yani, bu yasa tam anlamıyla uygulanabilirse bile, ülkenin kısa ve orta vadede tamamen yenilenebilir enerji bazlı bir ekonomi haline gelmesi oldukça zor gözüküyor. Ayrıca, Güney

Kore, enerjide tamamen dışa bağımlı bir ülke – dünyada en çok kömür ithal eden ikinci ve en çok ham petrol ithal eden beşinci ülke konumunda. Ülke ekonomisi 1960'lardan beri hızla büyümekte ve endüstriyel kuruluşlar ülkede tüketilen enerjinin yüzde 50'sini kullanmakta. Çin ve ABD gibi büyük ülkelerle kıyaslandığında Güney Kore'nin toplam sera gazı salımları çok fazla olmasa da (2006'da 129,6 milyon ton), sera gazı salımlarında son yıllarda kaydedilen artış oranı çok fazla. Nitekim, 1990 ile 2007 arasında ülkedeki sera gazı salımları ikiye katlandı. Bu artış diğer OECD üyesi ülkelerde kaydedilen artış oranlarının çok üzerinde. O nedenle bu artışı frenlemek için Güney Kore tarafından, hem de gönüllü olarak yapılan her hamle, OECD ve Birleşmiş Milletler tarafından memnuniyetle karşılanıyor ve benzer konumda olan Türkiye, Malezya, Endonezya, Meksika gibi hızla kalkınmakta olan ülkelere örnek teşkil ediyor. Sonuçta, her ne kadar zor olacak gibi görünse de, eğer bir işe başlamak bitirmenin yarısıysa, Güney Kore de yeşile doğru gönüllü ve kararlı olarak başladığı bu koşuyu başarıyla bitirecek gibi gözüküyor. ○

Ayşe Bilge DİCLELİ

Güney Kore'den Yeşil Büyüme Yasası

Cancun'daki en moral verici etkinliklerinden birini Güney Kore'nin düzenlediğini biliyor muydunuz?

Eski Başbakan Han Seung-soo ile Dünya Bankası'nın eski baş ekonomisti Nicholas Stern tarafından düzenlenen bu toplantıda Güney Kore'nin bu yılın başlarında kabul ettiği DÜŞÜK KARBON/YEŞİL BÜYÜME ÇERÇEVE YASASI tanıtıldı.

Bir blogda okuduğum bu haberi biraz daha araştırınca, çok ilginç bilgilere ulaştım. Bir kere bu girişimin önderliğini, ülkenin devlet başkanı yapıyor. Yasa hem kamuoyu hem de ülkenin ana muhalefet partisi tarafından hararetle destekleniyor. İlk başta çelik ve çimento gibi, enerji yoğun sektörlerin muhalefetiyle karşılaşmış olsa da, ülkenin önde gelen firmalarının çoğunluğu yasayı benimsiyor. Hyundai ve Samsung gibi, ülkenin önde gelen şirketleri kendi yeşil büyüme stratejilerini geliştirip güneş enerjisi, rüzgâr enerjisi ve elektrikli araçlar gibi sektörlerle girmeye karar veriyor ve sıfır emisyonlu fabrikalar hedefine yöneliyorlar.

14 Nisan 2010 tarihinde yürürlüğe giren çerçeve yasanın yönetmeliği ise, ekonominin hiçbir önlem almadan şimdiki şekliyle işlemesi halinde atmosfere 2020 yılında salacağı sera gazı miktarını yüzde 30 azaltmayı hedefliyor. Yönetmelik hükümeti ölçülebilir, raporlanabilir ve sınırlanabilir enerji tüketimi ve verimlilik hedefleri koymakla, Çevre Bakanlığını da Geniş Kapsamlı Bilgi Merkezi kurmakla görevlendiriyor.

Yeşil Büyüme sadece Güney Kore'nin üzerinde durduğu bir politika değil; Mart 2005'ten bu yana Güney Doğu Asya'nın üzerinde çalıştığı bir strateji.

Yönetmelik, pek çok bakanlığı da devreye sokmuş. Örneğin Bilim ve Ekonomi Bakanlığı sanayi ve enerji sektöründen; Toprak, Ulaşım ve Denizcilik Bakanlığı inşaat ve ulaşım sektöründen; Gıda, Tarım, Orman ve Balıkçılık Bakanlığı tarım ve hayvancılık sektöründen; Çevre Bakanlığı da atık sektöründen sorumlu tutuluyor.

Özetle, yeşil teknolojilerin geliştirilmesi, yeşil sektör ve işyerlerinin oluşması, enerji verimliliği, yurttaşların yeşil bir yaşam tarzını benimsemesi, sürdürülebilir kalkınmanın teşvik edilmesi Güney Kore'nin bu Beş Yıllık Yeşil Büyüme Planının ana hatlarını oluşturuyor. Yasa başarıyla uygulandığında, Güney Kore hem iklim değişikliğiyle baş etmeye hazır hale gelecek, hem de dünya çapında muazzam bir ekonomik rekabete erişecek.

Endonezya, Tayland ve Diğerleri...

Yeşil Büyüme sadece Güney Kore'nin üzerinde durduğu bir politika değil; Mart 2005'ten bu yana Güney Doğu Asya'nın üzerinde çalıştığı bir strateji. Çünkü bir yandan iklim değişikliğinin yol açtığı ve açacağı problemlerle başa çıkmak, diğer yandan ekonomilerini geliştirmek ve yoksullukla mücadele edebilmek bu ülkelerin ortak problemi. Çevre Açısından Sürdürülebilir Ekonomik Büyüme ya da kısaca Yeşil Büyüme, BM Asya Pasifik Ekonomik ve Sosyal Komisyonuna üye 52 ülkenin temsilcileri tarafından bu amaçla benimsenmiş.

Bu bağlamda sözkonusu Komisyon oldukça önemli bir rol oynuyor. Sekreteryası hem kavramsal hem de analitik çerçeveler oluşturarak bölgesel bir platform işlevini görüyor. Endonezya, Tayland, Vietnam, Filipinler ve Kamboçya bu sekreteryadan kapasite geliştirme seminerleri alıyorlar.

Yeşil büyümenin omurgasını ekolojik etkinlik oluşturuyor. Ana hatları ise şöyle:

- Sürdürülebilir tüketim ve üretim. Amaç, kaynaklardan tasarruf, daha az kirlenme, daha az kaynak kullanımıyla insanların ihtiyaçlarını karşılama, rekabet gücünü artırma.
- İşyerlerini ve pazarları yeşillendirme. Amaç politikalar, yasalar ve teşviklerle şirketlerin yeşil dönüşümünü ve pazara sürdürülebilir ürünler sunmalarını sağlamak.
- Sürdürülebilir altyapı. Konut, ulaşım, enerji, su, atık ve kanalizasyon servislerinin ekolojik etkinlik temelinde düzenlenmesi.
- Yeşil vergi ve bütçe reformu. Doğal kaynak çıkarımı ve kirlilik oluşturanın vergilendirilmesi; elde edilen gelirle sürdürülebilirlik yatırımlarının ve yoksullukla mücadelenin finanse edilmesi.
- Ekolojik etkinlik göstergeleri. Yeşil büyümeyi sağlamak amacıyla bir dizi yeni ekolojik etkinlik göstergelerinin belirlenmesi.
- Doğal sermaye yatırımları. Sosyal ekonomik gelişmeyi sağlayacak şekilde doğal kaynakları koruyarak yapılan yatırımları özendirme.

Büyümenin bu şekilde yorumlanması klasik ekonomi kuramlarıyla ne kadar uyuşur, bilemiyorum. Ama her şeyin hızla değiştiği ve küresel ısınmanın hızla arttığı bir dünyada bugünkü kuşakların ihtiyaçlarını gelecek kuşakların ihtiyaçlarından çalmadan karşılayabilmenin başka bir yolu olmadığından eminim.

Keşke medyamız bu tür gelişmeleri bizlere anında duyursa! Keşke hükümetimiz Türkiye'nin Yeşil Büyüme Çerçeve Yasasını çıkartsa! Cancun'dan benim çıkarttığım sonuç bu.

FORM

Yeşil Bina Çözümlerinde Lider

LEED ve **breeam** SERTİFİKASYONLARI İÇİN

Meydan M1 AVM

Toprak Kaynaklı Isı Pompası -
Soğutma Kulesi - Paket Klima

Perfetti Van Melle Sakız Fabrikası

Esnek Güneş Paneli

Migros Alaçatı

Güneş Paneli - Rüzgar Türbini

Siemens Gebze

Soğutma Kulesi

Türkiye Ekonomi Bankası

Güneş Paneli

Torium AVM

Isı Pompası / Paket Klima

Swiss Otel

Güneş Paneli

ETS-Eser İnşaat

Güneş Paneli - Rüzgar Türbini

Varyap Meridian Projesi

Güneş Paneli

Sabiha Gökçen Havaalanı

Doğal Aydınlatma Sistemleri

H. Avni İncekara Yurt Binası

Güneş Paneli

Su Soğutmalı
Rooftop

5'den yüksek COP değerleri
ile yüksek verim sağlar

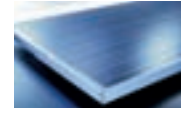
Toprak - Su Kaynaklı
Isı Pompaları

Toprak / göl / nehir / deniz
enerjisi kullanarak enerji

Soğutma Kuleleri

Bedava soğutma imkanı sağlar

Güneş Panelleri
(Fotovoltaik Sistem)

Güneş enerjisinden direkt
elektrik üretimi

Doğal Aydınlatma
Sistemleri

Gün ışığı ile aydınlatma sağlar

İstanbul
(0212) 286 18 38
info@formgroup.com

İzmir
(0232) 459 02 70
izmir@formgroup.com

Antalya
(0242) 317 11 20
antalya@formgroup.com

Ankara
(0312) 220 10 30
ankara@formgroup.com

Bursa
(0224) 249 95 26
bursa@formgroup.com

Adana
(0322) 881 00 11
adana@formgroup.com

www.formgroup.com

Yaya Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Barış Andırınlı “Otomobil Mobilite Sağlamıyor”

Söyleşi: Balkan TALU
Fotoğraflar: Özgür GÜVENÇ

Bazı yalın gerçekler bile, zaman içinde toplumsal yargıların arasında kaybolup gidiyor. İşte basit bir örnek, “kentler yayalarıdır”. Kimse “Hayır arabalarıdır” demez ama her gün sokağa çıktığında motorlu araçların tahakkümünden düz yolda güvenle yürüyemez. İşte bu “yaya sorununa ve arabaların istilasına” dikkat çekmek üzere yola çıkan Yaya Derneği, birbirinden ilginç kampanyalarıyla tartışmayı yaygınlaştırıyor. Derneğin Yönetim Kurulu Başkanı Barış Andırınlı da, “İlk hedefimiz yayaların bilinçlenmesi ve seslerini yükseltmesi” diyor.

DUR

GEÇ

**KARŞIYA GEÇMEK İÇİN
DÜĞMEYE BASINIZ**

İSTANBUL

Ulaşım

Yaya Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Barış Andırınlı önce Levent Metrocity'nin önündeki trafik ışıklarının kaldırıldığını hatırlatıyor ve ekliyor: "Zemin seviyesi yayalarıdır". Bu cümleyi okumak birçoğunuzun tuhafına gidiyor olabilir bir an için ama aslında bu cümle bizim farkında olmadığımız evrensel bir kurala işaret ediyor. Ama o kadar alışmışız ki yayalar olarak yok sayılmaya... Kaldırımlar arabalar, işportacılar, kafeler ve restoranlar tarafından işgal ediliyor. Trafik polisleri bu konuda hiçbir şey yapmıyor. Barış Andırınlı da bizim bu durumu kanıksamış olmamıza itiraz ediyor zaten ve önceliğini sürücülerin değil, yayaların bilinçlenmesine veriyor.

Öncelikle Yaya Derneği hakkında genel bir bilgi alabilir miyiz?

Biz daha önceki röportajlarımızda hep "yeni bir derneğiz" derdik. Şimdi düşünüyorum da 2008'den beri faaliyet-teyiz ve üç senede fena bir yere gelmedik. Üç sene önce biz bu derneği Boğaziçi Üniversitesinden sekiz kişilik bir arkadaş grubu olarak kurduk. Hepimiz yürümeyi seven insanlardık ama fark ettik ki özel olarak yayaların hakkını savunan bir örgüt yok. 2008 yılından bu yana her geçen gün kiteselleştik. Uluslararası Yaya Derneği Federasyonuna üye olduk. Şu anda uluslararası platformda seçici dernekler arasında yer alıyoruz.

Bu kiteselleşmeyi rakamsal olarak ölçebiliyor musunuz?

Derneğimize üyelik gönüllülük esasına göre ilerliyor; onun için elimizde resmi bir rakam yok ama web sayfamız epey fazla tık alıyor. Sosyal medyadan bizi takip eden yaklaşık 700 kişi var. Bunun dışında elektronik ortamda sürekli yazıştığımız insanlar da var. Gelecekte yapacağımız etkinlikler için

de aktif gönüllülere her zaman ihtiyacımız olacak.

"Çek Arabanı" adıyla anılan oldukça yaratıcı ve eğlenceli bir kampanyanız var. Ülkemizde motorlu araçlara olan bağımlılık çok fazla. İnsanlar nasıl yaklaşıyorlar kampanyaya?

"Çek Arabanı" genel olarak bayağı büyük ilgi topladı. Medyada kendine epey bir yer buldu. Kampanyanın eğlenceli yaklaşımı insanları cezbetti ama esas olarak günlük hayatlarında sürekli karşılaştıkları bir sorun olduğu

için yoğun ilgi gösterdiler. Biz de ilk başta bu kadar olumlu tepki beklemiyorduk; hatta sloganımız biraz fazla mı sert diye düşünüyorduk ama Türkiye'de çoğu insanın bu durumdan şikayetçi olduğunu gördük. Bu kampanyanın üzerine 30-40 tane "Size katılmak istiyorum, sizinle çalışmak istiyorum" diyen mail aldık.

Hiç arabasına ilan yapılandırılmış bir araç sahibini gözlemleme şansınız oldu mu?

Sahil yolunda yaptık bir kere böyle bir

şey. Çok az bir kısmı okuyup ne olduğuna bakıyor. Çoğunlukla reklam sanıp çöpe atıyorlar ama biz bu kampanyada zaten araç sahiplerini hedeflemiyoruz. Bizim amacımız kaldırıma park etmiş arabalar yüzünden mağdur olan yayaların hakkını aramasını sağlamak. Bu yüzden hiç ummadığımız insanlardan çok olumlu geri dönüşler aldık. Mesela ben iş arkadaşlarıyla pek bağı olan, görüşen biri değilim ama çalıştığım şirketten bir arkadaş "Siz Yaya Derneği'nde Çek Arabanı kampanyasını örgütleyen Barış Andırınlı olabilir misiniz?" diye bir mail atmış bana. El ilanını bir arkadaşı aracılığıyla edinmiş; bu çok hoşuna gitmiş.

Özellikle İstanbul'da bizzat kaldırımların kendisi yaya geçişi için gerçekten ne kadar uygun sızce?

Aslında tabii ki diğer her şeyde olduğu gibi, TSE tarafından belirlenmiş bir

kaldırım standardı var ama buna ne kadar uyuluyor, bu bir tartışma konusu. Normalde bir yaya kaldırımının yaşlılar, engelliler ve çocuklar da dâhil herkes için yürünebilir olması gerekiyor ama biz normal sağlıklı insanlar bile bir sürü engelle karşılaşyoruz; yaşlılar ve engelliler ne yapıyor hiç düşünmüyorum. Mesela belediye geliyor, kaldırımın orta yerine otobüs durağı diyor. Kendisi büyük bir iyilik yaptığını zannediyor ama bebek arabalı bir anne ya da tekerlekli sandalyeli bir insan oradan nasıl geçecek, onu hiç düşünmüyor. Kaldırımlar tasarlanırken hiçbir şekilde yaya merkezli planlanmıyor. Bu konuda hem yaya derneklerinin hem de engellilere yönelik çalışan sivil toplum kuruluşlarının görüşlerinin muhakkak alınması gerekiyor. Bu tür kurumlardan görüş alındığını sanmıyorum çünkü başka türlü herhalde bu kadar kötü

Yürüme İşe Yarar

Yürüme İşe Yarar kampanyasının amacı, adı üstünde, insanların işe giderken daha fazla yürümesini sağlamak. Kampanyanın tanıtım sayfasında şunlar yazıyor:

"Yürüme en doğal, en sağlıklı, en ucuz ve en zararsız ulaşım biçimidir. Daha güzel bir dünya ve yaşanabilir şehirler için yürümenin önemi büyüktür. 'Yürüme İşe YARAR' kampanyası, yürümenin bir ulaşım aracı olarak yaygınlaştırılmasını hedefliyor. Yaya Derneği, çalışanlarını yürümeye teşvik etmesi için şirketlerin elini taşın altına koymasını istiyor. Bu talebe ilk cevap Pricewatercoopers'ten geldi. Yaya Derneğinin başka büyük şirketlerle de iletişimi devam ediyor. Gelecekte bu kampanyaya katılan başka sürpriz şirketlerle her an karşılaşabiliriz. Bizden söylemesi."

Ulaşım

kaldırımlar ve donanımlar yapılmazdı diye düşünüyorum.

Laleli artık araç trafiğine kapatılıp yaya trafiğine açıldı. Bu sizin sitenizde de yer aldı. Belediyeler bu tür projelere nasıl yaklaşıyor?

Bizim gibi sivil toplum kuruluşlarının şehir planlamalarının bütününe müdahil olabilmek şanssızdır. Laleli'deki proje Fatih Belediyesi'nin kendi projesiydi. Ve bizler de bunu iyi bir örnek olarak sitemize taşıdık. Bu şekilde Beyoğlu'nun, Eminönü'nün ve Sultanahmet'in belli noktaları yaya trafiğine açıldı. Bebek'te yaya kaldırımı genişletildi. Bu tür pozitif örnekler çoğalıyor.

Uluslararası standartlarda üç kilometreye kadar olan mesafeler yürüyüş mesafesi olarak kabul ediliyor ve bu mesafeyi katedecek bireylere araba kullanmamaları tavsiye ediliyor. Sizin bu bilgi temelinde yaptığınız çalışma ve projeleriniz var mı?

Dünyadaki istatistiklere baktığımızda insanların yaptığı seyahatlerin çok büyük bir kısmı üç kilometrenin altında. Örneğin İngiltere'de yapılan seyahatlerin yaklaşık yüzde 25'i 3,2 kilometrenin altında. Bu da şu anlama geliyor:

“Yaya Derneği olarak sürücülerini bilinçlendirmek gibi bir hedefimiz yok. Biz ilk olarak yayaların hakkını aramasını hedefliyoruz”

Biz yarım saat yürümeye katlansak motorlu araç kullanımını yüzde 25 azaltabileceğiz. Onun dışında alışveriş ve arkadaş ziyaretleri gibi faaliyetler için gidilen mesafe de yedi km civarında. Yedi kilometre de aslında spor amaçlı, iyi bir tempoda yaklaşık bir saatte yürünebilecek bir mesafe. “Yürümek İşe Yarar” Projesini de bu maksatla hayata geçirdik. Bu projeyi ilk sahiplenen şirket de Pricewatercoopers oldu. Bizler yürümeyi pek tercih etmiyoruz hâlbuki yürümek hem tek tek bireyler, hem toplum, hem de ekonomi açısından önemli. Bu yüzden dedik ki, şirketler elini biraz taşın altına koysun, çalışanlarını yürümeye teşvik etsin. Bu şekilde evden işe, işten eve giderken insanların yürümesini sağlamak istiyoruz.

Treehugger sitesinde bir test vardı. Diyordu ki, “Aşağıdakilerden hangisi daha fazla sera gazı salımına sebep olur? Tarımsal üretim mi, nakliye mi, arabayla alışverişe gidip dönen insanlar mı?” Doğru cevap alışverişe arabayla giden insanlardı..

İngiltere'deki sera gazı salımlarının yüzde 25'ini ulaştırma araçları karşılıyor. Küresel olarak seragazı salımlarının yüzde yedisinin sebebi ise özel araçlar. Bu yüzde yediye nakliye kamyonları ve toplu ulaşım araçları dâhil değil.

Sizin web sitenizde de belirttiğiniz üzere Türkiye'de yaya olarak seyahat etmek pek güvenli değil çünkü bizim şoförlerimizde pek yaya geçidi mevhumu yok..

Ben kişisel olarak, normal kuralla uyup, yavaşlayıp yayaya yol verdiğim zaman gülümseyip teşekkür eden bakışlarla karşılaşıyorum. Hâlbuki sadece kuralı uyguluyorum. İnsanlara iyilik yapmıyorum. Bu çok üzücü bir şey. Hiçbirimiz böyle bir muame-

Yaya Derneği İşgalcilere “Çek Arabanı” Diyor

Güziye memleketimizin büyük metropollerinde bütün hayat arabalara ve motorlu araçlara endeksleniyor.

Sürücülerimizin yaya geçidi mevhumu uzun zamandır yok. Yayalara ait olması gereken kaldırımlar park alanı olarak kullanılıyor, otobüs durakları dikiliyor. Hatta son dönemde arabalar eksik kalmış gibi, yürüyüş yoluna masa, sandalye

koyan kafeler, restoranlar da kaldırımlarda yer parsellemeye başladılar. Yaya Derneği işte bu işgalcilere “Çek Arabanı” diyor. Kampanyanın katılımcılarına verilen çıkarmalar ve el ilanları, kampanya sitesinden PDF olarak indirilebilir veya anlaşmalı kitabevlerinden de temin edilebilir.

“Yurtdışında da motorlu araç tahakkümü çok kırılabilmiş değil. Politikacılar orada da otomobil lobilerinden çekindikleri için toplu ulaşımı pek de özendirmemişler”

leyi hak etmiyoruz. İnsanlar yolda giderken böyle hayati tehlikeler de atlattıkları için bu sefer kendilerini sokaklardan soyutluyorlar. Onun için biz bu Derneği kurarken önce yayaların bilinçlenmesini ve sesini yükseltmesini hedefledik.

Yurtdışında motorlu araç tahakkümünü ortadan kaldırmayı ya da azaltmayı başaran kampanyalar var mı? Hiç takip edebildiniz mi?

Yurtdışında da durum çok farklı değil aslında. Motorlu araçlara yönelik baskımlılık devam ediyor gene. Sadece insanlar biraz daha bilinçli. Dolayısıyla yaya hakları daha ön planda. Araç yoğunluğu fazla ama şehir planlaması, özellikle Avrupa’da, daha iyi yapıldığı için yollar kalabalık gözüküyor. Mesela şöyle bir istatistik var: Türkiye’de 1000 kişiye 140 araç düşüyor. Özel motorlu araç sayısı ise 10 milyon civarında. İstanbul’da da her beş kişiye bir araç düşüyor. Dolayısıyla insan “Bu kalabalık nereden kaynaklanıyor?” diye düşünüyor. 1000 kişiye 200 araç çok değil aslında.

Avrupa’ya baktığımızda 1000 kişiye 400 araç düşüyor. Londra, Paris gibi metropollerde 1000 kişiye 500 araç düşüyor. Aslında buralarda araç yoğunluğunun İstanbul’un iki katı olması gerekiyor ama oralarda sağa sola baktığımızda “İnsanlar burada hiç araba kullanmıyor mu?” dersiniz kendi kendinize. Avrupa’da daha fazla insan araçlarını evde bırakıp toplu ulaşım kullanıyor. Kampanya olarak da İngil-

tere’de “Living Streets” derneğinin bir kampanyası var. Biz de insanların işe yürüyerek gitmesi için yaptığımız kampanyada onu örnek aldık ama yurtdışında da motorlu araç tahakkümü çok kırılabilmiş değil. Politikacılar orada da otomobil lobilerinden çekindikleri için toplu ulaşımı pek de özendirmemişler. İngiltere’de çok enteresan bir istatistik var: Özel otomobillerin maliyeti yüzde dokuz düşmüş, toplu ulaşımın maliyeti yüzde 15 artmış. Tabii ki normalde tam tersini teş-

vik etmek gerekiyor. Bu yüzden İngiltere’deki yaya dernekleri de siyasetçilerden şikâyetçi.

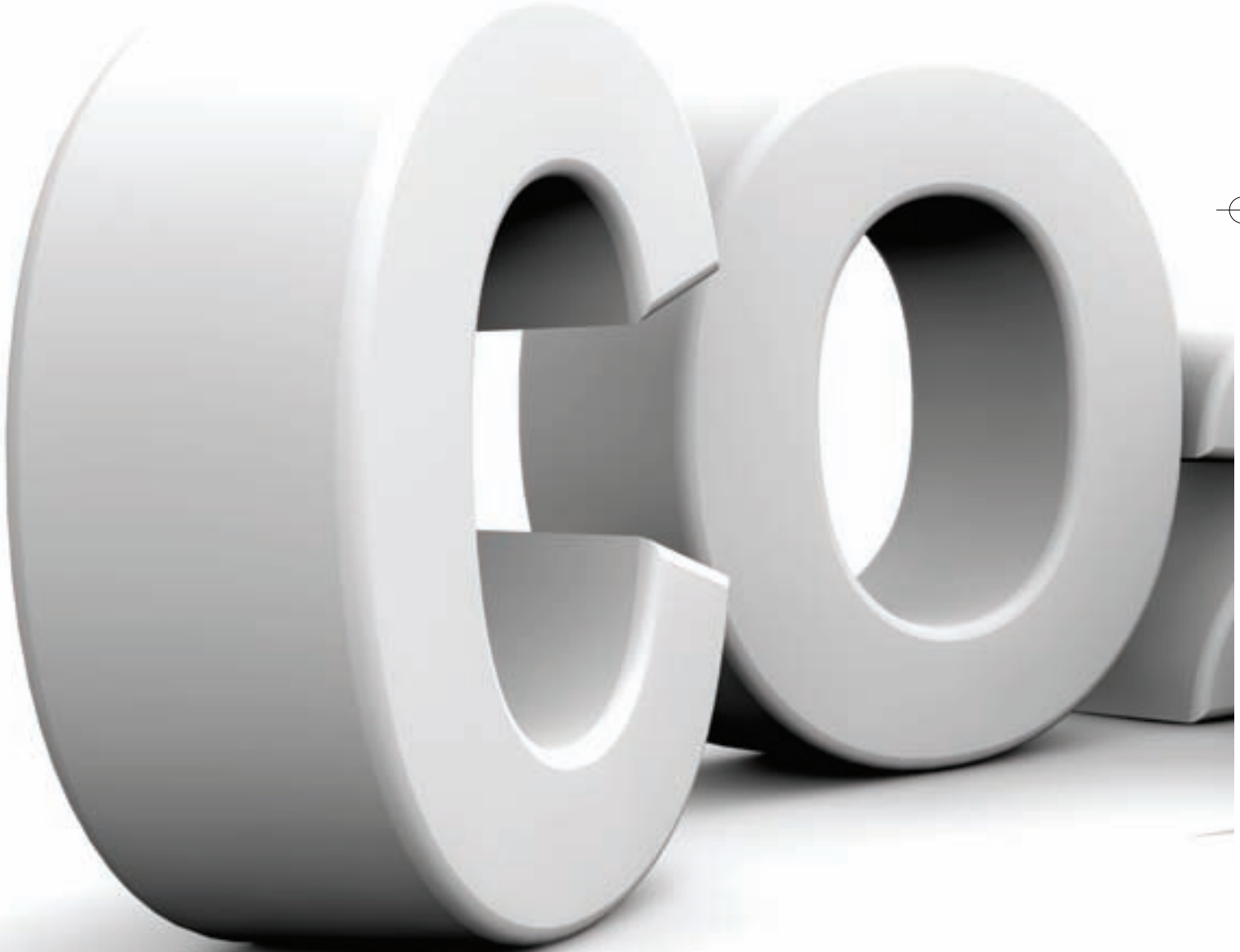
Ekleme istediğiniz bir şey var mı?

Biz Türkiye olarak bu işte çok geri kaldık. Demin adını andığımız Living Streets 1930’da kurulmuş. Biz 2008 yılında faaliyete başladık. Bizi hâlâ Kanarya Sevenler Derneğiyle falan karşılaştıranlar var. Çok marjinal bir şeyler yaptığımızı sanıyorlar. Hâlbuki dışarıdaki örneklere baksalar yaya haklarının ne kadar önemsendiğini görürler. Biz kendimiz için bir şey istemiyoruz. Sadece “Böyle şehirlerde yaşamak istemiyoruz” diyoruz. Otomobil dediğimiz şey artık bize bir mobilite sağlıyor, tam tersine hayat kalitemizi düşürüyor. Otomobille gidilen mesafe ortalama olarak 10-15 kilometreye düşmüş durumda. Dolayısıyla arabalarımızı bugün bırakmazsak beş sene sonra bırakmak zorunda kalacağız. Tek-çift plaka uygulamasına geçilecek ya da ekstra vergiler konulacak. Başka çare hakikaten kalmayacağı için özgürlüğümüz kısıtlanacak. Belki bu sosyal adaletle bağdaşmıyor ama trafik problemiyle baş edebilmek için başka çare kalmayacak. ○

İklim Değişikliğinde Küresel Köprü **NAMA**

Daha çok kısaltması olan NAMA (Nationally Appropriate Mitigation Action) adıyla bilinen Ulusal Uygun Azaltım Eylemleri, düşük karbonlu ekonomiye geçişte önemli bir uluslararası finansal mekanizma olarak kabul ediliyor. Cancun COP 16'da da ele alınan ve 2012 sonrasında emisyon azaltımını sağlayan faaliyetlerin finansmanında kullanımının giderek artması beklenen NAMA, Türkiye'nin sürece uyumu için de büyük önem taşıyor.

Yazı: Arzu Yayla DOĞRAR, Brisa Çevre Uzmanı

iklım Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi, en fazla küresel yararın, en düşük maliyetle sağlanması gerekliliğini vurgulayarak “Eşit ve ortak fakat farklılaştırılmış sorumluluklar”ın hayata geçirilmesi temel prensibi üzerine kurulmuştur.

Küresel bir sorun olan iklim değişikliğinin küresel olarak ele alınması gerekliliği her platformda savunulsa da bugün ölkeler “küresel düşün, yerel davran” yaklaşımını uygulamaya alarak, dünyanın başını ağrıtan bu tehdit edici konudan fırsatlar yaratarak zarsız çıkmanın yollarını arıyorlar

Geçmişten günümüze doğru bakıldığında bu sorunun ortaya çıkmasında daha fazla pay sahibi olan sanayileşmiş ölkelerin, önlemleri alabilecek kaynakları da ellerinde bulundurduk-

larını görebiliriz. Buna karşılık gelişmekte olan ölkeler iklim değişikliğinin olumsuz sonuçlarından daha ağır biçimde etkileniyor ve karşı önlem alma kapasiteleri de göreceli olarak sınırlı. Tarihsel sorumluluklar ve ölkelerin mevcut ekonomik durumlarına bakılınca sürecin adil bir şekilde yönetilmesini talep etmek, gelişmekte olan ölkelerin en doğal hakkı olarak görünüyor. İklim değişikliği müzakerelerinde gelişmekte olan ölkeler konunun hassasiyetini kabul edip, ortak çözüm arayışları için bir araya geliyorlar ve “İklim Ekonomisi” olarak adlandırılan 2012 sonrası süreci şekillendiriyorlar.

İlk kez 2007 Bali Eylem Planı hazırlıkları sırasında, gelişmekte olan ölkelerin müzakerelerdeki zayıflığı

ve ileri sürülen planların güvenilirliğinin az olması gibi nedenler yüzünden ulusal önlemlerin alınması konusu gündeme gelmişti.

NAMA ve NAMA Plan Uygulaması

NAMA terimi, bir ölkenin ancak kendisi tarafından belirlenebilen, düşük karbonlu ekonomiye geçişe odaklanıp yeşil kalkınmayı destekleyerek 2012 sonrası için önemli oranda emisyon azaltımını sağlayan faaliyetleri için kullanılıyor. NAMA yaklaşımında, Kyoto Protokolünün Ek B listesinde yer alan sayısallaştırılmış emisyon azaltımı hedeflerinden farklı olarak gönüllülük temeli esas olup, hukuki bağlayıcılığı yoktur. Etkin mali ve teknik destekle sistemin başarıya ulaşacağı biliniyor ancak gelişmekte olan

İklim Ekonomisi

ülkelere sağlanacak destek henüz tam bir netliğe kavuşmuş değil.

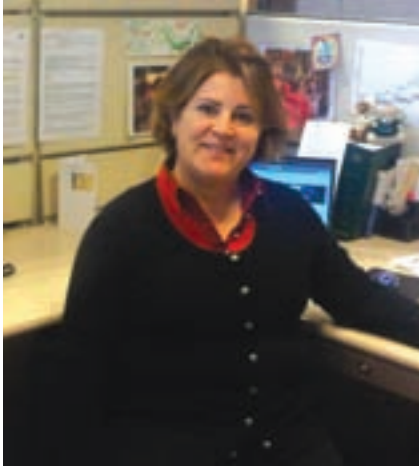
2009 Kopenhag COP 15 Müzakerelerinde NAMA'lar birçok belirsiz konuya çözüm olarak tekrar gündeme geldi. Ancak bu faaliyetlerin özellikle sayısal emisyon azaltımında nasıl MRV (Measurement, Reporting and Verification) uygulanacağı yani Ölçme, Doğrulama ve Raporlamanın nasıl gerçekleştirileceği ayrı bir belirsizlik konusu olmayı sürdürüyor.

Uluslararası NAMA Kayıtları

Bir NAMA sürecinde azaltımın, izleme ve bunun sonuçlarını değerlendirme-nin nasıl yapılacağı konusunda belli bir yol haritası varsa başarı sağlanabilir. Sektörel ve/veya Ulusal düzeyde emisyon izleme yapılmıyorsa geniş çapta bir NAMA plan başarısından bahsedilemeyeceği, uygulamaların tek taraflı ve iyi niyet kapsamında kalacağı kesindir; bu nedenle ülkelerin sektörel plan ve stratejilerini uygulamayla birlikte kurmaları gereklidir.

Bundan tam bir yıl önce, COP 15 müzakerelerinin ardından, gelişmekte olan 151 ülke, Mutabakatın 2. Eki doğrultusunda NAMA'larını kayıt altına aldirmaya davet edildi.

Kayıt süreci 31 Ağustos 2010 tarihi-

Brisa Çevre Uzmanı Arzu Yayla Doğrar, COP 16 Cancun İklim Değişikliği Müzakerelerinde ele alınan NAMA'ların Türkiye için de önemli bir fırsat olduğunu ifade ediyor.

Önemli Kavramlar

NAMA: Nationally Appropriate Mitigation Action, (Ulusal Uygun Azaltım Eylemleri)

MRV: Measurement, Reporting and Verification, (Ölçme, Doğrulama, Raporlama)

Ölçme: Ulusal seragazi envanteri oluşturma

Raporlama: Ulusal Bildirimler, Gözden Geçirme Raporları, Gösterilebilir İlerleme Raporları hazırlama

Doğrulama: Metodolojinin uzmanlarca denetlenmesi

ne kadar devam etti, 3 Eylül 2010'da 26 tanesi kara taşımacılığı konusunda olmak üzere 43 adet kayıt tamamlandı. Bu arada, kendi Ulusal Programlara Uygun Azaltım Faaliyet planını sunarak NAMA Plan uygulamasını gündeme getiren ilk ülkenin Güney Kore olduğunu da belirtelim.

Aralık 2009'da COP 15 Zirvesi sonunda oluşturulan Kopenhag Mutabakatını takiben Türkiye de, seragazi salımlarını sınırlandırmak üzere seçeneklerini tartışmaya başladı. 17-18 Mart 2010 tarihlerinde gerçekleştirilen Çalıştayda Türkiye'nin seragazi salımlarının sınırlandırılmasına yönelik olası çözümler, Türkiye'nin İklim Değişikliği Eylem Planının Geliştirilmesi Projesi kapsamında ele alındı. NAMA'ların geliştirilmesinin Türkiye'nin Ulusal İklim Değişikliği Eylem Planının oluşturulması ve 2012 sonrası dönemde konumunu belirginleştirmesi açısından önemli olduğu özellikle vurgulandı. Bu konuda ülkemiz her ne kadar çalışmalara başlamış olsa da, henüz kayıt altına aldirdığı bir NAMA planı bulunmuyor.

Cancun'dan Sonra...

COP 16 Cancun İklim Değişikliği Müzakerelerinde tartışmaların ciddi görüş farklılıkları ile yapılmasındaki en önemli neden, azaltım konusunda kimin ne kadar sorumluluk alacağı oldu. Özellikle, Çin, Hindistan ve Brezilya gibi gelişmekte olan ülkelerin azaltım

Brezilya NAMA projeleriyle, Amazon ormanları ve savan alanlarının yok olmasını engellemek için önemli bir mali katkı sağlamayı başardı.

Meksika, başkent Mexico City'nin toplu ulaşım sorununa çözüm olarak geliştirdiği Macrobus Projesini NAMA desteğiyle gerçekleştirdi.

NAMA'ların Sınıflandırılması

Tek Taraflı NAMA

Gelişmekte olan ülke tarafından kendi kaynakları ile gerçekleştirilen azaltım faaliyetleri olup, MRV'nin esnek olduğu uygulamalardır. Örnek: Verimlilik ve tasarruf programları gibi maliyet etkin faaliyetler. Bu uygulamada daha çok, gösterilen çabaların uluslararası ölçekte tanınması amaçlanarak, kayıt altına alma işlemi yapılmaktadır.

Desteklenen NAMA

Ek:1 ülkeleri tarafından gelişmekte olan ülkelerin azaltımı için iklim finansmanı kapsamında finanse edilme yoluyla desteklenen NAMA'lardır. Maliyetleri yüksek olan bu azaltım faaliyetlerinde MRV yapılması şarttır. Amaç: Kayda alınan desteğin doğru, verimli bir şekilde kullanılması ve beklenen emisyon azaltımının gerçekleştirilmesidir.

Doğrudan Desteklenen NAMA Örnekleri:

Ulusal Azaltım hedefi verilmesi.
Politika Bazında: Enerji Verimliliği Standardı Geliştirilmesi.
Sektörel Bazda: Bir stratejinin Geliştirilmesi ve Uygulanması.
Program Bazında: Enerji Verimli Aydınlatma Programı.
Proje Bazında: Ulaşım Altyapı Projesi Geliştirilmesi.

Kredi Oluşturan NAMA

Azaltım miktarının gerçekleştirilmesi ve kredilerin yönetiminin sağlanması amacıyla, gelişmekte olan ülkelerin, yapacakları azaltım faaliyetleri için bir referans çizgisi belirlemesi ve bu seviyeye ilaveten yapılacak azaltımlar için küresel pazarda işlem görecektir emisyon kredisinin oluşturulması. Örnek: Emisyon yoğunluk hedefi.

çalışmalarının ölçümlenebilir, doğrulanabilir ve raporlanabilir (MRV) olması ve uluslararası denetime açık olup olmayacağı konusu ciddi biçimde tartışıldı.

COP 16 Taslak Kararlarına baktığımızda NAMA taahhüt sürecinde gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelere çok yönlü sorumluluklar verildiğini görüyoruz. Gelişmiş ülkeler, kendi emisyon hedefleri ve sonuçlarıyla ilgili her çeşit geliştirmeyi gerçekleştirirken, gelişmekte olan ülkelere finansal, teknolojik ve kapasite geliştirme desteği konusunda neler sağlayabileceklerini daha net olarak ortaya koyma kararı vermişdiler.

Gelişmekte olan ülkeler ise, NAMA çalışma ve destek programları kapsamında kayıt, ölçüm, raporlama, doğrulama konularında daha fazla kolaylaştırıcı rol alacaklarını belirttiler; ayrıca azaltım konusundaki ilerlemelerini her iki yılda bir kez raporlama sorumluluğunu da kabul ettiler.

Taraflar, BM sekreteryasınca 28 Mart 2011'e kadar, azaltım faaliyetleriyle ilgili model ve kılavuz geliştirme amaçlı çalışmalara dahil edilerek, konuyla ilgili görüşlerini bildirmeye davet edildi. Buna ilaveten, COP 17 için NAMA'lardan daha fazla fayda sağlamak amacıyla karbon piyasaları için değişik esneklik mekanizmaları üzerinde çalışma kararı da çıktı.

Karbon piyasaları için başlatılan bu yeni düzende 2020'ye kadar yılda 100 milyar dolarlık yeni fondan yararlanmak isteyen gelişmekte olan ülkeler (NAMA) ulusal azaltım program ve proje planları kurmak ve bu programlarla ne seviyede bir emisyon azaltımına ulaşacaklarını taahhüt etmek durumundalar. Bu planların donör/gelişmiş ülkelerle uzlaşmaya varılarak hazırlanması gerekiyor. Bir sene önce Kopenhag Anlaşmasına taahhülle veya NAMA Planı-

İklim Ekonomisi

Gelişmekte Olan Ülkeler Tarafından Kayıt Ettirilen NAMA Örnekleri				
Gelişmekte Olan Ülke	NAMA faaliyetlerinin kapsadığı çalışmalar	İlgili Sektör	Tahmini CO2 Azaltımı	Kayıt Tarihi
ÇİN	2020 yılında 2005 seviyesine göre; Fosil dışı kaynaklara ait primer yakıt tüketim payını, %15 seviyesine çıkarmak; Orman yüzey alanını 40 milyon hektara çıkarmak; Orman stok hacmini 1,3 milyar metrekübe çıkarmak.	Orman Enerji Taşıma Tarım	CO2 emisyonlarını 2020'de, 2005 yılı seviyesinin %40-45 altına indirmek.	28 Ocak 2010
HİNDİSTAN	Çalışma tanımı yapılmamış.	...	CO2 emisyonlarını 2020'de, 2005 yılı seviyesinin %20-25 altına indirmek.	30 Ocak 2010
BREZİLYA	Enerji verimliliğini geliştirmek; Biyoyakıt ve alternatif enerji kullanımını artırmak; Ekim-Hayvancılık sistemlerini birleştirmek; Otlak alanlarını korumak; Amazon ormanları ve savan alanlarının yok olmasını engellemek.	Orman Enerji Arazi kullanımı	CO2 emisyonlarını 2020'de, 2005 yılı seviyesinin %36,1-38,9 altına indirmek.	29 Ocak 2010
MEKSİKA	38 yeni otoban inşası; Kargo taşımacılığında tren kullanımının artırılması; Eski araçların trafikten kaldırılması; Karayolu taşımacılığı programlarının iyileştirilmesi.	Ulaşım Enerji Atık Orman Binalar Endüstri Tarım	CO2 emisyonlarını 2020'de, 2005 yılı seviyesinin %30 altına indirmek. Meksika 2009'da başlattığı özel iklim değişikliği programının 2012'de tamamlanacağını, artıştan azaltım senaryosuna göre 51 milyon ton eşdeğer CO2 toplam yıllık emisyon azaltımı yapacağını gönüllülük çalışması kapsamında bildirmiştir.	31 Ocak 2010
ERMENİSTAN	2007'de başlatılan Enerji Tasarrufu ve Yenilenebilir Enerji Ulusal Programı kapsamında: Yenilenebilir enerji kullanımını artırmak; Termal güç santrallerinin modernizasyonunu yapmak; Sanayide ve yerleşim binalarında enerji verimliliğini artırmak; Gaz taşıma ve dağıtım sistemlerindeki metan kaçaklarını azaltmak; Elektrikli araç kullanımını ve motorlu taşıtlarda doğalgaz kullanımını yaygınlaştırmak; Belediye çöp alanları ve atıksu tesislerinden kaynaklanan metan emisyonlarını azaltmak; Orman alanlarını korumak ve artırmak.	Ulaşım Enerji Atık Orman Binalar	Belirlenmemiş.	1 Şubat 2010
AFGANİSTAN	Ulusal iletişimi başlatmak; Ulusal Seragazi Envanterini hazırlamak.	...	Belirlenmemiş.	19 Mart 2010
İSRAİL	Elektrik üretiminde yenilenebilir enerji payını yüzde 10'a çıkartmak; Elektrik tüketimini yüzde 20 azaltmak.	...	2020 yılında referans senaryoya göre yüzde 20 emisyon azaltımı.	31 Ocak 2010

Dünyanın halen en çok kömür yakıtı kullanan ülkesi olan Çin, fosil dışı kaynaklara yönelmek için NAMA desteği alıyor.

Ekonomik ve İdari Boyutta Kurumsal Önlemler

1. Organizasyonel Seviyede

Sorumluluk Belirleme-Yönetişim

Bir işletmede kurumsal karbon yönetimine geçerken öncelikle organizasyonel seviyede sorumluluklar belirlenmelidir.

Şirkette iklim değişikliği konuları hangi organizasyonel seviyede ele alınmaktadır?

Sorumluluk nasıl yönetilmektedir?

İklim değişikliği konularında yetki devri yaratılmış mıdır?

Seragazi hedefleri nasıl belirlenmektedir?

Sorgulamalarla yönetim kapsamında kalan düzenlemeler yapılmalıdır.

Sürdürülebilir karbon yönetimine geçerken saydamlık ilkesinin ilk sırada yer alacağını bilinciyle, sanayi dahil tüm kurumsal yapılanmalarda, paydaşların tamamına ulaşacak bir yönetim sisteminin kurulması kurumsal itibarı da artıracaktır.

2. Risk ve Fırsat Değerlendirme Süreçleri

İklim değişikliğinden etkilenme

durumuna göre finansal etkileşimler göz önüne alınarak risk ve fırsat değerlendirmesi için oluşturulmuş süreçler sorgulanmalıdır.

Yasal, fiziksel ve diğer risk ve fırsatların değerlendirme şekilleri göz önünde bulundurulmalıdır.

3. Salım Azaltımı ve Düşük Karbon Ekonomisine Geçiş-Hedeflerinin Belirlenmesi

Emisyon azaltma hedefleri, aksiyonlarla birlikte belirlenmelidir. Karbon ayakizi ve karbon yoğunluğu azaltım hedeflerinin takibi, enerji verimliliği ve temiz teknolojilere geçiş konuları karbon dengeleme uyum çalışmaları bütününde değerlendirilmelidir.

4. Kurum İçi ve Kurum Dışı Strateji Belirleme

Organizasyon içinde alınan aksiyonların, emisyon azaltım hedef sonuçlarının değerlendirilmesi ve bunların paylaşılması konusunda stratejiler kurulmalıdır.

la giren ülkelerin fonlardan daha fazla yararlanması olasılığı ise yüksek görünüyor.

Böylece taraflar, küresel ısınmanın sanayileşme öncesi seviyeye oranla iki derecenin altında tutulması gereğinden yola çıkarak, Kopenhag'da yapılan ve şimdi BM belgelerinde de yerini alan taahhütlerin daha ileri seviyelere gelmesi gerektiğini kabul etmiş oldular

Buradan şu sonuca ulaşabiliriz: Bütün gelişmekte olan ülkelerin karbon emisyonları uluslararası incelemeye açılacaktır. Böylece ülkelerin taahhütlerini yerine getirip getirmediği de doğrulanabilecektir.

Sanayinin Üzerine Düşen Görevler

NAMA seçimi ve bu teklifin Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Sekretaryasına kayıt ettirilmesi sürecinin bakanlıklar, bölgesel kurum ve kuruluşlar, hatta yerel yönetimlerle oldukça fazla işbirliği ve koordinasyon gerektirdiği biliniyor. Konu küçük ölçeğe, yani endüstrilere indirgenildiğinde, işletmelerde ciddi bir yönetim yapısı kurulması gereği ortaya çıkıyor. Büyük sanayi kuruluşlarının dışında KOBİ'lerin de bu sürece girmesi için kapasite geliştirme çalışmalarının bir an önce başlaması gerekiyor.

Türkiye sanayisi, 2012 sonrası Post Kyoto sürecine hazırlanmak için öncelikle sektörel işbirliklerini oluşturmak üzere çalışmalara bir an önce başlamalıdır. 2011'de gerçekleştirilmesi planlanan COP 17 Güney Afrika-Durban İklim Değişikliği Zirvesi sonrasında kamunun olası talebi doğrultusunda geliştirilmesi beklenen sektörel NAMA'lar ve "artıştan azaltım" şeklinde belirlenmesi istenecek emisyon oranlarının, sanayi dışı otoritelere bırakılmadan bizzat sanayinin kendisi tarafından, şimdiden hazırlanıp ortaya konması gerekiyor. ○

“Belediyelerin Ana Konusu Çevre Olmalı”

Marmara Belediyeler Birliği, 11 il, ilçe ve belde belediyelerinin oluşturduğu 232 birimlik devasa bir yerel yönetim organizasyonu. Türkiye sanayisinin en yoğun olduğu bölgeye yerel hizmet veren bu büyük şebekedeki çevresel iyileştirmelerin etkilerini varın siz düşünün. Birliğin Çevre Yönetim Merkezi Direktörü Aynur Acar, bu kritik konumu en iyi gören insanlardan biri ve bu nedenle tüm emeğini belediyelerin yeşil dönüşümlerine adanmış durumda.

Söyleşi: Barış DOĞRU Fotoğraflar: Özgür GÜVENÇ

Yerel Yönetimler, özellikle çevre alanında, vatandaşla sanayiye bir araya getiren kritik halkalardan biri. Orada atılacak adımların çok önemli etkisi olabilir. Marmara Belediyeler Birliği bu alanda neyi hedefliyor?

Marmara Belediyeler Birliği (MBB), 1975 yılında Marmara Denizindeki çevre kirliliğiyle baş edebilmek için kuruldu. O günden bugüne gelen her dönem başkanı bir takım konulara el atmış. Balık türlerinin korunması, körfezlerdeki kirlilik ve Haliç'in temizlenmesi yolunda adımlar atıldı. Fakat çevre konularında ciddi anlamda bir birim de kurulmamış. İlk olarak 2006 yılında Türk-Alman Çevre Yönetim Merkezi olarak faaliyete başladık. Türkiye-Almanya ikili işbirliği protokolünde bu çevre merkezinin kuruluş maddesi bulunuyordu. Türk hükümeti çevre konularını halledebilmek için Almanya'dan yardım istemiş; onlar da kendi sistemlerini uygulamak için kabul etmişler. Teknik adamları Almanya sağladı. Bu destekle kurulan MBB Çevre Yönetim Merkezi sadece Marmara'da değil, tüm Türkiye'de faaliyet gösterdi. Gaziantep'te tüm Doğu ve Güneydoğu Anadolu belediyelerine, Samsun'da bütün Karadeniz Bölgesine, İstanbul'da tüm Marmara Bölgesi belediyelerine katı atık yönetimi, atık su yönetimi ve alternatif enerjiler konusunda belediyelerin su idaresi yetkililerine eğitim verdik. Bu çalışma 2009 başlarında bitti. Alman ekiple birlikte eğittiğimiz bu insanlarla kaynağında ayrıştırma projeleri, çöplerin bertaraf projeleri gerçekleştirildikten sonra belediyeler bilinçlenip kendileri bir şeyler yapmaya başladı.

Bu eğitimlerin olumlu sonuçlarını görebildiniz mi?

Bu eğitimler Almanlar vasıtasıyla verilmiş olsa da belediyelerimize çok şey kattı. Hem yabancı olarak Almanlar

“Olumsuzluk Arşivi Oluşturuyorum!”

Belediyelerimiz çevre konusunu birinci sıraya taşımak zorundalar. Dünyada bu artık böyle. Çevre çiçek, böcek değil; çevrenin altyapısı lazım. Bu da bilinçli kurulmalı. Ben doğa sporcusuyum, sürekli geziyorum, Trekking yaparken gittiğim yerleri gözlemleyip öyle geri dönüyorum. Gördüğüm her türlü eksikliği de fotoğraflıyorum. Belediyelerimiz bunun farkında bile olmuyor ancak ben onların önüne bu fotoğraflarla çıktığım zaman durumu öğreniyorlar. Elimde şu anda kocaman bir “Olumsuzluk Arşivi” oluştu. Bu olumsuzlukları görünce duruma tahammül edemiyorum, hemen birkaç gün içinde oraya gidip durumu ortaya koyuyorum. Görünce çok şaşıyorlar.

hem de belediyelerimiz şunu gördü: Türkiye'nin kendine özgü bir sistemi, yaşam standardı var. Ben her zaman onlara “Avrupa'daki sistemleri getirip buraya uyarlamaya kalkmayın. Bu en büyük hata olur. Biz Türkiye standartlarına göre bir sistem oluşturmalıyız” dedim. Onlar da buna göre adım atmaya başladı. Güzel projeler ortaya çıktı. Bugün bu çevre merkezi Türkiye'deki belediyelerde, kaynağında ayrıştırma gibi önemli bir konunun temelini attı. Bizim arkamızdan diğer sivil toplum kuruluşları ve belli bir süre sonra bakanlık gelmeye başladı. Açıkçası bu da bize gurur verdi. Başlangıca göre şu an çok iyi durumda olduğumuzu görüyorum. Çevre merkezi, bu projeler tamamlandıktan sonra Marmara Bölgesine odaklandı. Nedeni de bu bölgeyi en kirlili ve sorunlu bölge olarak görmemiz, sanayinin ve ekonominin burada

Gittiği her yerde olumsuzlukları fotoğraf makinesiyle saptayan Aynur Acar, gerektiğinde bunları çıkartıp ilgili belediye yöneticisinin önüne koyduğunu söylüyor.

“Çöpümüzü Minimize Etmeliyiz”

Çevre sorunları bir halka. Bu halkaların birinde başarılı olursanız istediğiniz sonuca ulaşabilirsiniz. Ben de bu halkalardaki en önemli sorun olarak çöpü görüyorum. Çöpü kaynağında ayrıştırıp minimize ettiğimiz takdirde, devamındaki çöpün ayrıştırılması, depolanması çalışmalarında başarıya ulaşabiliriz.

Bazı sorunlar azalacak, bazıları kendiliğinden ortadan kalkacak. Bundan gelir elde edilecek, yaşam standardı yükselecek. İnsanlara götürdüğünüz hizmetle yaşam standardını ölçebilirsiniz. İnsanlara kaliteli bir yaşam standardı veremiyorsanız hizmetiniz kalitesiz demektir.

“Esenler Belediyesi, çöp toplayıcılarını modern bir atık toplama sistemine entegre etme konusunda öncü bir rol oynuyor ve pilot çalışma olarak gayet de iyi gidiyorlar”

olması. Kocaeli'den Edirne'ye kadar birçok sanayi merkezi var. Sanayiye fazla müdahale etme hakkımız yok; biz belediyelerle çalışmak durumundayız. Belediyeleri tek tek gezmeye başladık. Şu an 232 belediyemiz var; 11 il dışında ilçe ve beldeler de bu sayının içinde. Hepsiyile ortak hareket etmek istiyoruz. Bizim ağırlıklı hedefimiz ne onlara bir teknoloji satmak, ne de bir ürün oluşturmak. Bizim hedefimiz eğitim ve bilinçlendirme yapmak, kapasite yükseltmek.

Siz bu bilgiyi yaygınlaştırarak bir farkındalık yaratıyorsunuz, belediyeler de gerekli düzenlemeleri kendi kaynaklarıyla, fonlarıyla sağlıyorlar.

Sağlıyorlar fakat yaşadığımız bir takım sıkıntılar da yok değil. Örneğin Alman ekiplerle eğittiğimiz elemanların birçoğunu şu an yerinde bulamıyoruz. Yerel seçimlerden sonra değişen başkanların yaptığı kadro değişiklikleri nedeniyle bu personel eski işine devam edemiyor. Bu da sürdürülebilirliği engelliyor. Biz bu duruma belki müdahale edemiyoruz ama başkanlarımızdan “Eğitilmiş elemanları o projenin sürdürülebilirliği için lütfen yerinde tutun” diye ricada bulunuyoruz. Yoksa o proje için alınmış hibe, yapılmış yatırım, çabalar, emek, harcamalar ve zaman boşa gidiyor.

Almanya ile bu yöndeki işbirliği devam ediyor mu?

Yeni projeler, teklifler geliyor ama buranın şartlarına uygun değil. Artık kendi başımıza, kendi öğretim üyelerimizle, kendi akademisyenlerimizle, eğitimcilerimizle kadroları eğitiyoruz. Zaten belli bir aşamaya da geldi. Bu yönetmelikler çıktığından beri belediyeler hepsini uygulamaya başladı. Çevre il müdürlüklerinin uzmanlarıyla, bakanlığın yetkilendirdiği kuruluşlarla ortak hareket ederek bunu

yaptık. Neredeyse altı senedir bütün eğitimlerimize bu kişi ve kuruluşları götürdük. Şu anda AKAD Platformu var ve bu çatı altında toplanan insanları ben zaten altı senedir bu eğitimler için her yere götürüyordum. Ben özel sektörden gelmeyim, 27 yıldan sonra kamuya geldim. Biraz kamu-özel sektör işbirliğini de sağlamak zorunda olduğumuzu düşünüyorum. Kamu olmadan özel sektör iş alamaz, özel sektör olmadan kamu teknoloji alamaz. Doğal olarak dayanışma içinde olmalılar. İşin ticari kısmını bir kenara bırakıp manevi olarak da bu duruma böyle bakıyorum. İşin ana öğesini teknolojiler oluşturuyor. Belediyenin elinde teknoloji olmazsa bu sistemleri nasıl kuracak, bu yönetmelikleri nasıl uygulayacak? Katı atık, atık su, alternatif enerjiler üzerine çalışabilmek için teknolojiye sahip olmalısınız. Güneş enerjisi, rüzgâr enerjisi, termal enerjinin içinde teknolojiler var. Belediyeler bunları bilmezse kendi bölgesindeki alternatif enerji potansiyellerini nasıl belirlesin? Kaplıcası var, jeotermal enerji üretebilir ama bilmediğinden sıcak suyu sadece hamam ve kaplıca için kullanıyor! Ondan nasıl elektrik üreteceğini bilse yatırım yapabilir.

Temel düzeyde bilgilendirme yapıyorsunuz değil mi?

Bunu yapmaya mecburuz. Aynı şekilde bir sürü atık su arıtma tesisimiz var. 1960'larda Türkiye'den bir sürü makine ve inşaat mühendisi atık su arıtma tesisleri üzerine eğitim almak için Almanya'ya gönderilmiş. Ama ne olmuş? Bütün o insanlarla tanıştım, konuştum. "Türkiye'ye döndükten sonra hepimiz odalara tıkdık, kimse bize proje yaptırmadı" diyorlar. Bir tanesini istediğiniz zaman size getirebilirim. 83 yaşında kendisi ve "Ülkemize vefa

borcumuz var, ödememize izin vermediler" diyor. Sonrasında yapılan tesisler düşük kapasitede yapılmış. Küçük kapasiteler de hızlı nüfus artışı nedeniyle yetersiz hale gelmiş. Kapasitesinin çok üzerinde atık su geliyor. Öyle olunca arızalar ortaya çıkmaya başlıyor, suyu farklı yerlere deşarj etmeye başlıyorlar.

Katı atık ayrıştırma da aynı sorun var. Ben birkaç senedir, iki-üç gözlü çöp kovası imal ettirmeye çalışıyorum. Masa altına koydurayım, insanlar çöpünü gereken göze atsın. O kovalar Türkiye'de üretilmediği için mutfaktaki kadını bunları kullanamıyor ve ev içinde katı atık ayrıştırması yapılamıyor. Belediyelerin bu yönde çalışmalar yapması gerekiyor. Çöplerin kapıların önünden ayrı ayrı toplanmasının ciddi bir sistem haline getirilmesi gerekiyor.

Bu çok önemli bir konu ve neredeyse sıfır noktada olduğumuzu düşünüyorum. Ben çöpümü ayrıştırıyorum ama bunun bir önemi olup olmadığından emin değilim. Çöpe onları bıraktığımda onları ayrı ayrı toplamıyorlar.

Ayrı ayrı çöp konteynırları koymamalarının bazı nedenleri var: Sokak toplayıcıları. Onlar ambalaj atıklarını alıp götürüyor, belediyenin anlaşmalı olduğu ambalaj toplayıcı firma geride bir şey bulmadığından zarar ediyor. Belediye ona bütçesinden pay vermek yerine, bölgesini verip oradan elde edilecek geri dönüşümden para kazanmak istiyor.

Esenler belediyesinin bu yönde ciddi bir çalışması var. Onların projesini nasıl buluyorsunuz?

Onlar çöp toplayıcılarını bu sisteme entegre etmiş durumdadır ve pilot olarak gayet iyi gidiyorlar. Bu işe başladığımda ilk olarak sokak toplayıcılarını araştırdım. Bir gün işyerime giderken iki tane

"Belediyelerden Yağ Bidonu İsteyin"

Bizde en büyük eksiklik teşvik. Biyodizelciler 49 tane atıkyağ dönüşüm tesisi kurdular; yağları toplamaya başladılar. Ama bir ÖTV çıkarıldı, hepsi geri adım attı. Yüzde 25 az bir oran değil. Hâlbuki sizin yüzde 25 oranında desteklemeniz lazım. Biyodizel tırlarda, şehir içi ve şehir dışı otobüslerde kullanılabilir ve çevreyi de kirletmiyor. Bir tek egzozdan yemek kokuları çıkar! Yoksa o yağlar denize dökülecek. Aslında her belediye yönetmelik çerçevesinde bunları toplamakla

yükümlü. Her belediyenin de şu anda bir atık yağ toplama firmasıyla anlaşması var. Her belediye elektronik atık toplayıcısıyla, atık yağ toplayıcısıyla, ambalaj atığı toplayıcısıyla, lastik toplayıcısıyla anlaşmalar yapmak durumda. Kanun bunu zorunlu kılıyor. Ama bunu vatandaş da bilmiyor. Hâlbuki kendi belediyenizi arayacaksınız, "Biz apartman olarak atık yağlarımızı toplamaya karar verdik. Kiminle anlaştıysanız bize bidon gönderin" diyeceksiniz.

Yerel Yönetimler

“Belediyelere sorduğunuz zaman ‘Bölgemizde atık toplama merkezi için yer yok’ yanıtını alıyorsunuz. Ben de onlara hurdacıları atık toplama merkezi haline getirmelerini öneriyorum”

sokak toplayıcısını gördüm, durdum ve onları seyredip neler yaptıklarını öğrendim. Genç çocuklardı; onlarla yakındaki bir kafeye gittik; çok çekingenlerdi, içeri girmek bile istemediler. Çocukların sağlık sigortası ve sosyal güvenceleri yok, yaşadıkları yerler sağlıklı değil. O kadar çok sorun vardı ki...

Geçen yılın ortasından beri bir hedefim var: Avrupa’da atık toplama merkezlerinin benzerlerini Türkiye’de kurmak. Bunu gündemimize aldığımızda bu işi nasıl yapabileceğimize baktık. Kalkıp belediyelerimizden yardım alıp mahallelerdeki hurdacıları gitmek istedim. “Aynur hanım sizin ne işiniz var oralarda” diyerek götürmek istemediler. Ben de tek başıma gittim. Bakıyorsunuz sağı solu kirli, toprak yağlı, pis bir koku, civardaki evlere zarar veriyor, görüntüyü bozuyor. Sanayiden gelen birisi olduğum için kapılarını çalıp selamımı verip işyerlerine girdim. “Ne yapıyorsunuz?”, “Ayrıştırma yapıyoruz.” “Çok güzel. Peki yaptığınız işin faydasını biliyor musunuz?” diyerek önce onları onore ettim. Sonra “Bu işi daha sağlıklı şartlarda yapamaz

mısınız?” diye sordum. “Nasıl yapacağız?” diye soranlara “Avrupa’da atık toplama merkezleri sizin yaptığımız işin modern halini yapıyor. Bir nevi modern hurdacılar. Buraları o atık toplama merkezleri gibi yapalım” dedim ve hepsinden “Bize yol gösterin, yardımcı olun, yapalım” yanıtını aldım. O güne kadar gelen kamu görevlilerinin kendilerini hep buralardan çıkartmak istediklerinden, yol göstermeye çalışmadıklarından dert yandılar. Onlar da kendilerine göre haklılar. Oradan para kazanıyorlar, işlerini oturtmuşlar, birçok kişiye de ekmek sağlıyorlar. Belediyelere sorduğunuz zaman “Bölgemizde atık toplama merkezi için yer yok” yanıtını alıyorsunuz. Ben de onlara bu hurdacıları modern hurdacılar haline dönüştürmelerini, atık toplama merkezi haline getirmelerini; onları yerlerinden etmek yerine kazanmalarını tavsiye ettim. Hatta onların bu işi yapabilmeleri için Avrupa Birliğinden kaynak sağlayabileceklerini de söyledim. Buna rağmen hiçbir belediyem AB’den kaynak almak için böyle bir projeye bana gelmedi.

Neden?

Açıkçası hurdacılarla uğraşmak istemiyorlar.

Bir yaptırım gücünüz var mı?

Böyle bir gücümüz yok. Bakanlıktan bu yönde aldığımız bir yetki yok. Yeni bir yönetmelik çıktı ve Bakanlık her belediye ve belediye birliğinin bünyesinde böyle bir çevre birimi bulundurmasını zorunlu kılan bir düzenlemeye gitti. Biz zaten altı senedir varız ve bu çerçevede bize bir takım yetkiler verirlerse biz de memnuniyetle bir takım projelerin yaptırımlarını uygularız. Arkadaşlarımıza daha sıkı bir yol göstermeyle atık toplama merkezlerini kurarız, sokak toplayıcılarını sisteme entegre etmeye çalışırız. Sokak toplayıcısı hurdacıya çalışıyor; eğer siz hurdacıyı kazanırsanız sokak toplayıcısı da zorunlu olarak sisteme katılır. Aynı zamanda onun yerini de atık toplama merkezine dönüştürebiliriz. Her bölgede böyle bir yere ihtiyaç var. Kapılarının önüne buzdolaplarını, koltuklarını çıkartıyorlar. Bu artık kabul edilebilir değil. ○

Enerjinizi boşa harcamayın, güneş enerjisi fuarına katılın

4. ULUSLARARASI

Güneş Enerjisi & Teknolojileri Fuarı

www.solarexistanbul.com

SOLAREX
İSTANBUL

GÜNEŞ ENERJİSİ & TEKNOLOJİLERİ FUARI

10 - 13 Mart 2011
İSTANBUL FUAR MERKEZİ

Tel: +90 212 454 25 03
Fax: +90 212 454 25 06

BU FUAR 5174 SAYILI KANUN GEREĞİNCE TOBB (TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ) İZİNİ İLE DÜZENLENMEKTEDİR

Dünya

Çin Temiz Ekonomi Yarışının Liderliğini Ele Geçiriyor

Yeşil ekonomi konusunun en önemli kalemlerinden Andrew Winston, Çin'in temiz ekonomi yarışında Amerika'ya toz yutturduğunu iddia ediyor. Temel tezi de, bunun için uzun dönemli ve kapsamlı bir ekonomik politika belirlemiş olması...

Çeviren: Pertev Ege

* Her şey yolunda

Temiz ve yeşil bir ekonomi yaratmak hiç de kolay olmayacak. Bunun için, ulaşımdan inşaat sistemleri ve malzemelerine, enerji tesislerinden elbette ki elektrik şebekelerinin kendisinin üretimine kadar birçok farklı sektöre yönelik, tutarlı, süregelen ve geniş ölçekli bir yatırım gerekiyor. Şebekeye yönelik yeni talepleri yönetebilmek için çok daha akıllı yeni yazılım ve donanımlara ihtiyaç duyacağız.

Sözgelimi, elektrikli araçlarımız ve yenilenebilir enerji kaynakları arasındaki alışverişi ve pik talebi karşılayabilmemize yardımcı olmak için müşterilerin cihazlarıyla gerçek zamanlı olarak iletişim kurabilecek akıllı bir şebekeye ihtiyacımız olacak. Ancak tek işimiz de bu değil; ayrıca yeni teknolojilerin ve enerji sistemlerinin bağlı buldukları bu şebekenin birleştirici örgüsü de son derece önemli. Bunlarsa multi trilyon dolarlık bir pazar anlamına geliyor. Dolayısıyla ülkelerin ve şirketlerin önünde çok büyük bir sorumluluk ve görev var. Ve özellikle Çin ile Almanya gibi bazı ülkelerin hükümetleri bu meydan okumayı, diğerlerine göre çok daha fazla ciddiye alıyor.

Ülkeler düzeyinde bakınca, temiz

enerji ekonomisine yönelik önderlik ve vaatlerde iki temel gösterge ile karşı karşıya olduğumuzu görüyorum: Hem özel hem de kamu sektörünün yatırım büyüklükleri ve ikinci olarak da ekonominin tüm alanlarındaki değişimi destekleyecek agresif bir politik çerçevenin hayata geçirilmesi.

Yarış Başladı

Deutsche Bank'ın "Yeşil Ekonomi: Yarış Başladı" isimli kısa ve öz raporuna göre, 2000-2009 yılları arasında Amerika Birleşik Devletleri temiz teknolojilere özel ve kamusal bazda 67 milyar Dolar yatırım yapmış. Aynı dönem bu rakam Çin için 72 milyar, Almanya içinse 38 milyar Dolar. Ancak gayrisafi milli hasıla oranlarına göre bakıldığında temiz teknolojilere, Çin, Almanya ve hatta Brezilya'nın bile, Amerika'nın üç katından daha fazla yatırım yaptığı ortaya çıkıyor. Tek başına akıllı şebeke yatırımları ele alındığındaysa, Amerika ve Çin'in her biri sadece 2010 yılında yaklaşık 7 milyar Dolar yatırım yaptığı tahmin ediliyor ki, bu iki ülkenin, geri kalan tüm ülkelerdeki yatırımları açık ara solladıkları anlamına geliyor. IBM, Siemens, GE, Cisco ve HP gibi şirketler, bu yatırımların açık bir şekilde farkındalar ve bu alanı işlerinin bir parçası kılmayı planlıyorlar.

Amerika'nın ekonomik teşvik paketi, (teknik adıyla Amerikan Kurtarma ve Yeniden Yatırım Yasası, ARRA), daha yeni yürürlüğe girdi. Söz konusu Yasası, enerji verimliliği, ARGE yatırımları ve yeni enerji ulaşım hatları ile akıllı şebeke yatırımlarına 10 milyar Dolar destek sağlayacak. Time dergisinin yakın zamanda hazırladığı bir rapora göre,

Obama yönetimi, Enerji Bakanlığını "dünyanın en büyük risk sermayesi fonu" haline getirmeye niyet etmiş durumda.

Bu büyüklükteki bir yatırım elbette ki hafife alınmamalı ancak teşvikler hep kısa vadeli. Halbuki Çin bu işi tamamen başka bir şekilde ele alıyor: Orada her şey uzun vadeli ve uzun döneme yayılmış taahhütler çok daha büyük. Çin şu anda 16 bin millik bir hızlı tren hattını inşa ediyor (yaklaşık olarak Amerika'nın 16 bin mil daha fazlası!) Ve Çin, önümüzdeki birkaç yıl içinde tam bir milyon elektrikli arabayı yollara çıkarmak için şu anda 16 ulusal şirketini bir araya getirmiş durumda.

Çin'in 10 yıllık planları da insanın ağızını bir karış açık bırakıyor. Bugünden 2020 yılına kadar, Çin temiz ekonomiye tam 5 trilyon yuan yatırım yapmaya karar almış durumda. Bu da 10 yıl boyunca her sene 75 ila 100 milyar dolar arasında bir yatırım anlamına geliyor (önümüzdeki 10 yılda sadece akıllı şebeke yatırımlarının 60 ila 100 milyar dolar arasında olacağı hesap ediliyor). Bu girişimin büyüklüğünü anlamak için, hayli tartışma yaratan teşvik paketinin 10 katının Amerikan Kongresinden geçtiğini hayal edin (pek mümkün değil ama).

Amerika Geride Kalıyor

100 milyar dolar teşvik hiç de yabana atılır bir rakam değil; Amerika'nın geleceğe yatırım yapmadığını iddia etmek de zor. Ama Amerika asıl olarak yeşil ekonomik liderliğin ikinci veçhesinde -yani bütünsel ekonomik dönüşümü destekleyecek sıkı bir iklim ve karbon politikası inşa etmede çuvallıyor.

Deutsche Bank'ın raporunda yatırımları artırmak ve özel sermayeyi bu alana çekmek için ülkelerin, "şeffaflık, sürengenlik ve istikrar" sağlayacak bir politik rejime ihtiyaç duyacakları öne sürülüyor. Raporda, kritik öneme sahip olduğu iddia edilen sekiz ulusal politik unsur sayılıyor: Bunlar arasında somut bir karbon emisyonu hedefi ve yenilenebilir enerji politikası da var. Sadece Almanya ve Çin bu sekiz politikayı uyguluyor; Amerika ise sadece birini, bazı vergi teşviklerini uygulamaya koymuş durumda. Tahmin edilebileceği gibi Deutsche Bank raporu şu saptamayla sonuçlanıyor: "Küresel ekonomi düşük karbonlu bir geleceğe doğru yol alırken Amerika, yeni teknoloji, endüstri ve iş geliştirme yarışında geride kalıyor".

Sonuç olarak Çin'in bu konuyu ne kadar ciddiyle aldığı bir işareti de, sadece birkaç yıl içinde dünyanın en büyük güneş ve rüzgâr enerjisi üretim endüstrilerini inşa etmesi. Çin hükümeti yenilenebilir enerji endüstrisini o kadar güçlü bir şekilde destekliyor ve iş maliyetlerini o kadar aşağı düşürüyor ki, Dünya Ticaret Örgütü'nün fair play kurallarını bile neredeyse ihlal eder duruma düşüyor.

Velev ki öyle bile olsa, Çin'in temiz ekonomi yarışına sıkı bir şekilde koyulduğunu itiraf etmek zorundasınız. Peki ya Amerika? ○

Sosyal Sorumluluğa Yeni Standart ISO 26000

Yazı: Bahar KESKİN ve Özlem Çevik KOPER, CSR Consulting Turkey

“Sosyal Sorumluluk” ne yazık ki ülkemizde fazlaca çığneden bir kavram. Kimisi “dostlar alışverişte görsün” diye, kimisi “hayır faaliyeti” olarak yapılan her tür eylemin Sosyal Sorumluluk başlığı altında ele alınması, kavramın içini bir hayli boşalttı. Ancak kurumsal sürdürülebilirlik alanında önemli çalışmalara imza atan CSR Consulting Turkey’in kurucuları Bahar Keskin ve Özlem Çevik Koper, bu süreci tersine çevirebilecek bir gelişmenin müjdesini veriyorlar: Oluşturulması beş yılı aşkın bir zaman alan ISO 26000 Standardı, sosyal sorumluluğun yeni küresel standartlarını çok keskin bir biçimde belirliyor. Kavram yeniden gerçek anlamına kavuşabilecek mi, bunu da zaman gösterecek...

Kurumlar sonunda, faaliyetlerinden kaynaklanan sorumlulukları uluslararası standartlara uygun şekilde yönetmek ve performanslarını paydaşlarına duyurmak için başvurabilecekleri bir rehberle kavuştu. Beş yıldır süren çalışmalar sonucunda ve yüzlerce uluslararası uzmanın katılımıyla geliştirilen ISO 26000 Sosyal Sorumluluk Rehber Standardı, 1 Kasım 2010'da yürürlüğe girdi. Sözkonusu Standart, gelişmekte olan ülkeler, şirketler, hükümetler, tüketiciler, işgücü ve sivil toplum kuruluşlarından oluşan geniş kapsamlı uzman katılımı ve uzlaşması sağlanarak geliştirildi.

Dünya genelinde, artık küresel nitelikte, kamu kurumlarına ve her büyüklükteki şirkete rehberlik edecek bir Sosyal Sorumluluk Standardının varlığı çok olumlu karşılanıyor ve destekleniyor. ISO 26000 Rehberini faydalı kılan, mevcut tüm saygın sosyal sorumluluk girişimleri arasından sosyal sorumluluk kavramının özünü çıkartarak tam bir uluslararası uzlaşma sağlaması. Rehberin arkasında yer alan “Küresel ve Sektörel Sürdürülebilirlik Girişimleri” matrisleriyle de, ISO 26000’ün UNGC (BM Küresel İlkeler Sözleşmesi), GRI Sürdürülebilirlik Raporlaması İlkeleri ve BSCI gibi diğer girişim, prensip ve ilkelerle ilintisini karşılaştırmak da artık mümkün.

ISO 26000’in Amacı Ne?

Peki, büyüklük ve ülke ayrımı yapmadan her tür kuruluşu şu alanlarda yol gösterecek ISO 26000 kapsamında neler yer alıyor? İlk başta çoğu zaman üzerinde anlaşmakta güçlük çekilen sosyal sorumluluk ile ilgili kavram, terim ve tanımlar var. Sosyal sorumluluğun geçmişi, trendler ve özelliklerinin ifade edildiği Standart kapsamında sosyal sorumluluk ile ilgili

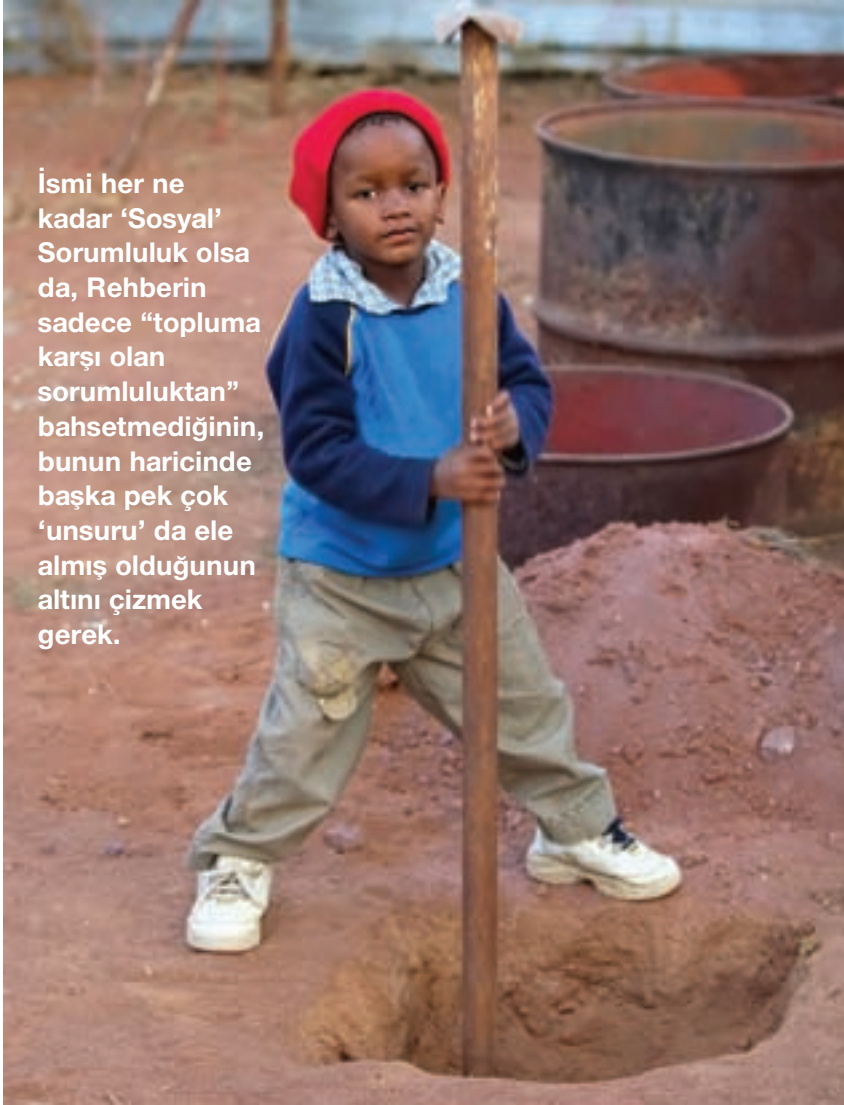
prensip ve uygulamalar da bulunuyor. Sosyal sorumluluk alanına giren başlıca konu ve sorunların listelendiği ISO 26000’in sağlamaya çalıştığı temel hedefler arasında, kurum genelinde sosyal sorumluluk davranış kuralları oluşturmak, bunları tanıtmak ve faaliyetlere entegre etmek ve bu kuralları uyguladığı politika ve uygulamalar sayesinde kurumun etki alanı içinde de gerçekleştirmek bulunuyor. Ayrıca paydaşların belirlenmesi ve diyalog kurulması ile sosyal sorumlulukla ilgili taahhütlerin ve kurumsal performansın iletişimini yapmak da amaçlar arasında.

Kurumsal sorumluluklarını bütünsel yaklaşımla ve bir iş vakası olarak yönetmeleri gerektiğinin bilincine varan kurumlara yol gösterici bir doküman niteliğinde olan Standart; öncelik belirlemeden paydaş katılımına ve raporlamaya kadar sürdürülebilirlik yönetiminin tüm adımlarını kapsıyor.

ISO 26000, kurumsal sorumluluklarını bütünsel yaklaşımla ve bir iş vakası olarak yönetmeleri gerektiğinin bilincine varan kurumlara yol gösterici bir doküman...

Sosyal Sorumluluk

İsmi her ne kadar ‘Sosyal’ Sorumluluk olsa da, Rehberin sadece “topluma karşı olan sorumluluktan” bahsetmediğinin, bunun haricinde başka pek çok ‘unsuru’ da ele almış olduğunun altını çizmek gerek.

Sadece “Sosyal” Sorumluluklar Yok...

Rehberin ismi her ne kadar “Sosyal Sorumluluk” olsa da, özellikle ülkemizde yanlış anlaşılmasını önlemek amacıyla Rehberin sadece “topluma karşı olan sorumluluktan bahsetmediğinin, bunun haricinde başka pek çok ‘unsuru’ da ele almış” olduğunun altını çizmek gerek. ISO 26000’de sosyal sorumluluk altı temel kategoride el alınmakla birlikte, ‘kurumsal yönetim’ bunları birleştirici bir öge olarak her karar ve uygulamayı destekliyor. Altı başlıkta toplanabilecek unsurlar şöyle sıralanabilir: 1. İnsan

Hakları 2. İşgücü Uygulamaları 3. Çevre 4. Adil İş Yapma Uygulamaları 5. Tüketici Konuları 6. Toplumsal Katılım ve Kalkınma.

Bir kuruluşun “algılanan” ve “var olan” sosyal sorumluluk performansının kuruma çeşitli faydalar sağladığını biliyoruz. Bunların başında iyi risk ve fırsat yönetimi sayesinde azalan yasal riskler ve artan pazar payı bulunuyor. Yatırımcı ve iş ortaklarının beraber çalışmayı tercih ettiği bir kurum olarak rekabette avantaj elde etmenin yanı sıra enerji ve doğal kaynakları etkin kullanarak harcamaları azaltmak,

ISO 26000’in Olası Faydaları

- İyi risk ve fırsat yönetimi sayesinde azalan yasal riskler ve artan pazar payı
- Yatırımcı ve iş ortaklarının beraber çalışmayı tercih ettiği bir kurum olarak rekabette avantaj elde etme
- Enerji ve doğal kaynakları etkin kullanarak harcamaları azaltma, adil ticaret anlayışı ve yolsuzluk karşıtı tutum ile riskleri en aza indirme
- Yüksek veya yükselen kurumsal itibar
- Çalışan, müşteri, üye veya kullanıcıları kuruma çekme ve bağlılıklarını sağlama
- Çalışanların moralini, kuruma bağlılığını, verimliliğini artırma ve koruma.

adil ticaret anlayışı ve yolsuzluk karşıtı tutum ile riskleri en aza indirmek de sosyal sorumluluğun temel faydaları arasında. Yüksek kurumsal itibar; çalışan, müşteri, üye veya kullanıcıları kuruma çekmek ve bağlılıklarını sağlamak, çalışanların morali, kuruma bağlılığı ve verimliliğini artırmak ile korumak da elde edilebilecek yararlar arasında.

Sürdürülebilir Kalkınmaya Katkı

Küresel pazarda rekabet gücünü artırmak isteyen, hatta çok uluslu şirket olmayı arzulayan Türk şirketlerinin, kaliteli, yasalara, insana ve çevreye saygılı koşullarda üretilmiş ürünler ile belli pazarlarda şansının büyük ölçüde artacağını söyleyebiliriz. Dünyada artık kurumsal sorumluluğun amacı sürdürülebilir kalkınmaya katkı demektir. Türkiye’de şirketlerin bu konuyu daha stratejik ve sistematik bir anlayışla yönetmesi, hem teknik hem de insan kaynağı kapasitesi geliştirme ihtiyacı bulunuyor.

Tekrar altını çizelim, ISO 26000 gönüllü kullanım amaçlı bir rehber olarak geliştirildi. Dolayısıyla örneğin ISO 14001 (Çevre Yönetim Sistemi Standardı) gibi üçüncü partiler tarafından denetimden geçirilemez ve sertifikalandırılmaz. İleride bu yönde çeşitli sertifika teklifleri ile karşılaşmaları halinde kurumları şimdiden uyaralım.

“Dostlar Alışverişte Görsün”

Kalkacak mı?

Dünyada ISO 26000'i yakından takip eden ve uygulamaya başlayan uzmanlar arasında yoğun bir diyalog mevcut. Rehber standart hakkında görüşler ikiye ayrılıyor: Bir tarafta sertifikasyon olmadıkça rehberin yaptırımını olmayacağı ve dolayısıyla kullanılmayacağı görüşü. Bu görüş ISO Standartlarını bir 'checklist', yani kutucukları doldurma gibi kullanmaya alışkın kurumlar açısından doğru olabilir. Yani

ISO 26000 Rehberi, www.iso.org adresindeki ISO web-mağazasından satın alınabiliyor.

sosyal sorumluluğu bir gereklilik olarak görmeyen, sadece usul yerine gel-sin diye uygulayan kurumlar için.

Diğer bir görüş ise, küresel şirketlerin kısa zamanda pratik bir araç olarak ISO 26000'i adapte edecekleri şeklinde ki, daha Rehber resmi olarak yayınlanmadan kullanmaya başlayan pek çok “yenilikçi” şirketi saymak müm-

kün. CSR Consulting Turkey olarak, ISO 26000 Standardının, sosyal sorumluluğunun bilincine varmış, ilerici ve yenilikçi şirket ve kurumlar tarafından yakın zamanda ülkemizde de uygulamaya konulacağını düşünüyoruz.

ISO 26000 ve Türkiye

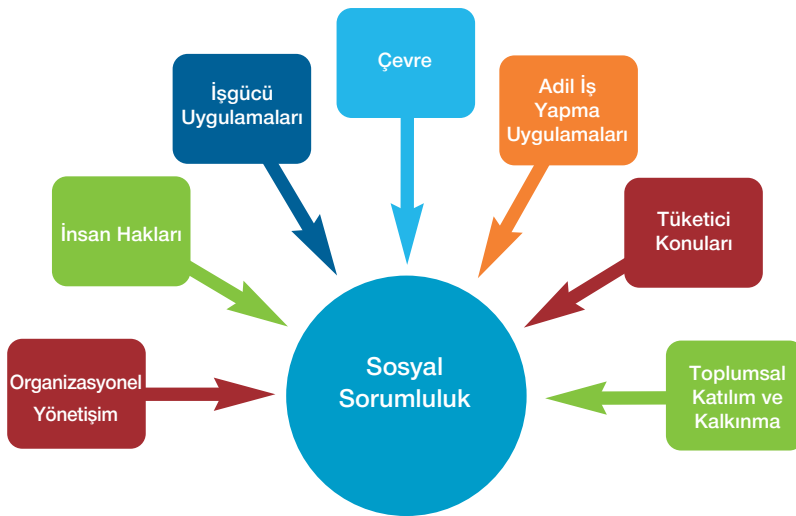
Özellikle 2005 yılından bu yana KSS uygulamaları, Türkiye'deki şirketler arasında giderek yaygın hale gelmeye başladı. Bu eğilimin en önemli destekçilerinin uluslararası şirketler, iş dünyasında kurumsal sorumluluk uygulamalarını teşvik eden yerel sivil toplum kuruluşları, Birleşmiş Milletler örgütleri, akademik çevreler ve “çevre bilincine sahip” müşteriler olduğu gözleniyor.

Yakın zamana kadar Türk şirketlerinde en sık görülen KSS uygulaması, eğitim, sağlık, kültür ve spor gibi hizmetlere erişim sıkıntısı gibi sorunları çözmek üzere yapılan hayırseverlik ve sponsorluk yatırımlarıydı. Bu sorunlar elbette ki özel bir ilgiyi hak ediyor ancak bu konu ISO 26000'de “toplumsal katkı” başlığı altında geçen sorumluluklardan sadece birisi.

Sonuç olarak, küresel pazarda rekabet gücünü artırmak ve hatta küresel şirket olmak isteyen Türk şirketlerinin, sorumluluklarını daha stratejik ve sistematik bir anlayışla yönetmelerinin sayısız fırsat sunacağına inanıyoruz. Türk şirketlerinin, alışık oldukları Kalite ve Çevre Yönetimi konulu ISO Standartları ve OHSAS 18001 Sağlık ve Güvenlik Standartlarına ilerde ISO 26000'i de eklemeleri değer yaratmalarına önemli bir katkı sağlayacak. CSR Consulting Turkey olarak ülkemizde, kamu ve özel sektöre yol gösterici olacak bu kapsamlı küresel Rehber Standardını kullanmalarını öneririz. İleride her ne kadar sertifikasyona tabi olmasa da ISO 26000 aranan bir 'k-lite' kriteri haline gelecektir. ○

Sadece Sosyal Değil, Çevresel Sorumluluk da Var

ISO 26000'de sosyal sorumluluk altı temel kategoride el alınmakla birlikte, 'kurumsal yönetim' bunları birleştirici bir öge olarak her karar ve uygulamayı destekliyor.

Türkiye ekonomisinin çok büyük bir kısmını KOBİ'ler oluşturuyor. Bu nedenle onların yaşayacağı yeşil dönüşüm, Türkiye'nin çevre dostu iktisadi gelişimi için son derece önemli. Fransız Kalkınma Ajansı'ndan (AFD) çok kısa bir süre önce 50 milyon euro krediyi Türkiye'ye getiren Türk Ekonomi Bankası'nın (TEB) KOBİ Bankacılığı Direktörü Devrim Ziya Tavil de bu durumu vurguluyor ve ekliyor: “Karbon salımını azaltmak isteyen bize gelsin”.

Çok yakın bir zamanda, Fransız Kalkınma Ajansı'yla (AFD), enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji alanında kullanılmak üzere 50 milyon euro'luk bir kredi anlaşması yaptınız. Bu konuda biraz bilgi verebilir misiniz?

Bu anlaşma, AFD ile yaptığımız ilk çalışmadır. Daha önce de KOBİ'lere yönelik önemli bir kredi anlaşması yapmıştık. O krediyle KOBİ'lere çok ucuz kredi sağlama imkânına sahip olduk. Bunda KOBİ'lere yönelik çalışmalarımızı, KOBİ Akademimizi ve diğerlerini çok beğenmelerinin önemli bir rolü oldu. "Zaten yaptığımız işler başlı başına birer sosyal sorumluluk projesi" dediler ve Libor ekisi 0,50 ile kredi kullanma imkanı tanıdılar. Müşteriye kaçta sattığımızı karışmadılar ama arada oluşacak fonu sosyal sorumluluk projelerine ayırma zorunluluğu getirdiler: "Bankada çalışanlarına sosyal sorumluluğu öğreteceksin. Krediyi kullanan firmalara sosyal sorumluluk eğitimi vereceksin. Arkasından check-up yapacaksın (kurumsal sosyal sorumluluğa uygun mu çalışıyor, çocuk işçi çalıştırıyor mu gibi). Sonra biz gelip seni izleyeceğiz, kredinin vadesinde ilk çıkan rapora göre, örneğin yüzde 75 oranında iyileşme sağladıysan senin faizinde indirim yapacağız" noktasına kadar geldi iş.

KOBİ'lerin tepkisi ne oldu bu çalışmaya?

KOBİ'ler bunu duyunca şaşkınlıkla tabii: "Hem ucuz kredi alacağım, hem de danışman firma gelip beni analiz edecek, arkasından da eğitime gireceğim." Bunlar Türkiye için erken söylemlerdi ama firmalar işin içine girince durumu anladılar. Çünkü aslında bu işten para kazanıyorlar. Ticari olarak baktığınızda, bir kurum sosyal sorumluluk ya da çevre projesi yaptığında para kazanmaya başlıyor. Yurtdışındaki büyük firmalar artık bu temel ilkelere uymayan firmalarla çalışmak istemiyor. Zaten denetimlerini kendileri yaptırıyorlar. Örneğin Ni-

ke burada bir üretim yaptırarak, zamanında çocuk işçi çalıştırmaktan ağzı yanmış, bir daha bu sorunu yaşamamak için denetim yapmaya geliyor. Bu denetim sonucunda, denetimden geçen firmalarla çalışıyor. Büyük firmaların tedarikçisi olmak çok önemli bir şey. Bu bizim dört yıldır devam eden bir projemiz; eğitimler yapıyoruz, televizyon programları hazırlıyoruz. Misyonu tamamen sosyal sorumluluğu öğretmeye yönelik bir program.

Bu yeni proje de onun devamı gibi...

Evet, bu çok önemli. Biz AFD'nin Türkiye'de çalıştığı ilk özel bankayız. Bir iki kamu bankasını denediler ama özel bankaların verdiği tepki biraz daha hızlı olabiliyor. Bundan çok memnun kalınca bu projede de bize geldiler.

Bu kredi, tamamen enerji verimliliğini artırmak, yenilenebilir enerji yatırımı yapmak, karbon salımını azaltmak isteyen firmalara yönelik bir kredi. Önüne gelene verebileceğimiz bir kredi değil. Çok önemli elemelerden geçiriyoruz isteyenleri. İki önemli kriterimiz var. İlki iş verimlilik oranı. İş verimlilik oranının tanımı şöyle: Bir yatırımın nakit girişlerinin bugünkü değerini, nakit çıkışların bugünkü değerine eşitleyen bir oran. Bu oran danışman firma tarafından hesaplanıyor. Enerji tasarrufuysa yüzde 15 seviyesinde olmalı.

Kredi almanın aşamaları ne?

Önce firma başvuruyor. Birlikte çalıştığımız bu konuda uzman bir danışmanlık kurumu var ve bizim adımıza gidip gerekli soruları sorarak firmanın durumunu görüyor. Ön talep alıp, bazı değerlere bakıp, o firmanın projesinin enerji verimliliğine uygunluğunu görüp, sonraki aşamaya geçebilmesi için yeşil ışık veriyor. Tabii işin içinde bir de, bu alanda çok uzun bir tecrübeye sahip olan AFD var. Onların da oluru olmadan bu işte ilerlemiyoruz. Ancak

TEB

BNP PARIBAS ORTAKLIĞI

Geçtiğimiz yıl güneş enerjisiyle çalışan bir subeyi ve mobil ATM'leri hizmete sokan TEB, aynı zamanda ISO 14001 çevre standardı almayı hak eden ilk mevduat bankası.

Finans

bu analizlerden sonra biz kredi tahsis aşamasına geçiyoruz. O firmanın talebini alıyoruz, projesine bakıyoruz, ardından kredi limitini çıkartıyoruz ve saha etütleri yapmaya başlıyoruz. Danışman firma gidiyor, firmanın yerini, bütün çalışmayı fiziksel olarak görüyor, denetliyor ve ondan sonra bu süreç içerisinde tamam diyor. Kredinin kullanılma aşamasına gelmesi bile başlı başına iş; sadece geri ödenirliğine bakmıyoruz, önemli olan çevresel anlamda verilen sözlerin tutabilir olması. Sonraki aşamada iki seçenek var: Birincisi "Evet, bu kredi kullanılabilir"

diyoruz. Ya da saha etütlerine bakıp, projenin uygun olmadığını görerek krediyi geri çekiyoruz. Bu olumsuz gibi görünse de, bence firma gene de kazançlı. Zaten böyle bir şeye niyet etmiş. Danışman firmamız da onlara nelerinin eksik veya yanlış olduğunu söylemiş. Bir şekilde onlara bedava danışmanlık hizmeti vermiş oluyoruz.

Bu kredi de daha çok KOBİ'lere yönelik mi?

Sadece küçük bir kısmını, talep olursa karşılayabilelim diye düşünüp kurumsal firmalara ayırdık ama asıl he-

defimiz küçük parçalar halinde, daha çok firmaya bu şansı vermek. Kurumsal firmaların mali kaynakları, kredi bulma imkânları ve vizyonları bu işleri yapmak için yeterli ama aynı durum KOBİ'ler için geçerli değil. Küçük firmalara bu yönde destek vermek asıl misyonumuzu oluşturuyor. Bu nedenle, bir firmaya en fazla 5 milyon euro kredi kullanıyoruz.

Belediyeler ve iştirakleri de bu krediden faydalanabilir mi? Zira belediyeler çevresel konularda hem iş yapmak, hem de vatandaşları bilgilendirmek için oldukça

"Belediyelerle çalışmalarımızı düzenleyen özel bir birimimiz var. Bu da enerji tarafında yatırım yapmak isteyen belediyelere sunacağımız bir avantaj"

"Varolmayan Çevrede Bankacılık da Yapılamaz"

Bu kredi AFD ile olan iyi ilişki sonrasında geldi ama TEB'de de buna uygun bir felsefe var. Biz ISO 14001 çevre standardı almayı hak eden ilk mevduat bankasıyız. Bu, çevreye verdiğimiz önemi açık bir şekilde gösteriyor. İşin açıkçası ekonomik kalkınmanın çevreye zarar vermemesi gerekiyor. Çünkü işin devam edebilmesi için, sürdürülebilir olması için çevrenin yok olmaması gerekir. Çevrenin ve dolayısıyla insanın olmadığı yerde bankacılık yapamayacağımıza göre bu konuda duyarlı olmak zorundayız. Ayrıca bu konuda bankaların son derece önemli ekonomik aktörler olduğunu da belirtmek lazım. Ekonominin en önemli kavşak noktasıdır bankalar. Biz o dönemde konunun önemini fark edip çevre sertifikası alan ilk banka olduk. Arkasından güneş enerjisiyle çalışan bir şube ve mobil ATM'lerimizi hizmete soktuk. Daha az yakıt tüketerek, çevreye daha az zarar veren hibrid otomobil almak isteyenlere özel Hibrid Araç Kredisi bile çıkarttık. Organik Tarım kredimiz de var. Banka olarak kendimiz de karbon ayakizimizi azaltacağımızı taahhüt ediyoruz.

önemliler. Çevre, atık sahaları, çöplerin toplanması onların ellerinde...

İyi hatırlattınız, belediyeler bu yönde çok önemli kurumlar. Birkaç yıl önce Kamu Bankacılığı ismiyle bir çalışma başlattık. Çevre konuları dışında da belediyelere kredi veriyoruz ama dediğiniz çok doğru, bu misyona uygun yatırımlar yaptıkları için belediyeler de bu krediden faydalanabilecekler. Hedef kitlemiz içindeler. Belediyelerle çalışmalarımızı düzenleyen özel bir birimimiz var; bu yönde ortak çalışmalar yaptık. Bu da enerji tarafında yatırım yapmak isteyen belediyelere sunacağımız bir avantaj.

Sadece enerji yönünde yatırım yapması gerekmiyor değil mi? Katı atık dönüşüm tesisi kuracak olsa, sizin bu projenizin içine girer mi?

Tabii, aynen öyle. Örnek projeler var. Isıtıcı, ısıtıcı kalıp kaplarının iyileştirilmesi... Sadece enerji diyoruz ama bu işin birçok boyutu var. Dönüştürücüler için yapılacak yatırımlar, motor değişimleri, jeotermal ve biyogaz sistemleri gibi oldukça geniş bir alan.

Kredi için başvuruları kabul etmeye başladınız mı?

Evet, başvurular aldık. İlk kullandırmamızı da yapmak üzereyiz. Bir otelimiz klimalarını değiştirmek için bize kredi başvurusu yaptı. Ciddi anlamda bir enerji tasarrufu yapmayı hedefliyor. Katı atık dönüşümü projeleri de önümüze geldi. Sırada başka projeler de var. Aslında bu çalışma için henüz reklam bile yapmadık, hazırlıklarımızı yeni bitirdik ama şimdiden ilgi görmeye başladı. En önemli mecramız şubelerimiz. Özellikle çalışanlarımızı bu konuda eğitmeye çalışıyoruz. Özellikle KOBİ'ler enerji konusunda neler yapabileceklerini, neler kazanabileceklerini bilemebilir. Onlara oradan bir ışık yakabiliriz diye düşünüyoruz.

“Eğer ortada bir enerji verimliliği projesi varsa, zaten bu üç yıldan önce ortaya çıkmaz. O yüzden krediyi üç yıl minimum vadeli olarak kullanıyoruz”

Bizim bir arkadaşımız bir tesisi bu yönden incelerken, firma sahibinin aklına gelmeyecek bir sürü şeyi ortaya dökülebilir. “Klimalarınız eskimiş. Muhtemelen şu kadar elektrik harcıyor ve şu kadar fatura ödüyorsunuz. Oysa bunları yenilediğiniz takdirde bu kadar kârınız olur” deyip o ışığı yakarsak, firmayı verimli bir noktaya taşıyabiliriz.

Şubelerinizdeki uzmanların “Bu kadar para var. Bunları kime, hangi alanda kullanabiliriz” diye düşünmeleri ve hareket etmeleri gerekiyor.

Arkadaşlarımız kafalarını tamamen buna yoruyorlar. Biz bir yandan araştırmalar yapıyoruz, bazı sektörleri ön plana çıkartıyoruz. Çok kısa sürede bu kredinin tükenip, devamının geleceğine inanıyorum. Şu an bir tanıtım süresi içindeyiz. Ancak önümüzdeki yılın ortalarına kadar bu krediyi bitirebiliriz diye

düşünüyorum. Daha önceki tecrübemiz bunu gösteriyor.

Kredinin şartları ne?

Biz bu krediyi de Libor eksi 0.75 oranıyla aldık. 12 yıl vadeli bir kredidir ve dört yılı geri ödemesizdir. Biz konjonktür gereği firmalarımıza maksimum 8 yıl vade sağlayabiliyoruz ki bu gayet yeterlidir. Kredinin enteresan bir tarafı da minimum vadesi olması; üç yılın altında veremiyoruz.

Neden?

Eğer ortada bir enerji verimliliği projesi varsa, zaten bu üç yıldan önce ortaya çıkmaz. Firmayı sıkıştırmamak adına, üç yıl minimum vadeli, bir yıl geri ödemesiz olarak kullanıyoruz.

Bunlar AFD'nin kuralları mı, yoksa ortak mı belirlediniz?

Aslında ortak çalışmalarla ortaya çıkan kurallar bunlar. Onların öngörüsü ve bizim saha deneyimimizle oluştu. Zaten tek taraflı bir çalışmayla fazla yol almazsınız. Onlar olaylara daha global bakıyor ama burası Türkiye. Buranın piyasası doğrularını, firma davranışlarını da biz daha iyi biliyoruz. ○

Etkinlik

Sanayide Atık Yönetimi Nasıl Yapılmalı?

Giderek öneminin daha çok farkına varılmaya başlanan sanayi atıkları sorunu, MSG Enerji ve EKOIQ tarafından organize edilen “Sanayide Atık Yönetimi” panelinde ele alındı. 9 Aralık'ta Silivri Klassis Otel'de düzenlenen organizasyona, bölgenin sanayi temsilcilerinin ve yerel yönetimlerinin ilgisi büyüktü.

Türkiye'deki sanayi tesislerinin atık sorunu 9 Aralık 2010'da MESS Entegre Geri Kazanım ve Enerji San. ve Tic. A.Ş (MSG Enerji) ve EKOIQ dergisi tarafından düzenlenen “Sanayide Atık Yönetimi” başlıklı panelde masaya yatırıldı. EKOIQ Yayın Yönetmeni Barış Doğru'nun moderatörlüğünü yaptığı panelin konuşmacıları MSG Enerji Genel Müdürü Cavit Vardarlılar, EKOIQ Proje Geliştirme Müdürü Erdal Talu, İTÜ Çevre Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Özlem Karahan, Namık Kemal Üniversitesi Çevre Mühendisliği Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Yalçın Güneş ve MSG Enerji Pazarlama Müdürü İsmail Erimiş'ti.

Konukların yoğun ilgi gösterdiği panelin açılış konuşması MSG Enerji Genel Müdürü Cavit Vardarlılar tarafından yapıldı. Cavit Vardarlılar, MESS'e bağlı bin işyeri ve 150 bin çalışan olduğu bilgisini vererek bu istatistiklerin kurumsal sorumluluklarını arttırdığını

vurguladı. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre ülkemizde ortaya çıkan tehlikeli atık miktarı 1,2 milyon ton/yıl. ENVEST Raporundaysa, güncel kişi başı atık ortalamalarından hareketle 2,6 milyon ton/yıl tahmini yapılıyor. Sadece MESS Üyelerinin endüstriyel atık miktarı ise 212 bin ton/yıl olarak belirtiliyor.

Bu veriler ışığında, ülkemizde kurulu tehlikeli atık bertaraf tesislerinin kapasitesinin son derece yetersiz olduğunu vurgulayan Vardarlılar, bu durumun sanayimizin büyüme ve ihracat sürecinde ciddi bir engel teşkil ettiğini söyledi: “Bu noktadan hareket eden MESS, 18 Ocak 2008 tarihinde yapılan 40. Olağanüstü Genel Kurulunda, Türkiye'nin ilk Entegre Geri Kazanım Merkezini kurma kararını aldı. 15 Mayıs 2009 tarihinde tescil ve ilan edilerek faaliyete geçen MESS Entegre Geri Kazanım ve Enerji San. ve Tic. A.Ş 'nin hedefi, endüstriyel atıkların ara depolanması, endüstriyel atıkların elektrik enerjisine

dönüştürülmesi ve düzenli depolanması; ömrünü tamamlamış ürünlerin (ÖTA, AEEE) geri dönüşümü; lisanslı taşımacılık hizmetleri ve çevre eğitimi, mühendislik ve AR-GE hizmetleri vermektedir.”

Atıklar Elektrığe Dönüşecek

Dünyadaki en ileri teknolojilerin kullanılacağı 60.000 ton/yıl kapasiteli MESS Entegre Geri Kazanım Tesisinde, endüstriyel atıkların yüksek ısıda elektrik enerjisine dönüştürüleceğini ve çevremize, ekonomimize, yöre halkına ve sanayimize önemli katma değerler kazandıracığını belirten Cavit Vardarlılar, entegre projenin ilk adımı olarak Çorlu Velimeşe Ara Depo Tesisinin faaliyete geçtiğini, arazisi satın alınan Bursa Ara Depo Tesisinin planlama çalışmalarının da devam ettiğini açıkladı.

Toplantının ikinci konuşmacısı olan EKOIQ Proje Geliştirme Müdürü Erdal Talu, yaptığı sunumda mevcut tüketim alışkanlıklarımızla cepten yediğimizi ve sürekli olarak dünyaya borçlandığımızı vurguladı. 1,4 dünya varmış gibi yaşadığımızı söyleyen Erdal Talu, tüketim alışkanlıklarımızı bir an önce değiştirmemiz gerektiğini belirtti. Yaşadığımız dünyada sürdürülebilir gelişmenin ve gelecek kuşakların yaşam kalitesini tehlikeye atmadan bir iş modeli oluşturmanın mümkün olduğu saptamasını yapan Erdal Talu, Küresel Raporlama Girişimi (GRI) ve BM Kalkınma Programı (UNDP) tarafından geliştirilmiş olan Küresel İlkeler Sözleşmesi (Global Compact) hakkında bilgi verdi.

İTÜ Çevre Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Özlem Karahan da, panelde yaptığı sunumda, atıkların kurtulunması gereken çöpler değil, kaynak olarak görülmesi gerektiğini vurguladı. Özlem Karahan, atık yönetiminin doğru yapıldığı takdirde firmaların sadece ürün kalitelerinde değil, çevre kalitesi konusunda da söz sahibi

MSG Enerji Genel Müdürü Cavit Vardarlılar, dünyadaki en ileri teknolojilerin kullanılacağı 60.000 ton/yıl kapasiteli MESS Entegre Geri Kazanım Tesisinde, endüstriyel atıkların yüksek ısıda elektrik enerjisine dönüştürüleceğini söyledi.

olabileceklerini vurguladı. Karahan, mevcut mevzuatlara uyum gerekliliğinin dışında Avrupa Birliği'ne üyeliğimiz tamamlandığında çevre kriterlerine uyumu tamamlamış işletmelerin rekabete bir adım daha önde başlayabileceklerini hatırlattı.

Trakya bölgesindeki çevre sorunlarına dikkat çeken Namık Kemal Üniversitesi Çevre Mühendisliği Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Yalçın Güneş, bölgedeki birçok fabrikanın atık depolama sahası ya da tesisi olmadığını söyledi. Hammade sarfiyatından kaynaklanan sorunlara da dikkat çeken Güneş, üretim yapan birçok fabrikanın enerji kaynağı kullanımında kömüre döndüğünü ve Tekirdağ'ın ülke genelindeki hava kirliliği sıralamasında birinci sıraya yerleştiğine işaret etti. Bölgedeki tek atık su arıtma tesisinin Yenice Belediyesi tarafından ku-

rulduğunu hatırlatan Güneş, birçok fabrikanın atacakları adımlarla yüzde 25-30'lara varan enerji tasarrufu yapabileceklerini vurguladı.

Toplantının en son konuşmacısı olan MSG Enerji Pazarlama Müdürü İsmail Erimiş de, kurumun Tekirdağ'da kurduğu Trakya Ara Depolama Tesisi hakkında bilgi verdi. Trakya Ara Depolama Tesisinin atık yönetimi konusunda örnek bir işletme olma özelliğini taşıdığını belirten Erimiş, sanayicilere atık yönetimi konusunda danışmanlık hizmeti verdiklerini de vurguladı. Akreditasyon işlemleri tamamlanmak üzere olan laboratuvarlarının bölge sanayisine hizmet vermeye hazırlandığını anlatan İsmail Erimiş, Trakya Ara Depolama Tesisinin üniversiteler ve sanayici işbirliğiyle çevre bilincini geliştirmek üzere eğitim çalışmalarını da yapmayı amaçladığını ifade etti. ○

Doğa Koruma

Küçük Balık Yoksa...

Bir klişe değil, göz ardı ettiğimiz bir gerçeğin ta kendisi! Kontrolsüz avlanma ve denetim eksiklikleri yüzünden balık stoklarımız tükenme tehlikesiyle karşı karşıya. Çünkü küçük balık yoksa, büyük balık da yok!

*Yazı: Deniz SÖZÜDOĞRU, Greenpeace Akdeniz İletişim Sorumlusu
Fotoğraflar: Caner Özkan*

Güzel, ılık bir günde kendini akıntıya bırakmış yüzüyordu. Tek amacı biraz gezinip, eğlenmek, belki biraz da yeni yerler keşfetmekti. Arkadaşları ve ailesiyle vedalaşma fırsatı bile bulamadan, bir balıkçının ağlarına takıldı. Ne kadar çırpınırsa çırpınsın kurtulamadı. O gün, sonsuz maviliği son görüşü oldu. O artık birilerinin sofrasını veya rakı masasını süsleyecekti... İşte yavru balığın öyküsü böyle hazin bitti. Ama o yalnız değildi... Her gün avlanan milyonlarca yavru balıktan sadece birisiydi.

Araştırmalar, eğer balık avcılığı denetimsiz şekilde devam ederse, dünyadaki balık stoklarının 2050'de tükeneyeceğini gösteriyor. Büyük balıkların yüzde 90'ı çoktan yakalandı ve toplam balık stoklarının yüzde 60'ı çoktan bitti. Balıkların yüzde 40'ı hâlâ denizlerdeki ekosistemi beslemeye devam ederken, bugün yavru balık avını durdurabilirsek yarınları kurtarabiliriz. Aksi takdirde balıkların bittiği gün deniz yaşamı da bitecek. Çünkü deniz

Araştırmalar, eğer balık avcılığı denetimsiz şekilde devam ederse, dünyadaki balık stoklarının 2050'de tükeneyeceğini gösteriyor. Büyük balıkların yüzde 90'ı çoktan yakalandı ve toplam balık stoklarının yüzde 60'ı çoktan bitti.

Doğa Koruma

ekosisteminin en kilit canlı türlerinden olan balık türleri tehlikeye girdiğinde tüm deniz yaşamı etkileniyor.

Bu Cetvelde Bir Sorun Var

Her canlının, türünün devamı için en az bir kez üreme şansı olmalı. Oysaki daha yaşamının başındaki yavru balıklar, kontrolsüz ve aşırı avlanma sebebiyle bir kez bile yumurtlamadan hayatlarını noktılıyor. Yetişkin bir balık, türüne göre değişse de, her yumurtlamada binlerce yavru verir. Ama ona bir kez bu şansı vermeden avlarsak soyu tehlikeye girer. Balık stoklarının aşırı ve plansız avlanması sonucu azalması, endüstriyel balıkçıların henüz yavru olan balıkları hedeflemesine neden oluyor. Yavru balık avlanmaya ve satılmaya devam ederse yakın zamanda erişkin balık da kalmayacak.

Türkiye'de balıkçılık ile ilgili yasa ve düzenlemelerden ve bunların uygulanmasından Tarım ve Köyişleri Bakanlığı sorumludur. Dolayısıyla, yavru balık satışındaki ana sorun, balık avcılığının kurallarını koyan, denetleyen ve yasal avlanma sınırlarını belirleyen Bakanlığın, işini doğru yapmamasıdır. Bu durum uzun vadede sürdürüle-

bilir balıkçılığın ve deniz ekosisteminin zarar görmesine de neden oluyor.

Türkiye'deki en yaygın ticari balık türleri; lüfer, palamut, hamsi, istavrit, uskumru, kalkan, barbunya, tekir, mezgit, levrek, çipura ve kefaldir. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın yayınladığı su ürünleri sirkülerinde belirtilen pek çok ticari balık türünün "yasal avlanma boyları" ise, bilimsel verilere ve stok bilgisine dayanmıyor.

Örneğin, sirkülerde lüferin avlanma boyu 14 cm olarak verilmişken aslında bu balığın üreme boyu en az 24 ila 25 santimdir. Aynı şekilde kalkan için yasal avlanma boyu 40 cm iken gerçekte bilimsel olarak üreme boyu 42-44 cm. Ancak stoklar kötü durumda olduğu için Greenpeace'in ve bilim insanlarının önerisi minimum 45 cm.

"Bu Balığı Satamazsın"

Yavru balık avlanmasının durdurulmasında dolaylı olarak da olsa tüketicilerin de sorumluluğu ve ödevleri bulunuyor. İlk olarak, tüketiciler, yavru balık satın almayarak balık stoklarını ve dolayısıyla deniz kaynaklarını korumak adına ciddi bir baskı oluşturabilir. Talebi elinde bulunduran tüketici; yani bir birey, restoran veya hipermarket, yavru balık satın almayarak, bu döngüyü değiştirme gücüne sahip. Balık satıcılarının ve restoranların yapabilecekleri de çok açık; yavru balık almamak ve satmamak, hatta bu konuda örnek oluşturarak tüketiciyi de bilinçlendirmek. Bilinçli tüketici, aldığı balığın yavru balık olmadığından emin olan tüketicidir. Tüketiciler, www.kacsantim.org sayfasından indirilebilen balık

Her canlının, türünün devamı için en az bir kez üreme şansı olmalı. Oysaki daha yaşamının başındaki yavru balıklar, kontrolsüz ve aşırı avlanma sebebiyle bir kez bile yumurtlamadan hayatlarını noktılıyor. Yetişkin bir balık, türüne göre değişse de, her yumurtlamada binlerce yavru verir. Ama ona bir kez bu şansı vermeden avlarsak soyu tehlikeye girer.

Seninki Kaç Santim?

Greenpeace Akdeniz, başlattığı "seninki kaç santim?" adlı yavru balık projesiyle, tüketicileri bilinçlendirmeyi amaçlıyor. İlk kez 2007 yılında başlattığı kampanyada Greenpeace, hazırladığı yasal balık boyları cetveliyle

tüketiciyi yasal boylar konusunda uarmaya ve bunlara bile uyulmadığını anlatmaya çalışmıştı. Yeni yayınlanan balık boyları cetvelinde de varolan bilimsel verilere göre en önemli ticari türlerin üreme boylarına yer veriliyor.

boyları cetvelini balık alışverişinde yararlanlarında bulundurarak, doğru boydaki balığı satın alabilirler.

Bizim için çok önemli bir vitamin ve protein kaynağı olan balık, beslenmemizde önemli bir yere sahiptir. Düzenli olarak balık tüketmek, vücudun pek çok gereksinimini karşılar. Balık etinin içeriğinde doymamış yağ asitleri vardır. Bu yağ asitleri göz sağlığı, kanın akışkanlığı, beyin fonksiyonları, kalp damar hastalıkları, migren, eklem romatizmaları, şeker hastalığı, yüksek kolesterol ve tansiyon ile kan-

ser gibi pek çok hastalıktan korunmada önemli etkiye sahiptir. Ancak bugün, böylesine önemli bir besin maddesini sofralarımızda görememe riskiyle karşı karşıyayız.

Yasal Avlanma Boyları Değişmeli

Greenpeace'in balık halleri ve pazarlarında yaptığı araştırmalarda ve balıkçılarla yaptığı görüşmelerde, yüksek miktarda yavru balık avlandığı ve rahatlıkla satılabildiği gözlemlendi. Bunun en önemli nedeni varolan sınırlamaların rahatlıkla gözardı edilmesi yani

Marmara Denzinde trol avcılığı yasak olmasına rağmen hâlâ yapılıyor. Avcılığın yasak olduğu özel koruma alanlarında bile avlanma devam ediyor. Yavru balık avının önüne geçmenin ilk aşaması bilimsel verilere dayalı avlanma boylarının yasal listede yer alması.

neredeysi hiçbir kontrol ve denetimin yapılmaması. Örnek vermek gerekirse, Marmara Denzinde trol avcılığı yasak olmasına rağmen hâlâ yapılıyor. Avcılığın yasak olduğu özel koruma alanlarında bile avlanma devam ediyor.

Yavru balık avının önüne geçmenin ilk aşaması bilimsel verilere dayalı avlanma boylarının yasal listede yer alması ve tabii ki çok ciddi denetim ve kontrol mekanizmalarının uygulanmasıdır. Bakanlık sirkülerdeki yasal avlanma boylarını 2011'de, bilim insanlarının yaptığı araştırmaları ve stok durumlarını baz alarak yeniden düzenlemelidir. Ardından da yasadışı avcılığın durdurulması için etkin bir kontrol mekanizmasının hayata geçirilmesi, ayrıca deniz yaşamının korunmasını da içeren sürdürülebilir balıkçılık politikasının oluşturulması gerekiyor. Yoksa çocuklarımız lüferi sadece tarih kitapları ve doğa müzelerinden tanıyabilecek... ○

Pillerin Sadece %4'ü Toplanabiliyor

Hayatımızın önemli bir parçası olan piller ciddi bir çevresel sorun halini almış durumda. Ülkemizde kullanılan pillerin sadece yüzde dördünün toplanıp geri dönüşüme tabi tutulabildiğini söylemek, durumun vahametini ortaya koyabilir. Taşınabilir Pil Üreticileri ve İthalatçıları Derneği (TAP) Genel Sekreteri İnci Kavuştu, bu rakamın çoğu AB ülkesinde yüzde 25 olduğunu, bizimse gidecek daha çok yolumuz olduğunu söylüyor. Bir de iyi haber: Yapılan denetimler sayesinde pillerdeki cıva oranı giderek düşüyor...

Bize biraz TAP'la ilgili bilgi verebilir misiniz?

APAK olarak bilinen Atık Pil ve Akümülatörlerin Kontrolü Yönetmeliği 31.08.2004 tarih ve 25569 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak 1 Ocak 2005 tarihinde yürürlüğe girdi. Yönetmeliğin amacı, çevre ve insan sağlığına zarar vermeyecek özelliklere sahip pil ve akümülatörlerin üretimini sağlanması ve bu ürünlerin doğrudan veya dolaylı olarak alıcı ortamlara verilmesinin önlenmesi. Yönetmelik ayrıca, atık pil ve akümülatörlerin geri kazanım veya nihai bertarafı için toplama sisteminin kurulmasına ve yönetim planının oluşturulmasına ilişkin prensip, politika ve programları da düzenliyor

Avrupa Birliği ülkelerindeki uygulamalara paralel olarak çıkarılan Yönetmeliğin İkinci Bölümü 8. Madde'de Belediyelerin Yükümlülüğü, 9. Madde'de Pil Üreticilerinin Yükümlülüğü, 11. Madde'de Pil Ürünlerinin Dağıtımını ve Satışını Yapan İşletmelerin Yükümlülüğünü ve 13. Madde'de Tüketicilerin Yükümlülükleri belirlendi.

Ülkemizde pil üreticisi bulunmadığı için, APAK Yönetmeliğinde üreticilere verilen yükümlülükler, pil ithal eden firmalar tarafından gerçekleştiriliyor. Ancak, aynı Yönetmelik "Pil üreticisi, bu ürünlerin alıcı ortama olan etkilerini asgariye indirebilmek amacıyla, atık pillerin toplanması, taşınması, geri kazanımı, bertaraf veya ihraç edilmelerine dair yükümlülüklerinin yerine getirilmesi ve bunlara yönelik gerekli harcamaların karşılanması ve eğitim faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi için, Bakanlığın koor-

dinasyonunda bir araya gelerek kâr amacı taşımayan tüzel kişiliği haiz bir yapı oluşturabilir” ifadesini de içeriyor. Bu yapıya karşı yükümlülüklerini yerine getiren ve harcamalara katılan kuruluşlar atık pil yönetimine ilişkin yükümlülüklerini bu tüzel kuruluşa devredebiliyor ve bu maddeye istinaden de Derneğimiz çatısı altında çalışmalar gerçekleştiriliyor.

Peki, Türkiye’de yıllık ne kadar pil toplanıyor?

Ne yazık ki mevcut durumda piyasaya sürülen pillerin çok az bir kısmı atık pil olarak toplanabiliyor. 2009 yılında 325 ton toplayabildik. Bu miktarı bu sene yüzde 10 artırmayı ve 400 tona ulaşmayı hedefliyoruz. Bu miktarı toplayabilmek için harcanan çaba ve emeği değerlendirmeye tabi tutarsanız, 325 tonun fazla bir şey ifade etmeyeceği kesindir. Ancak buzdağının görünmeyen kısmına baktığımızda ülkemiz için gerçekten de çok büyük bir iş yaptığımız ortaya çıkacaktır. Çünkü derneğimiz sadece atık pilleri toplamakla uğraşmıyor. İşlerimizin neredeyse yarısını da, çevre kirliliği ve atıkların kaynağında ayrı toplanması için eğitim, bilinçlendirme ve farkındalığı artırıcı çalışmalar oluşturuyor.

“Derneğimiz sadece atık pilleri toplamakla uğraşmıyor. İşlerimizin neredeyse yarısını da, çevre kirliliği ve atıkların kaynağında ayrı toplanması için eğitim, bilinçlendirme ve farkındalığı artırıcı çalışmalar oluşturuyor.”

Geridönüşüm

Toplanan piller türlerine göre ayrıldıktan sonra primer grup, büyükşehir belediyelerinin düzenli katı atık sahalarında derneğimiz tarafından inşa ettirilen, sızdırmazlığı sağlanmış, gömme depolarda bertaraf edilir.

TAP'ın 2009 yılı içerisinde topladığı atık pillerin oranı yüzde dört civarında. Almanya, Fransa, Belçika ve Hollanda gibi bazı AB ülkelerinde bu oran yüzde 25'lere ulaşmış durumda. Ancak bu gibi ülkelerin atık pilleri toplama faaliyetlerine yaklaşık 20 yıl önce başladıklarını ve her türlü atıkla ilgili çevre bilinçlerinin çok uzun süre önce köklü bir şekilde yerleşmiş olduğunu unutmamalıyız. Ayrıca derneğimiz kurşun-asit sistemleri ve endüstriyel tür akümülatörlerin atıklarını toplamadığından oran daha da düşüyor.

Peki toplanan piller ne yapıyor? Türkiye'de geri dönüşümleri mümkün mü? Ülkemizde ne yazık ki pil geri dönüşüm tesisi yok. Toplanan piller türlerine göre ayrıldıktan sonra primer grup, büyükşehir belediyelerinin düzenli katı atık sahalarında derneğimiz tarafından inşa ettirilen, sızdırmazlığı sağlanmış, gömme depolarda bertaraf edilir. Sekonder piller ise, türlerine göre ayırma hizmetini satın aldığımız Kocaeli'nde bulunan lisanslı firmalara

Piller Ne Zaman Atık Haline Geliyor?

Tüketime sokulan pillerin ne kadar bir süre sonra atık haline geldiğini belirlemek çok zordur ve bunun için belirlenen formüller tam doğru

sonuçlar vermeyebilir. Özellikle şarjlı pillerin cihaz türüne göre atık haline gelme süreçleri oldukça uzundur (10-15 yıl gibi). Şarj edilemeyen pillerde de bu süre beş yıla kadar ulaşabilir. Avrupa Birliği'ne üye ülkelerde ilgili AB direktifine göre atık hale dönüşüm süreci son üç yıl içerisinde piyasaya verilen pillerin miktarı esas tutularak ortalama olarak hesaplanıyor.

bedel almadan bırakılır. Bu firmalar, sekonder pilleri yurtdışına geri dönüşüm için ihraç ediyor, ufak da olsa bir gelir elde ediyorlar.

Önümüzdeki dönem için ne gibi projeleriniz var?

TAP 2010-2011 döneminde öğrencilerle 150 ton atık pil toplayacak. Atıkların kaynağında ayrı toplanmasına yönelik toplumsal bilinci geliştirmek amacıyla 6-12 yaş grubunu 'hedef kitle' olarak belirledik ve bu doğrultuda 2008 yılından beri Türkiye genelinde Okullar Arası Atık Pil Toplama Kampanyası düzenliyoruz. 2009-2010 eğitim öğretim yılında düzenlediğimiz bu kampanyalarla 120 ton atık pil toplanması sağlanmıştı. Artık Atık Pil Toplama Kampanyalarını gelenekselletirdik. 2010-2011 eğitim öğretim yılında düzenleyeceğimiz yeni Okullar Arası Atık Pil Toplama Kampanyalarını 30 farklı ilde yaparak en az yüzde 10 artırıp yaklaşık 150 ton atık pil toplamayı amaçlıyoruz. ○

34. YAPI FUARI İSTANBUL'DA YEŞİL BULUŞMA

EKODÜNYA FUARI

ÇEVRE DOSTU BİNALAR, MALZEMELER, TEKNOLOJİLER
ALTERNATİF ENERJİ VE İKLİMLENDİRME SİSTEMLERİ

27 NİSAN - 1 MAYIS 2011

10:00-19:00

**TÜYAP FUAR VE KONGRE MERKEZİ
SALON 11 A**

www.ekodunyafuari.com

YEM **Fuar**

Fulya Mah. Yeşilçimen Sok. No:12/430 Fulya / İstanbul
Tel +90 212 266 7070 Faks +90 212 266 7010

info@ekodunyafuari.com

EKODÜNYA Fuarı YAPI FUARI/ TURKEYBUILD İstanbul kapsamında düzenlenmektedir.

Sürdürülebilirlik

"CDP Katalizör İşlevi Görüyor"

Amerikalı yazar Andrew Winston'un, "az tanınmasına karşın dünyanın en etkili yeşil STK'sı" olarak nitelediği Carbon Disclosure Project-CDP, (Karbon Saydamlık Projesi), 2010 yılında Türkiye'deydi. Dünyanın en büyük 534 kurumsal yatırım firmasını ve tam 64 milyar dolarlık bir yatırım portföyünü temsil eden bu devasa iş STK'sının Türkiye'deki ilk yıl performansı ile ilgili sorularımızı, Sabancı Üniversitesi Kurumsal Yönetim Forumu Direktörü ve CDP Türkiye Direktörü Dr. Melsa Ararat yanıtladı.

Karbon saydamlık projesinin hem Türkiye hem de global raporu geçtiğimiz ay açıklandı. Sonuçları nasıl yorumluyorsunuz? Yeşil iş konusunda önemli isimlerden biri olan Andrew Winston, CDP'nin artık dünyanın en etkili yeşil STK'larından biri olduğunu söylüyor.

Andrew haklı. CDP verileri bugün finans dünyasının önde gelen araştırma şirketleri, endeks üreticileri ve veri sağlayıcıları tarafından kullanılıyor. Su Saydamlık Projesinin de başlatılması ile birlikte CDP artık global bir bilgilendirme platformu haline geldi. CDP Global raporu CDP'nin kapsamının ve etkinliğinin boyutlarını göstermesi açısından önemli.

Türkiye'den CDP Global listesine girmeye başaran şirketler oldu mu?

Evet. 2010 senesinde Akbank CDP Global listesinde yer aldı ve Türkiye'den Global 500 şirketleri arasına giren ilk şirket oldu.

CDP Türkiye ilk defa yapıldı. Nasıl bir sonuç aldınız?

CDP ilk kez 2010 senesinde hayata geçirildi ve ilk sene Türkiye'den İMKB-

Ernst&Young Türkiye ortağı Metin Canoğulları, Avrupa Komisyonu İklim Eylem Genel Müdürlüğü'nden Yrjö Makela, Sabancı Üniversitesi Kurumsal Yönetim Forumu Direktörü ve CDP Türkiye Direktörü Dr. Melsa Ararat, Akbank Genel Müdür Vekili Hakan Binbaşgil, Sabancı Üniversitesi Yönetim Bilimleri Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Nakiye Boyacıgiller, Türkiye Bankalar Birliği Genel Sekreteri Ekrem Keskin, CDP Raporlama Yöneticisi Daniel Turner (Soldan sağa).

50 endeksine dahil olan 50 şirket karbon salım oranlarını ve iklim değişikliği politikalarını açıklamak üzere davet aldı. Bu 50 şirket içerisinde 10 şirket CDP'nin davetine olumlu yanıt verdi ve CDP soru formunu yanıtladı. Bunun haricinde bir şirket de gönüllü yanıt verdi.

CDP olarak amacımız tabii ki daha

yüksek bir dönüş oranına ulaşmaktı fakat yine de yüzde 20'lik bir dönüş projenin ilk senesi olması açısından olumlu karşılanabilecek bir rakam. Diğer bir nokta da yapılan raporlamalarda şirketlerin yüzde 80'inin emisyon rakamlarını açıklarak yanıt vermediydi. Yani 10 şirketten 8'i CDP'nin sorularını yanıtlamış ve rakamsal verilerini de CDP ile paylaşmış oldu.

Diğer bir dikkat çekici nokta ise bankalardan gelen yüksek dönüş oranıydı. 2010 senesinde yüzde 50'lik bir yanıt verme oranı ile bankalar iklim değişikliği konusunda öncü bir rol oynadılar.

Beklentileriniz karşılandı mı? İlk yıl için başarılı kabul ediyormusunuz çalışmay?

Daha önce de belirtildiği gibi bizim dileğimiz ve çabamız yanıt verme oranlarının çok daha yüksek olmasına yöneldi. Fakat burada asıl önemli nokta CDP Türkiye'nin ilk sene sonuçlarının neye göre değerlendirileceği. Bu şu anlama geliyor: CDP Türkiye'nin ilk sene

Karbonları Artık Şeffaf

AKBANK T.A.Ş.

BAGFAŞ BANDIRMA GÜBRE FABRİKALARI A.Ş.

T. GARANTİ BANKASI A.Ş.

KARDEMİR KARABÜK DEMİR ÇELİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.

PETKİM PETROKİMYA HOLDİNG A.Ş.

SABANCI HOLDİNG A.Ş.

ŞEKERBANK T.A.Ş.

TAV HAVA LİMANLARI HOLDİNG A.Ş.

TÜRK EKONOMİ BANKASI A.Ş.

TÜRKİYE SİNAİ KALKINMA BANKASI A.Ş.

YÜNSA YÜNLÜ SANAYİ VE TİCARET A.Ş. (Gönüllü Olarak Açıkladı)

Not: Karbon Şeffaflık Projesi 2010 Türkiye kapsamında, başvuru alan İMKB-50 şirketinden 10 tanesi yanıt verdi. YÜNSA, ise gönüllü olarak CDP Türkiye projesine katılan tek şirket oldu.

Sürdürülebilirlik

sonuçlarının tatmin edici olup olmadığını anlamak için CDP'nin diğer ülkelerde aldığı yanıt oranlarına bakmak gerekir. Bu karşılaştırmayı tabii ki iklim değişikliği konusunda Türkiye ile aynı kulvarda bulunan, gelişmekte olan ülkelerle yapmak lazım. Bu listeye Hindistan, Çin, Rusya ve Brezilya gibi ülkeleri koyabiliriz. Bu ülkelerdeki dönüş oranlarına baktığımızda, mesela Çin üç yıldır projeyi uyguladığı halde 2010 senesinde ancak yüzde 11'lik bir dönüş oranına ulaştı. Hindistan ise dördüncü yılında yüzde 21 oranında bir dönüş alabildi. Bu oranlara bakıldığında Türkiye'nin ilk yılda aldığı yüzde 20'lik yanıtlama oranı gayet olumlu karşılanabilir. Fakat diğer yandan Brezilya gibi bir örnek de var karşımızda. En az Avrupa ülkeleri kadar iklim değişikliği konusunda ilerleme kaydetmiş bir ülke olarak Brezilya yüzde 72'lik dönüş oranına ulaşmış durumda. Bu örnek bize Brezilya'daki gibi yapıcı ve doğru yasal düzenlemeler ve politikalar uygulandığı takdirde Türkiye'de de yüksek dönüş oranlarına ulaşmanın mümkün olabileceğini gösteriyor.

CDP Küresel Karbon Şeffaflık Şampiyonları

Şirket	Karbon Şeffaflık Notları	Karbon Performansı
Siemens	98	A
Deutsche Post	97	A
BASF	96	A
Bayer	95	A
Samsung Electronics	95	A
Lafarge	94	A
News Corporation	94	A
Philips Electronics	94	A
National Australia Bank	93	A
Praxair	93	A
Reckitt Benckiser	93	A
Royal Bank of Scotland Group	93	A

Gelecek yıl için ne gibi yeni adımlar atmaya düşünüyorsunuz? Davetli sayınızı artıracak mısınız? Su Saydamlık Projesi gündemde mi?

Gelecek yıl CDP Türkiye örneklem listesini iki katına çıkararak İMKB-100 endeksine dahil olan 100 şirkete davet yollayacak. Bu durumun bizleri fazlasıyla zorlayacağını bilincinde olsak da davet yollanacak şirketlerin sayısının iki katına çıkarılmasının Türkiye'de iklim değişikliğine dair bilincin artması açısından önemli bir adım ola-

cağını düşünüyoruz. Nitekim projenin ilk yılı olmasına rağmen 2010 senesinde CDP, Türkiye'de çevre ve iklim değişikliği konusunda önemli adımlar atılması konusunda bir katalizör görevi gördü. Bu sürecin hızlanması için önümüzdeki sene daha fazla şirkete ve kuruma ulaşma hedefindeyiz.

Su Saydamlık Projesi, şu an CDP Türkiye'nin gündeminde değil. Yatırımcı programının doğru bir şekilde anlaşılması ve uygulanması bu sene için öncelikli hedefimiz. ○

Her sayı için 177 fidan...

EKOIQ

Korusu 1192 Fidana Ulaştı

Rekabetin arttığı ve doğal kaynakların hızla tükendiği günümüzde, dünya düşük karbon ekonomisine geçiyor.

**Küresel değişimi takip edin,
sürdürülebilirlik için lider olun.**

Yaşam Döngüsü Yaklaşımı
Sürdürülebilirlik Endeksleri
Sürdürülebilirlik ve İnovasyon
Düşük Karbon Ekonomisinin Finansmanı
Sürdürülebilirlik Raporlaması ve Doğrulanması
Sera Gazı Salım Hesaplamaları ve Karbon Yönetimi

Kurumsal Sürdürülebilirlik Sertifika Programı

www.kurumsal-surdurulebilirlik.org

Düzenleyen Kuruluşlar

Millî Eğitim Bakanlığı

Millî Eğitim Bakanlığı
Yaşamboyu Eğitim Merkezi

Millî Eğitim Bakanlığı
Sürdürülebilirlik ve Çevre Uzmanları

Donör Kuruluş

Destek ve Katkı Sağlayan Kuruluşlar

Global Reporting Initiative
EKOIQ

Yoksa İlk Organik Mağaza Zinciri mi Geliyor?

Şöyle evinizden çıkıp, beş dakikada organik domates ve çilek alıp dönebileceğiniz zamanlar ne zaman gelecek diye düşünüyorsanız, size bir müjdemiz var. Manisa'nın Gördes ve Köprübaşı ilçelerinde organik tarım çiftliği kuran Prunus Tarım Yatırımları şirketi, "Tarladan Eve" markasıyla ilk mağazasını, İstanbul'un Göktürk Beldesinde açtı. İşin ilginç yanı sadece işin niteliğinde değil, şirket yapılanmasında da. 34 ortaklı bir şirket, bakalım Türkiye'nin ilk organik mağaza zincirini kurmayı başarabilecek mi?

Fotoğraflar: Saygın SERDAROĞLU

Eğer her şey yolunda giderse nurtopu gibi ekolojik gıda dükkanları zincirinin doğduğu müjdesini verebiliriz. Daha sadece bir mağazası açıldı ama hazırlanan üretim ve dağıtım altyapısı, kararlılık ve belki de en önemlisi girişimcilerin her detayı titizlikle ele alan işbilir yöneticiler olması bu konuda umutları artırıyor. "Tarladan Eve" markası çok geçmeden sizin mahallenizde de taze, ekonomik ve ekolojik gıdalarıyla arzı endam edebilir.

İşin fikir babaları, ekonomi eğitimi almış, çeşitli sektörlerde firmaların genel müdürlüklerini yapmış iki profesyonel yönetici olan Burak Gürdal ve Tayfun Ertek. O güne kadar tarımla doğrudan hiçbir ilişkileri olmayan bu iki genç girişimci, uzun süren araştırmalarının ardından Türkiye'de organik tarımın gelecek vaat ettiğine kanaat getirmişler ve yatırım yapmaya karar vermişler. Ardından Türkiye'nin

çeşitli bölgelerinde 1,5 sene dolaşarak, en iyi sonucu nerede alabileceklerini araştırmışlar ve sonunda Manisa'nın Gördes ilçesinde küçük bir parselde işe başlamışlar. "Yer seçimi için birçok kriter vardı" diyor Burak Gürdal: "Organik tarıma uygun olması, çevrede sanayi tesisinin olmaması, ölçek ekonomisini uygulayabilecek büyük parsellerin bulunması, tarım kültürünün olması, toprak fiyatlarının uygun olması, su bulunması ve değişik ürünlere uygun Akdeniz iklimi gibi..." Tüm bu kriterlere sahip olduğunu düşündükleri Manisa, Köprübaşı'nda 2007 yılında aldıkları 50 dönümlük araziyle yola koyulan ikiliye arkadaşlarından gelen yoğun talep hem işin boyutunun hem de şirket modelinin değişmesine sebep olmuş. "Böylesi bir yatırımda biz de varız" diyenler 34 ortaklı bir şirketin, Prunus Tarım Yatırımları San. ve Tic A.Ş.'nin temelini atmışlar. Bu alışılmadık katılım, 500 dönümlük bir

Girişimcilik

Tarladan Eve dükkanlarında, sadece taze sebze ve meyve değil, çikolatadan una, makarnadan temizlik malzemesine kadar her tür organik ürün bir arada bulunabilecek.

yatırımı mümkün kılmış ve organik üretimin önündeki önemli engellerden biri olan “ölçek” sorununa da bir çözüm olmuş.

60 Dönüm Organik Çilek

Artık işin ölçeğinin bir “haftasonu meşgalesini” aştığını anlayan iki yatırımcı, işlerinden ayrılarak kendilerini tamamen organik tarım üretimine vakfetmişler ve işe meyvecilikle başlamışlar. “Altı yedi ay sonra ilk badem ve ceviz ağaçlarını dikmiştik bile. Daha sonra arkasından sıra şeftali, Japon eriği, kayısı ve ayva gibi onlarca çeşit organik meyve ağacına geldi.” Neden daha kısa zamanda ürün alınabilecek sezonluk ürünler yerine, daha uzun erimli bir yatırım gerektiren meyveciliğe yöneldiklerini sordüğümüzde, Burak Bey “Katma değerli ürünlerin bu alanda daha çok şansı olacağına inanıyorduk” diyor. Ancak John Lennon’un “Hayat biz onu planlarken başımızdan gelip geçenlerdir” aforizması bir kere daha doğrulanıyor ve yatırımcılarımıza çevrelerinden yine yoğun bir talep

geliyor (aslında konunun ne kadar çok kişinin görüş alanında olduğunu göstermesi açısından da ilginç bir veri bu). Bunun üzerine yine organik meyvecilik alanında iştigal edecek yeni bir şirket kuruluyor ve ilk treni kaçırın 23 ortak da bu yeni şirkete sermaye koyuyor.

İşler ve meyve bahçeleri böyle, bir Amerikan filmi temposuyla büyürken, yatırımcıların aklına bu sefer de “Ağaçların büyümesini beklerken, altlarında niye ara tarım yapmıyoruz?” sorusu düşüyor ve sebzeçiliğe başlamaları da pek uzun sürmüyor. “Bölge kriterlerine çok uygun düşen çilek üretimiyle işe giriştik; beş dönümlle başladık ama kısa sürede 60 dönüme kadar çıktık” diyor Burak Bey. 60 dönüm organik çilek gerçekten büyük bir rakam. “Bu kadar büyük çapta bir üretim konvansiyonel tarım için bile ciddi bir rakam. Organik çilek içinse gerçekten çok büyük bir rakam” diyor Burak Gürdal ve içeriden bir sepet çilek getiriyor. Bir yandan inanılmaz lezzetteki çileklerden tadıyor ve soruyoruz: Bunların tümü ihracata mı gidiyor, yoksa

bizim de yeme şansımız oluyor mu? “Büyük bir kısmı ihracata gitti ama iç pazara dağıttıklarımız da oldu” diyor Gürdal ve ekliyor: “Bu yedikleriniz, tarlada kalan köklerden tekrar çıkarlar. Güneşi görünce tekrar tekrar ürün veriyorlar”.

Alabaş, Şevketibostan, Radika ve Diğerleri...

Bölgesel ve iklim avantajları nedeniyle, narenciye dışında, her türlü tarımsal ürünü yetiştirme şansı var Prunus’un. Çok araştırarak, doğru danışmanlarla çalışarak, yaz ve kış olmak üzere doğru ürünü yetiştirebiliyorlar. Alabaş, şevketibostan, radika, ebeğümeçi ve sarmaşık gibi az bilinen tarım ürünlerine yönelmeleri de hayli ilginç. Gürdal, tüketicilerin bu tür ürünlere ulaşmasının zor olduğunu ama bir kere satın alma şansı yakalandığında, sürümünün hiç de azımsanmayacak bir düzeyi yakaladığını anlatıyor. Bu da bizim aklımızda hep dolaşıp duran soruyu getiriyor: “Peki, organik ürünleri, iç tüketiciyle daha sıkı fıkı bir iliş-

2. ULUSAL ENERJİ VERİMLİLİĞİ FORUMU VE FUARI

13-14
Ocak
2011

WOW Convention Center
İstanbul - Türkiye

Forum Odak Konuları

- İllerde Enerji Bilinci
- Enerji Verimli Ürünler
- Enerji Yönetimi
- Karbon Piyasalarında Gelişmeler
- Ulaşım ve Şehir Planlama
- Enerji ve Çevre Teknolojileri
- Binalarda Enerji Performansı
- Ulusal İklim Değişikliği Strateji Belgesi
- Yerinde Enerji Üretimi

Fuar Ürün Grupları

- Turizm
- Akaryakıt
- Beyaz Eşya
- Aydınlatma ve LED
- Çimento-Beton
- İletişim - Medya
- Isıtma-Soğutma
- Motor Sistemleri
- Otomotiv - Ulaşım
- Yenilenebilir Enerji
- Elektrik ve Elektronik
- İlgili Sektör Dernekleri
- Yapı (Yalıtım-İzolasyon)
- Organize Sanayi Bölgeleri
- Enerji ve Çevre Teknolojileri
- Danışmanlık ve Eğitim Firmaları
- Perakende - Alışveriş Merkezleri
- İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları,
Valilikler, Belediyeler
- Bankalar - Finansman Kuruluşları

www.uevf.com.tr

Basın Sponsoru

Destekleyenler

Düzenleyenler

Organizasyon

"BU FUAR 5174 SAYILI KANUN GEREĞİNCE TOBB (TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ) İZİNİ İLE DÜZENLENMEKTEDİR"

Girişimcilik

ki içine nasıl sokacağız? Gürdal sorumuzu “Özellikle büyük şehirlerde organik ürünleri tüketmeye hazır bir kitle olduğunu biliyoruz. Organik ürünün konvansiyel tarıma kıyasla daha pahalı olması bir dereceye kadar anlaşılır bir şey ancak normalin üstündeki fiyatların bir sebebi de fazla aracı olması. Bu konuda ne yapabiliriz diye düşündük” şeklinde yanıtlar yanıtlamaz, oturduğumuz mekanın bu sorunun asıl yanıtı olduğunu anlıyoruz. Evet, İstanbul’un Kemerburgaz yakınlarındaki Göktürk Beldesinde, tabelasında “Tarladan Eve” yazan ve biraz da eski manavları anımsatan küçük, şirin bir dükkândayız. Duvarda da “Dükkânımızda satılan her şey sertifikalı organiktir” yazıyor.

Gürdal gururla, kendi ürünlerini ve diğer organik tarım üreticilerinin mallarını, araya mümkün olduğunca aracı koymadan, dolayısıyla ehven fiyatlarla, organik tüketicinin bulunduğu yerlere ulaştırabilecek bir satış kanalı yaratmayı hedeflediklerini anlatıyor. “Tarladan Eve” markası bu hedefle doğmuş. Tarladan Eve Projesini “İçeri giren kişinin, sadece taze sebze ve meyveyi değil, çikolatadan una, markadan temizlik malzemesine, çerezinden baharatına ve gurme ürününe kadar her tür organik ürünü bir arada bulabilmesi” şeklinde özetleyen Burak Bey’e dükkânın franchise modeliyle mi açıldığını soruyoruz. “Evet, bir çeşit franchise ancak dükkânın sahibi çok yakın, güvendiğimiz bir dostumuz. Organik üründe güven son derece önemli. Kapıdan içeri giren her şeyin çok dikkatli bir biçimde denetlenmesi gerekiyor”.

En az haftada bir kez taze meyve ve sebze dükkâna ulaştırdıklarını; mağazalar yaygınlaştıkça bu sürenin giderek kısalmacağını; sonunda hedeflerinin her gün taze organik meyve ve sebzelerin raflarda yerini alması oldu-

İlk Mağaza Neden Göktürk'te?

Bölgede, sosyoekonomik olarak organik ürünlerin görece yüksek fiyatını karşılayabilecek bir kesim oturuyor. Bu tabii ki birinci faktör ama İstanbul'da buna benzer daha bir dolu yer var. Bizim için Göktürk'ün kapalı bir bölge olması da önemli; yanında yöresinde fazla bir yer yok. Profesyonel bir araştırma yapmamakla birlikte Göktürk sakinlerinin organik ürüne ilgisi olduğunu da gözlemledik. Bu anlamda bizim için iyi bir test alanı olduğunu düşündük. Burada eksiklerimizi görüp, deneyim kazanıp diğer yerlere yayılmayı düşünüyoruz.

ğunu duyunca aklımıza işin lojistiği geliyor. “Kendi soğuk taşıma aracımız var. Sabah hasadını yaptığımız ürünü, ertesi sabah dükkâna ulaştırabiliyoruz” diye yanıtlıyor Gürdal sorumuzu. Peki, yeni mağazalar ne zaman, nelerde açılacak? “Bu girişim daha bir bebek” diye gülümseyerek yanıtlıyor Gürdal bizi. “Ama değişik yerlerde üç

dört mağaza için görüşmelerimiz sürüyor” diyor ancak yer konusunu şimdilik gizli tutuyor.

Mahallenizin Organik Manavı Geliyor mu?

Peki, bu yazıyı okuyan birisi, “Ben de bu işe girmek istiyorum, franchise almak için şartlarınızı nedir?” diye sorsa. Gürdal bu konuda oldukça temkinli: “Bu iş için açıkçası daha çok erken. Ama önümüzdeki dönemde bu konulara yoğunlaşacağız. Açıkçası bu tip bir girişimin önümüzdeki yıllarda mahalle bazına kadar yayılabileceğini düşünüyorum. O zaman bu tip taleplere yanıt verebilir duruma geleceğiz”.

Planlar sağlam; girişimciler işbilir; toprak tertemiz organik ürünleri üretmeye hazır; tüketiciler bekleyişte. Peki, geriye ne kaldı? Sanırım sabır ve kararlılık. Başta da söylediğimiz gibi, eğer finansal olarak direnebilirlerse nurtopu gibi bir organik mağazalar zinciri doğmak üzere. Bizden söylemesi. Kısacası, tohum toprağa düşmüş durumda; bakalım tohumlar ne zaman yeşerecek... ○

ŞEFFAFLIK

Warren Bennis - Daniel Goleman
James O'Toole - Patricia Ward Biederman

Liderler Açıklık Kültürünü Nasıl Yaratırlar

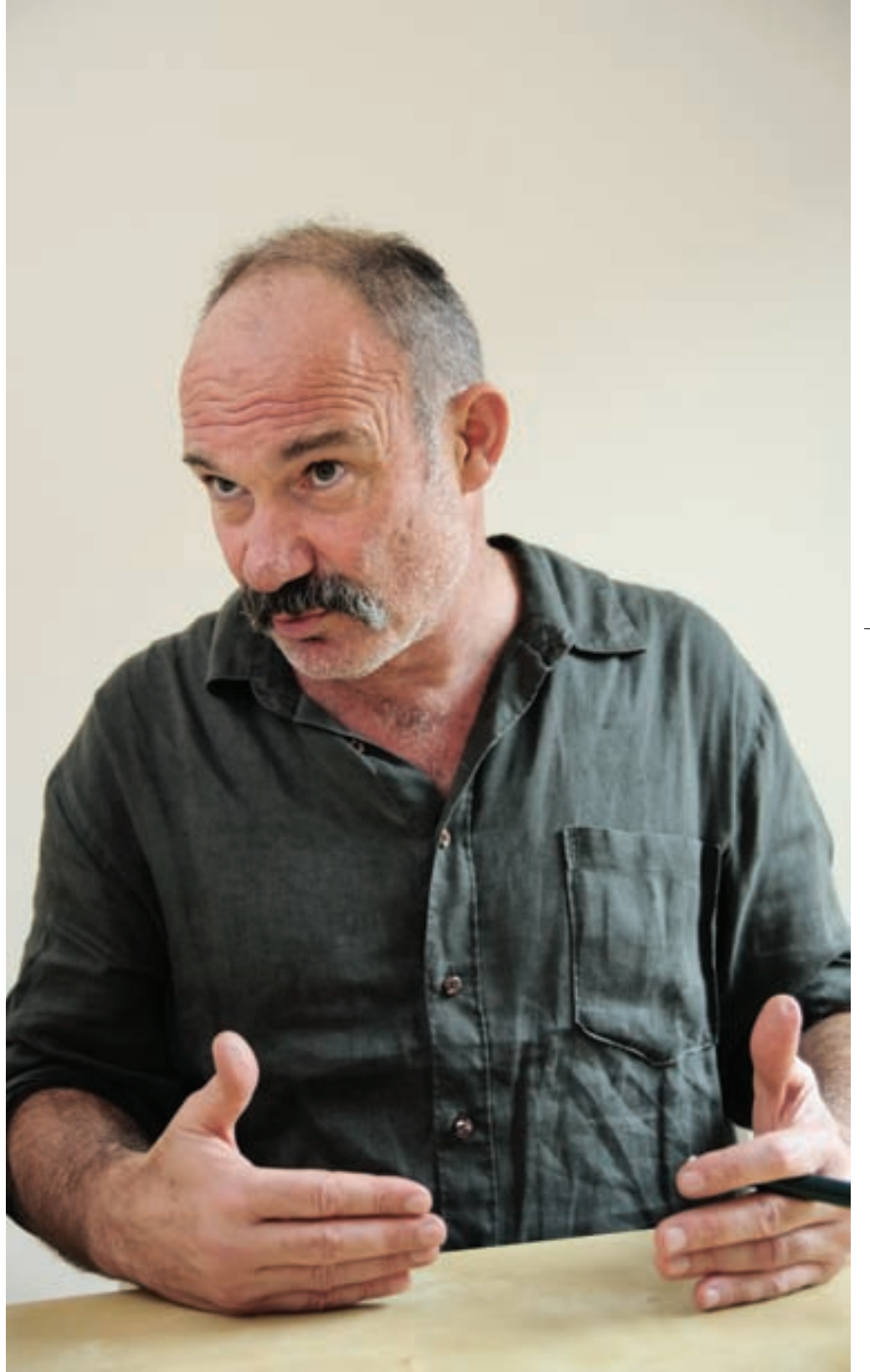

Dijitalleşmeyle
birlikte şeffaflığın
liderlikte,
kurumlarda ve
dünya kültüründe
kazandığı anlam
ve önemle ilgili
bir yol haritası.

Baha Kuban: "Karbon Kilidi Açılıyor"

Büyük bir dönüşüm çağında yaşıyoruz. Ekolojik, mali ve birikim modeli krizleri üst üste gelmiş durumda. İnsanlık buradan nasıl çıkacak? Bu ve benzer soruları, Türkiye'de bu konulara en çok kafa yoran isimlerden biri olan Dr. Baha Kuban'a sorduk. Güneş enerjisi konusunda ülkemizin öncü firmalarından Clean Globe'un ortağı ve Türkiye Fotovoltaik Teknoloji Platformu kurucularından olan Kuban, kapitalizmin kendi kendini ıslah ederek bu krizi aşabileceğini düşünüyor.

Söyleşi: Barış DOĞRU
Fotoğraflar: Özgür GÜVENÇ

İsterseniz birçok konuşmanızda kilit kavram olarak kullandığınız Karbon Kilitlenmesinden başlayalım. Fosil yakıtlara olan bağımlılığımızın nedeni olarak gördüğümüz Karbon Kilitlenmesi nedir?

Karbon Kilitlenmesi nispeten yeni ve kilit bir kavram. Teknolojiye kendi mantığı içinde tarih boyunca akıp giden bir şey olarak bakmaktan ziyade, geri dönüp bunun arkeolojisini yapan bilim insanları gördüler ki aslında teknoloji de diğer toplumsal kurumlar gibi çeşitli çıkar gruplarının, toplumsal kesimlerin, tarihi eğilimlerin ve sözkonusu toplumun güç dengelerinin biçtiği bir yolda ilerliyor. Temelleri 1968’lerde atılan bu bakış açısına Dekonstrüktif Teknoloji Sosyolojisi ismi veriliyor ve çevre hareketlerinin doğmasında önemli bir rolü var.

Neden?

Çevre hareketleri aslında nedir ki? Toplumun büyük kesiminin aslında normal olarak gördüğü problemlerle bir durumu bir başka grubun anormal olarak yaftalaması ya da belirlemesi değil mi? Nükleer enerjiden tutun da maden çıkarma yöntemlerinden hava kirliliğine kadar uzanan bir dizi duruma verilen tepkiler.

Başta bunların hepsini toplum bir şekilde gelişmenin kabul edilebilir sonuçları olarak algılıyor. Ama toplum öyle olduğu yerde durmuyor. Hiçbir şey de bu kadar kılıksız değil sonuçta. Sonunda çeşitli nedenlerle bir muhalefet oluşuyor. Ve bu tür sistem karşıtı hareketler kendi bilimsel teorik alanını da doğurmaya başlıyor.

Az önce söz ettiğim gibi teknoloji düz bir çizgi izlemiyor; sık sık yalpalamalar geçiriyor. Çeşitli çatallar ve alternatif çözümler oluşuyor. Mesela başta büyük özgürlük vaadiyle ortaya çıkan bir sürü teknoloji zamanla toplumun varolan güç ilişkilerinin bir

Baha Kuban’ın ortaklığını yaptığı Clean Globe firması, güneş enerjisi alanında yaratıcı projelere de imza atıyor. Bunlardan biri de Antalya Güneş Evi...

parçası haline geliyor.

Karbon Kilitlenmesine dönersek... Karbon aslında bizim toplum olarak yürüttüğümüz faaliyetlerin tümünü belirliyor. Karbon Kilitlenmesi de esas olarak fosil yakıt esaslı enerji tedarik altyapılarına ve enerji teknolojilerine gönderme yapıyor. Yani yaklaşık 200 sene önceki bazı buluşlarla başlayarak, Fosil Çağı olarak da niteleyebileceğimiz, temelde petrol, doğalgaz ve kömüre dayalı bir uygarlık ortaya çıkıyor ve bugün gördüğümüz bütün medeniyet biçimlerini oluşturuyor.

Medeniyet deyince neyi anlamamız gerekiyor?

Kullanılan sıradan aletlerden kültürel formlara kadar uzanan çok geniş bir

alandan bahsediyoruz. Kilitlenme dediğimiz hikâye aslında uzun zaman içerisinde kendi toplumsal kültürel bağımsızlıklarını da beraberinde geliştiriyor. Önce otomobil, arkasından kamyon geliyor. Yollar, asfalt derken bütün bir ulaşım sistemi altyapısı oluşturuluyor. Daha önce elektrik, buhar ve başka yakıtlar kullanan tekniklere ket vuruluyor. Biri ilerlerken, diğerleri tozlu raflarda unutuluyor. Güneşin enerji kaynağı olarak kullanımı aslında 300-500 yıldır biliniyor. Fransızlar, çanak yansıtıcılarla elektrik üretmek üzere 1800’lerin başlarında denemelere başlamışlar. Aynı şey rüzgâr için de geçerli. Ancak karbonun gelişmesi ve teknolojik gelişme açısından tüm diğer kanalları kilitlemesiyle hepsi unutulup gidiyor. Yani karbon esaslı bir medeniyet, karbon esaslı teknolojiler silsilesine kilitleniyor. Tabii bu durumu açıklayacak birçok iktisadi ve sosyal kuram/kavram var: Artan getiriler, ölçek büyütme, toplumun kültürel alışkanlıkları, ağ getirileri gibi... Dolayısıyla bu kilitlenmeyi ifade eden bir sürü fikir geliştiriliyor.

müyorum. Asıl sorun bunun teknik olarak algılanmasıyla ilgili. Kendisini yüzlerce yıldır geliştirmiş, finans yapılarıyla, kültürel yapılarıyla, her şeyiyle kendini örmüş, maliyetlerini minimize etmiş bir sistemle karşı karşıyayız. Bu kadar büyük bir sistemi altüst edecek, yavaş yavaş dönüştürecek teknikleri uygulamaya çalışıyorsunuz. Birçok kişi ve çevre böyle bir dönüşümün kapitalizm içinde mümkün olmayacağını iddia ediyor. Ancak ben kapitalizmin, bu karbon kilitlenmesi konusunu ıslah ederek kendisini aşabileceğini düşünüyorum.

Kapitalizmin kendisini ıslah edeceği ni ve bunu yeni bir teknolojik yenilikler platformu olarak kullanarak kâr oranlarını restore edecek bir sisteme kavuşacağını tahmin ediyorum. Potansiyel olarak, yeni bir istikrar düzeni kurup, yeni Altın Çağını yaşayacağını, yeni bir yeşil modernizasyonu gerçekleştirebileceğini düşünüyorum.

Peki Türkiye?

Türkiye'nin durumu vahim. Sadece enerji konusunda da değil tabii. Yaklaşık 30 sene diyeyim, kendi kaderini belirleme konusunda çok ciddi zaaf lar yaşıyor. Türkiye ekonomik olarak teknolojik kapasite geliştirme bakımından, belki de 1970'lerden beri ciddi bir çalışma içerisinde değil.

Ama dinamik, büyüyen bir ekonomi, büyük bir pazar...

Türkiye gerçekten dinamik bir ülke, çok büyük bir potansiyeli var. Ama ne olabilir diye baktığımız zaman Türkiye'nin en büyük ihracat sektörleri neredeyse yüzde 100 oranında ithalata bağımlı gelişmiş. Yani Türkiye şu ana kadar esas olarak teknoloji kapasitesini geliştirmemiş. Mesela Kore ile Çin'in bugün gittiği yolla, kendisine benzeyen Brezilya ve Meksika gibi ülkelerle karşılaştırınca Türkiye esas olarak dışarıdan taşıma suyla büyük paralar geldiğinde

büyüme yapıp, onun dışında kendi ayakları üzerinde duran bir ekonomi olmaktan çıkmış durumda.

Türkiye kendi inşa ettiği üstünlükleri istediği alanlarda geliştirmiyor. Yine yatırım turizme ve bankacılığa gidiyor. Böyle bir Türkiye, yapabileceğinden çok daha düşük seviyede bir ekonomik büyüme ve içsel potansiyel sürdürüyor. Teknolojik potansiyel olarak çok kötü yüz hâlâ.

Peki, Türkiye'nin hiç mi şansı yok sizce bu yeni dünyada?

Türkiye'nin pek çok ülkeye göre büyük avantajları var. Mesela büyük bir şehirleşme hızı var. Dolayısıyla şehirlerdeki herhangi küçük bir iyileştirme muazzam enerji kazançlarına neden olabilir. Yapılarla ve ulaşım ile ilişkili olarak. Bunun dışında muazzam bir iç potansiyeli var. Rüzgârla, güneşle, aklınıza ne gelirse... Kaynak çeşitliliği bakımından iyi bir şansımız var. Ama teknoloji kapasitesinin geliştirilmesi enerji kaynaklarıyla ilgili değildir.

Peki esas olarak bir yön çizmede görev kimindir?

Bu görev kamunundur. Dünyada bunu başka türlü yapmaya olanak yok, çünkü kamu kaynak tahsislerini yapacak, belli yönler saptayacak, paraları ve kay-

Baha Kuban Kimdir?

Manchester Üniversitesi, Metalürji Mühendisliğinden lisans diplomasını aldı. Kanada, Vancouver'da University of British Columbia'da yüksek lisansını yaptıktan sonra doktora diplomasını ABD'de Louisiana State Üniversitesinde, yüzey kimyası ve fiziği konulu tezi ile tamamladı. Fotovoltaik teknolojileri ve pazarları konusunda 25 yıllık deneyimi ile Dr. Kuban, dünyada ve Türkiye'de yenilenebilir enerji ve özellikle güneş enerjisi alanındaki gelişmeler konusunda bilgi sahibi olmak isteyen yerli ve yabancı firmalara danışmanlık yapıyor. Avrupa Birliği'nin 6 ve 7. Çerçeve programlarında Enerji Amaçlı Nano-Malzemeler, Fotovoltaik Teknolojileri Araştırma Programlarında proje hakemi olarak görev alan Kuban, güneş teknolojilerinde; teknolojik yenilik stratejileri ve ürün geliştirme alanında deneyime sahiptir. Avrupa'nın sayılı cam imalatçıları arasında olan Şişecam Grubunun iş geliştirme yöneticiliğini de yapmış olan Kuban, Türkiye Fotovoltaik Teknoloji Platformu kurucularındandır.

nakları oraya yığacak. Bu, bütün dünyada böyle gerçekleşiyor.

Kamunun burada çok kritik bir rolü var. Özellikle geç sanayileşen, geç kapitalistleşen ülkeler için kamunun rolü çok daha kritiktir. Çünkü orada esas olarak kapasite inşası akıllı taklide, o taklitten sonra da gelişme aşamalarını çok güzel geçmeye bağlıdır. Yani yenilikçi taklit; arkasından yeni bir şey. Bunların çok örnekleri var dünyada. Türkiye'de bu işi çok iyi bilen insanlar da vardır. İktisatçılar da var, teknologlar da. Ama enerji teknolojileriyle ilgili tartışmalarda bunların izini göremiyoruz. Bir ülkenin sanayi politikası nasıl oluşur? Yeni çekirdeklenen bir sanayi nasıl desteklenir? Kimse bunlarla ilgilenmiyor, bunları tartışmıyor. ○

Melek "Yeşil" Giyer EKO MODA

Son zamanlarda kadınların gözde sorusu şu: Doğayı sevelim, koruyalım ama hem yeşil hem de şık olunabilir mi? Yaygın kanının aksine bu artık mümkün.

Yazı: Yonca CİNGÖZ

Eeee zamanı gelmişti! Her şeye sirayet eden, kimilerince “21. Yüzyılın Megatrendi” olarak kabul edilen sürdürülebilirlik dalgası, modanın kıyılarına da vurdu ve yeni bir kavram da ortaya çıkmış oldu: Eko moda.

“Sürdürülebilir moda” olarak da isimlendirilebilen eko moda akımı “sürdürülebilir tasarım” anlayışının bir parçası. Bugüne kadar moda çevrelerinde ürünlerden elde edilen kârin bir kısmının hayır işlerine bağışlanması şeklinde yerleşmiş olan çevrecilik anlayışı, eko moda ile köklü bir değişime uğrayacak gibi görünüyor.

Her yıl seçtiğimiz giysilerin, taktığımız aksesuarların üretimi sırasında doğanın ve insanların başına neler geliyor? İşte bu sorunun ürkütücü yanıtı, eko modanın üretim süreçlerini yeniden şekillendirmesinde kılavuz oluyor.

Eko moda tasarımcıları ve üreticileri, çevrecilik ve sosyal sorumluluk yaklaşımlarını içine alan sürdürülebilir bir sistem yaratma derdini dillendiriyor. Ekolojik bilinci sadece kazanç değil, üretimde kullanılan malzemeler ve yöntemler üzerinden yeniden düşünmeyi öneren bir dil bu.

8 Binden Fazla Kimyasal

Moda endüstrisi çevre üzerinde muazzam bir etkiye sahip. Satın aldığımız giysilerin birçoğu naylon ve polyester türevi petrol ürünleri olan sentetik liflerden yapılıyor. Petrolden elde edilen kimyasallar ise bilindiği gibi küresel ısınmayı ciddi ölçüde hızlandıran kirleticiler.

Earth Pledge örgütünün verilerine göre, tekstil üretimine 8 binden fazla kimyasal katılıyor. Naylon üretiminde çıkan azot oksit gazının yarattığı kirlilik oranı karbondioksitten 310 kat daha fazla. Sentetik liflerin biyolojik ayrıştırmasının yapılamaması da cabası. Yapay liflerden viskon yine toksik maddeler kullanılarak üretiliyor. Pamuk ve yün gibi doğal lifler de sorumlu üretimin noksanlığı yüzünden doğaya büyük hasar veriyor. Dünyadaki tarım ilaçlarının yüzde 25'i geleneksel pamuk üretiminde kullanılıyor. Bu ilaçları

içinde barındıran pamuk da çiftçileri ve doğayı etkiliyor; ondan üretilen giysiler ise tüketicilerin sağlığını tehdit ediyor. Tekstilin önemli hammaddelerinden yün daha zararsız görülüyor ama aslında onun da bu üretim zincirindeki kaderi pek farklı değil. Koyunları hastalıktan uzak tutmak için kullanılan kimyasal ilaçlar koyun ve koyun üreticilerinin yanı sıra yabanıl yaşamı da tehlikeye sokuyor.

Bazı kuruluşlarsa, modayı üst kaliteye taşımak adına ve yeşil üretim kavramına yaslanarak kürk kullanımını savunmayı yeni bir strateji olarak benimsemiş durumda. Böylece, moda için hayvan katliamını savunanlar eko moda yaklaşımı çerçevesinde yeniden tartışılmaya başlanıyor.

Sürdürülebilir Malzeme, Sorumlu Üretim

Moda üretimlerinde malzemenin sürdürülebilirliği, tekstil üretiminde kullanılan liflerin doğal kaynaklardan elde edilmesi, yenilenebilir olması, tekstil ürünlerine dönüştürülme yöntemleri, sektör emekçilerinin çalışma bi-

Organik olarak üretilmiş ve geridönüştürülmüş kumaştan üretilen Greeanabelle tasarımları “hem ekolojik hem de şık kıyafet üretilemez” klişesini yerle bir ediyor (üste).

Moda

Kuyichi'nin jeanları (sağda ve altta) eko modanın aranan ürünleri arasında. Kanada Vancouver'da düzenlenen Eco Fashion Week, Eko moda tasarımlarının görücüye çıktığı en önemli platformlardan biri (en altta).

Moda Haftalarında Ekolojik Esintiler

Eko moda akımı dünyanın pek çok ünlü moda haftasına damgasını vurmuş görünüyor. Bunların bazılarında ekolojiyle ilgili kitleye hitap eden koleksiyonlar yer alıyor, bazıları ise tamamen "yeşil moda" üzerine şekilleniyor.

En çarpıcı örnek, diğer moda haftalarının aksine yalnızca çevre dostu tasarımcılara ve çalışmalarına yer veren Eko Moda Haftası (EFW). Vancouver'da iki yılda bir düzenlenen EFW, dünyanın en iyi eko-tasarımcılarını biraraya getirmeyi, en yeni çevre dostu ve trend belirleyici eko-tasarımların

sergilendiği platform olma iddiasını taşıyor. Tasarımcılar, alıcılar, modeller, ajanslar, moda direktörleri, trend belirleyiciler ve medyanın bulunduğu bu etkinlikte küresel ölçekte "yeşil" mesajlar verilmek isteniyor.

EFW'nin etkinliklerine kabul etmek için belirlediği eko-kriterlerin başında, tasarımcıların geridönüştürülmüş, organik içerikli ve yerel ölçekte üretilen malzemelerle çalışıyor olmaları geliyor. Hedef, eko-bilinçli modanın büyümesini ve moda endüstrinin çevreci çağa geçişini hızlandırmak.

çimleri ve malzemelerin tüm üretim süreci boyunca havaya saldıkları karbon oranına yani "karbon ayakizi"ne kadar pek çok ögeyi kapsıyor.

Eko modanın iki temel ayağı, ekolojiye duyarlı kumaş üretimi ve üretim yöntemlerinde toplumsal sorumluluk. Sözgelimi, ekolojik kumaş üretimi için farklı yollar öneriliyor. Birincisi pamuk, keten, yün, kaşmir ve ipek gibi doğal malzemelerden organik kumaş üretmek. Plastik, viskon ve naylon gibi sentetik lifleri geridönüştürmek; soya, deniz yosunu ve bambu gibi doğal malzemeleri kullanmak, dokuma tezgâhlarında dokumak, diğer sürdürülebilir üretim yöntemleri. Üretilen kumaşları doğal veya doğayı kirletmeyen boyalarla boyamak, ağartmamak da bu yaklaşıma destek olan seçimler arasında.

Tekstil üretimlerinde toplumsal sorumluluk algısının yerleştirilmesi ikinci temel hedef olarak düşünülüyor. Bunun için çeşitli öneriler var: Adil ticareti hâkim kılmak; tekstilde çalışma koşullarını iyileştirmek; çalışanlara adil ücretler ödemek; su, ısı ve enerji gibi kaynakları dikkatli kullanmak; kırsal ve marjinalize olmuş bölgelerin kazancını artırmak; tasarım ve üretim tekniklerini zanaat-kâr gelenekleri destekleyecek yöne evirmek.

Tekstil sektörünün bugünkü yapısıyla çevreye ve insan sağlığına verdiği zarar yalnızca üretimle de sınırlı değil. Örneğin, bir giysinin imal edilmesi için salınan toplam karbon gazının üçte ikisi taşıma sırasında ortaya çıkıyor. Bu yüzden hammaddelerin yetiştirilmesinden dokunmasına, dikilmesinden paketlenmesine, nakledilmesine ve satışına kadar üretimin tüm aşamaları çevreye duyarlı kılınmadıkça bir giysinin çevre dostu sayılması mümkün değil.

Tasarımcılar malzemelerini bu düşüncelerle seçecek, üreticiler bu sürecin işlemlerinden sorumlu olacak. Peki ya tüketici? Belki de en büyük sorumluluk, parasını nereye ve nasıl harcayacağına karar verme hakkını elinde tutan tüketiciye düşüyor. Onun için de iş yalnızca çevre dostu ürünler satın almakla bitmiyor. Eko moda felsefesini benimseyen tüketici daha az almalı ve tüketmeli, daha pa-

halı da olsa çevre dostu giysiler seçmeli ve onları daha uzun süre kullanmalı.

İşte Eko modanın toplumsal ve çevresel dönüşümde etkili bir araç oluşturacağına dair iyimser söylemlerle çatışma tam da burada, tüketicinin nasıl etkilendiği sorusu çevresinde şekilleniyor. Ekolojik tekstil ürünlerini görünür kılan temel özellikler şöyle sıralanabilir: Soluk renkler (parlak renkli giysilerin çoğu, kullanılan boya ve üretim teknikleri yüzünden ekolojik değiller), yumuşak dokular, çekicilikten uzak, eski moda görünüm ve pahalılık. Ekolojik moda ürünlerinin, pahalılığı temel bir özellik olarak taşınması da ciddi eleştiriler doğurmuyor değil.

Şık ile Sürdürülebilirin Flörtü: Eco Chic

Eleştiri odağı örneklerden biri, Hong Kong merkezli bir yardım kurumu olan Green2Greener'in aynı adlı organizasyonla yaydığı "Eco Chic" kavramı. Tasarımcılarla ekotekstil üreticilerini biraraya getirerek ve sürdürülebilir moda markalarını daha geniş bir takipçi kitleye tanıtarak moda endüstrisini daha sürdürülebilir hale getirmeyi hedefleyen Eco Chic organizasyonunun bakış açısını internet sitesindeki şu cümleden kavramak mümkün: "Sürdürülebilirlik, şık hale gelebilir ve modaya dair tercihlerimiz bir fark yaratabilir, yaratıyor da."

Eco Chic'e göre pekala hem çevre dostu hem de şık olunabilir, ama nasıl? Buradan bakınca giyim tarzı pratiklik ve hesaplılıktan çok özsaygıyla, kişiliği yansıtmaya biçimiyle ve bu anlamda kabul görme derdiyle ilgili bir mesele haline geliyor. Giyilen ve kullanılan

Eko Moda Türkiye'de

Türkiye'de eko moda anlayışıyla iş üreten tasarımcıların sayısı çok değil. Geçtiğimiz yaz İstanbul Fashion Week'teki (IFW) bazı tasarımlar eko moda yaklaşımının duyulmasına katkı sağladı. Burada kendini gösteren genç isimlerden biri, tümü organik kumaşlarla hazırlanan Aeon isimli koleksiyonunu sergileyen Nejla Güvenç oldu. Güvenç, etkinliğin tek organik kumaş kullanan tasarımcısıydı. Defilede modellerin taşıdığı çok katlı elbiseler ve zarif ayakkabılar kadar ellerinde kitaplarla yürümeleri de dikkat çekmişti.

Türkiye'de moda sektörünün tek sosyal sorumluluk projesi olarak bilinen Argande de IFW'deydi. Argande markasının tasarımları

Hatice Gökçe'nin moda koordinatörlüğünde hazırlanıyor. Markanın ürünlerinde Mardinli ve Batmanlı 150'ye yakın kadının oradaki atölyelerde ürettikleri el emeği yerel kumaşlar kullanılıyor. Proje bu iki ildeki kadınlara iş kapısı açması ve teknik eğitimler vermesiyle de takdir topluyor. Adını antik Mezopotamya'yla özdeşleşmiş bir tanrıçadan alan Argande'nin tasarımları Anadolu efsaneleri, bahar şenliklerinden sahneler, düğün gelenekleri ve doğa resimleri gibi geleneksel motiflerden ilham alıyor. Argande aynı zamanda bölgeye özgü unutulmuş iki geleneksel yünü kumaşın, "kutnu" ve "selşapık"ı de üreterek bu zanaatları yeniden canlandırıyor.

ürünlerin çevreci görünmesinin ötesine geçiyor; ancak buradan üreyen fikir, ekolojik üretim tarzıyla ünlenen firmaların ürünlerini üzerinde taşımının "trendy" olması. Böylece Eco Chic'in çevreden çok toplumsal statüye yaptığı vurgu ister istemez şu soruyu akıllara getiriyor: Toplumsal vicdan kavramı moda üretiminin içine mi yerleşiyor, yoksa yeni bir moda aksesuarına mı dönüştürülüyor?

Eco Chic ve benzeri örgütlenmeler, eko modanın kavramının elitist bir trend olarak ilerleyip kısa sürede tüketileceği ve miyadını dolduracağı, modada çevrecilik mesajının da bu süreçte giderek soluklaşacağı endişesini yaratıyor.

Eko Modayı Yeniden Düşünmek

Yeşil yaşam tarzı yalnızca ne satın aldığınla değil, ne kadar tükettiğin ve tüketiminin ne kadarının ihtiyaçlarına, ne kadarınınsa isteklerine yönelik olduğuyla da ilgili. Eco Chic ve benzeri çabaların konunun bu yönüne ilgisiz kalmaları, yenilikçi değil mevcut tüketim anlayışını desteklediklerini sezdirebilir.

Moda aleminde "yeşil" in öne çıkması için

Geçtiğimiz yaz İstanbul Fashion Week'te (IFW), eko moda yaklaşımının Türkiye'deki öncülerinden Nejla Güvenç'in Aeon koleksiyonunu bir hayli ilgi gördü.

Moda

EN İYİ 10 EKO TASARIMCI*

1 AMANA Londra moda haftası bünyesinde yer alan eko markaların görücüye çıktığı Estethica sergisinde keşfedilen Amana koleksiyonu Fas'ta kurulmuş olan bir adil ticaret kadın kooperatifinde üretiliyor. Kıyafetler ipek, pamuk ve kenevir ipliği karışımıyla üretiliyor.

2 ANNIE GREENABELLE

Marie Claire dergisinin favorisi olan eko butiklerden biri olan Equa'dan temin edilebiliyor. Organik olarak üretilmiş ve geri dönüştürülmüş kumaştan üretilen Greanabelle tasarımları "hem ekolojik hem de şık kıyafet üretilemez" klişesini yerle bir ederek övgüleri topluyor.

3 BEYOND SKIN İngiltere'de bir aile işletmesi olarak kurulan fabrikada üretilen Beyond Skin'in felsefesi cefa karşıtlığı üzerine kurulu. Burada sadece hayvanlara zulüm söz konusu değil. Beyond Skin insanlara ve doğaya da zulüm yapmadığını taahhüt ediyor.

4 CIEL Sarah Ratty Ciel markasını yaratırken, önceliği modayı takip etmek ve şık olmak olan kadınlara etik ve çevre dostu bir seçenek sunmayı hedefliyordu. Şimdi herkes Ratty'nin ekolojik malzemeden yaptığı harika kesimleri ve renkleri konuşuyor.

5 EDUN Yakın zamanda İstanbul'a da teşrif etmiş bulunan Bono ve sevgili eşi Ali Hewson tarafından kuruldu. Edun'un amacı, özellikle gelişmekte olan ülkelerde, adil ticareti teşvik etmektir. Özel olarak şık tasarımlar üretmek gibi bir önceliği olmamasına rağmen Edun gene de şık markalar listesine girmeyi başardı.

6 HOWIES Bu markanın tek özelliği organik ürün kullanması ya da etik üretim yapması değil. Howies ürünlerinin tercih ediliyor olmasının

başlıca sebeplerinden biri de dayanıklı olması. Bu yüzden Howies, gardiobunuz için akıllı bir seçim olabilir.

7 KATHARINE HAMNETT

Bu tasarımcının hayatı 2003 yılında Oxfam ile beraber Mali'ye yaptığı bir ziyaret sonrasında değişti. Geleneksel tekstil üretiminin yarattığı tahribatı bizzat gözleriyle gören Hamnett, kendi tasarımlarını yaratmanın yanı sıra sıkı bir organik pamuk aktivisti olarak da tanınıyor.

8 KUYICHI Markanın anahtar sözcüğü "bilinçli stil." Bu sloganının anlamını şöyle açıklıyor Kuyichi: "Bizim işimiz stil yaratmak ve bunu nasıl yaptığımızı da biliyoruz." Kuyichi bu sloganla adil ticaret prensipleriyle üretilen ilk jeanleri yarattı. Ve en popüler eko markalar arasına girmeye hak kazandı.

9 PEOPLE TREE Örnek bir adil ticaret ve ekolojik moda markası olan People Tree, tasarımlarında sadece organik ve adil ticaret prensiplerine göre üretilmiş pamuk kullanıyor. Doğallığı tasdik edilmiş kumaş boyalarından taviz vermiyor. İlla sentetik hammadde kullanması gerekiyorsa onun da geridönüştürülmüşünü tercih ediyor. Bütün bu kısıtlamalara rağmen ünlü tasarımcılar Bora Aksu ve Thakoon'un beraber çizdiği kıyafetler gene de göz doldurmayı başarıyor.

10 STELLA MCCARTNEY

Bıkmadan usanmadan hem yeşil hem de şık olunabileceğini savunan tasarımcılar arasında başa gürüşen McCartney, özellikle hayvan suiistimali konusunda epey kafa yormuş. McCartney bu sene bir organik kese sergisine hazırlanıyor. *Bu liste, Marie Claire dergisinden alınmıştır.

bu kadar "şık" olması şart mı? Bu soruyu yanıtlamak oldukça zor. Modayla ilgilenen kitlenin büyük bir kısmının "yeşil" kavramının ve başka kanallardan iletilen yeşil mesajların ne kadar uzağında yaşadığı göz önüne alındığında, belki de böyle bir yol tutturmak kaçınılmaz. İnsanlar "Daha az tüketin" mesajını duymak yerine "İstedığınız kadarını alabilir ve doğaya zarar vermeyebilirsiniz" gibi cümlelere inanmayı, bu inancın bedeli olan ekstra ücreti ödemeyi tercih ediyor. Peki ya eko-ürünleri cüzdanındakiyle alamayacağı kadar pahalı nesnelere olarak ezberleyenler? Onlar ekolojiye duyarlı bir modanın mümkün olabileceği fikrinden daha da mı uzaklaşacak?

Tüm bu tartışmaların ötesinde, jenerasyonumuzun bu vurdumduymaz tavrının kaçınılmaz sonuçlarını doğa bize adım adım gösteriyor. Eko moda ve Eco Chic gibi girişimlerin tutum değiştirerek daha faydalı hale gelmeleri mümkün; pazarlama stratejilerini kurarken ekolojik mesajı bütünlüğüyle ele alarak, anlatarak ve uygulayarak. Eğer eko moda savunucuları yüksek fiyat-yüksek kalite mantığından uzak bir ekolojik bilince yönelirse, çok daha büyük bir kitle ceplerini de koruyarak daha "yeşil" giyinebilecek. ○

www.ecologyizmir.com

EKOLOJİ

İZMİR 2011

12-15 MAYIS

İzmir Uluslararası Fuar Alanı - Kültürpark / İZMİR

DESTEKLEYENLER

ORGANİZASYON

İZFAŞ / İZMİR FUARCILIK HİZMETLERİ KÜLTÜR VE SANAT İŞLERİ TİC. A.Ş.
Şair Eşref Blv. No 50 35230 Kültürpark / İZMİR • TEL: 0(232) 497 10 00(pbx) • FAX: 0(232) 497 10 22 - 23 • www.izmirfair.com.tr • info@izmirfair.com.tr
BU FUAR 5174 SAYILI KANUN GEREĞİNCE TOBB (TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ) İZİN İLE DÜZENLENMEKTEDİR

Gezi

Gergedanlara da İstikrar Gerekiyor

Pichuvin Dmitov

Geçen sayıda dikkatimizi Hindistan ve Ganj'a çeken Cüneyt Başbuğu, bu sefer de, uzun yıllar yaşadığı iç savaştan kurtulan Nepal gözlemlerini paylaşıyor bizlerle. Yok olmaktan zor kurtulan Chitwan Ulusal Parkını anlatırken çıkardığı ders de bir hayli anlamlı: Sert politik tartışma ve uzlaşmazlıklardan sıyrılan toplumlar çevre sorunlarına daha çok ilgi ve zaman ayırabiliyor.

Yazı ve fotoğraflar: Cüneyt Başbuğu

Nisan 2006'da, Nepal'de yıllardır süren siyasi karmaşa, Maoist gerillaların da masaya oturmasıyla sonuçlandı. Silahlı çatışmalar, genel grevler, yıllardır kırsal alanlarda yürüttükleri silahlı mücadele sonucu masaya oturma hakkını alan Maoist cephe, bu tarihten iki yıl sonra, Nisan 2008'de yapılan genel seçimlerde çoğunluğu sağladı ve Nepal'e yıllar sonra, adı ne olursa olsun istikrar geldi. Maoist Ulusal Kurtuluş Ordusu, Nepal Ordusuna katıldı, gerilla liderleri bakan oldular.

Ortaya çıkan bu yeni durumun, Dünya Mirası listesinde bulunan Chitwan Ulusal Parkında yaşayan hayvanların yaşamını olumlu yönde etkileyeceğini o günlerde düşlemek hayli zor olsa gerek. Yıllardır Chitwan'da çalışan rehberimiz bile, oluşan siyasi istikrarın cangıldaki

yaşamı bu denli olumlu etkileyeceğini düşünmediğini ifade ediyor. 932 kilometrekarelik orman alanındaki beş kontrol merkezinden dördü içsavaş nedeniyle boşken, kaçak avcılar rahat hareket etme olanağı bulmuş, yatırım sırası bir türlü doğal hayatı korumaya gelmediğinden, ne sellere ne de çamur baskınlarına karşı bir önlem alınmamış.

“Cangılın Kalbi” Durması

19. yüzyılda Nepal halkına ve yabancı aristokralara avlanma alanı olarak hizmet eden Chitwan, bir taraftan da ekim alanları için ağaçları kesen köylülerin saldırısına uğramış. Öyle ki, 1960 ortalarında, gergedan sayısı 100'lü rakamlara inmiş, kaplan sayısı ise 20'ye düşmüş. Koca cangıl ortadan kaybolmak üzereyken, Kral Mahendra bölgeyi, Kraliyet Alanı olarak ilan ederek yok olmasını engellemiş. “Cangılın kalbi” anlamına gelen Chitwan, 1973'te ulusal park ilan edilmiş ve

“Cangılın kalbi” anlamına gelen Chitwan, 1973'te ulusal park ilan edilmiş ve 1984 yılında da Unesco Dünya Mirası listesine alınmış.

1984 yılında da Unesco Dünya Mirası listesine alınmış.

Chitwan'a yolumuz düştüğünde, muson yağmurları var gücüyle sürüyor. Kaldığımız süre boyunca, yağmur hiç durmuyor. Konakladığımız tesisin yanı başındaki Rapti Nehrinin, her geçen saat biraz daha yükseldiğini görebiliyoruz. Rehberimiz, merak edecek bir şey olmadığını, su seviyesi kritik noktaya geldiğinde bölgeyi terk edeceğimizi söylüyor. Yağmura aldatmadan, kanolarla nehrin karşısına geçiyoruz. Kıyıda bizi bekleyen fillerin sırtında, cangılın içinde, inanılmaz bir yağmur altında dört saatlik bir yolculuk yapıyoruz. Yağmur mevsimi nedeniyle yükselmiş otlar, ev sahiplerimizi görmemizi engelliyor. Rehberin gösterdiği ve gergedan olduğunu söylediği şeyler, bana sadece birer karartı gibi geliyor. Tek hissettiğim, bu denli gelişmiş, teknolojinin en son harikası yağmurluğuma rağmen, beni sıırıksıkam eden yağmur.

Cüneyt Başbuğu

Gezi

Sıtmaya Dirençli Tharu'lar

Doğal hayatın korunması için, cangılda ya da yakınlarında yapılan konaklama tesislerinde klimaya izin verilmiyor. Islanan eşyaların kuruması için, odanın tavanına asılı bulunan bir pervanenin yeterli olmasını bekliyorsunuz. Hava o denli nemli ki, pervanenin başarılı olma şansı neredeyse hiç yok. Grupta, her nasılsa yanında kurutma makinesi getirenler bir anda prestij kazanıyorlar. Amaç, giysilerden çok daha önemli olan, tamamen ıslanmış fotoğraf makinelerinin kurutulması. En azından, o güne dek çekilmiş karelerin kurtarılması gerekiyor.

Çevrede Tharu yerleşimleri var. Tharu'lar ilginç bir topluluk, dünyada genetik olarak sıtmaya karşı direnci olan tek etnik grup. Bu özellikleri, piriç üretimi yaparken, kendilerine büyük fayda sağlıyor. Bir kısmıysa, kendisini fil yetiştiriciliği işinde geliştirmiş. Fil yetiştiriciliği, bölge için önemli bir olay. Sadece turizme hizmet etmenin ötesinde, fillerin günlük yaşamda çok önemli yerleri var. Olumsuz hava koşullarında ulaşımı sağlı-

Çevrede Tharu yerleşimleri var. Tharu'lar ilginç bir topluluk, dünyada genetik olarak sıtmaya karşı direnci olan tek etnik grup. Bu özellikleri, piriç üretimi yaparken, kendilerine büyük fayda sağlıyor.

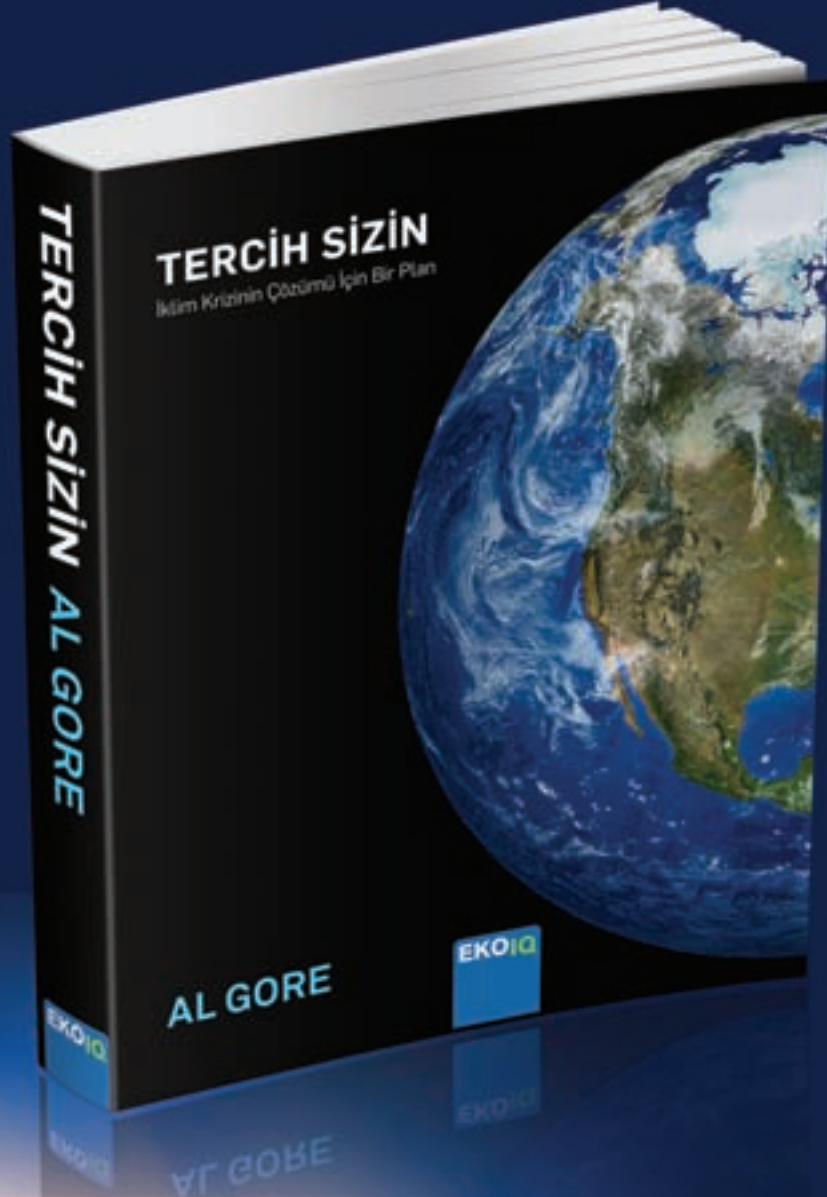

yor, kaçak avcılarla mücadelede yer alıyor, yaralanmış-hasta hayvanların, cangıldan merkeze taşınmasında rol oynuyorlar.

Nehrin karşı kıyısından cangıla baktığımızda, yoğun orman yapısının ardında süregiden vahşi bir hayatın var olduğu pek anlaşılıyor. 40 yıl önce Kral bu bölgeyi korumasına almasa, belki şu anda nehrin öte yakasını seyrettiğimiz bir tesis bile olmayacaktı. Ya da iç savaş hâlâ sürüyor olsaydı, belki yoğun bitki örtüsünün ardındaki hayvanların bir kısmı çoktan yok olup gitmiş olacaktı.

Son yapılan sayımda, bu bölgeye özgü olan ve dünyada sadece 2500 adet bulunan tek boynuzlu gergedan sayısının 408'e yükseldiği görülmüş. Bengal Kaplanı sayısı ise 150'yi bulmuş. Konuştuğumuz herkes, bu sonuçta, karakolların tekrar işlerliğe kavuşması, askerlerin dağlarda Maoist gerilla peşinde koşmak yerine, kaçak avcılarının engellenmesi işine yoğunlaşması sonucu ulaşıldığının farkında. Siyasi istikrardan, gergedanlar da yararlanıyor. ○

YENİ KUŞAK RÜZGÂR, GÜNEŞ VE JEOTERMAL TEKNOLOJİLERİ;
UYGARLIĞIN ANA STRATEJİLERİ OLMAYA ADAY ÇALIŞMALAR;
İNOVATİF GİRİŞİMLER; YENİLİKÇİ HÜKÜMET POLİTİKALARI
VE ÖNÜMÜZDEKİ YILLAR İÇİN PLANLANAN HAMLELER...

www.ekoiq.com

0216 412 72 13

Kitap

Ekoloji Cep Rehberi

Sinek Sekiz Yayınevi, Eylül 2010

Sözkonusu rehberi baştan sona okumanıza gerek yok. Hani okulda sınavlarda hocalarımız derdi ya, “istediğiniz bölümden başlayabilirsiniz” diye... Sinek Sekiz tarafından basılmış olan Ekoloji Cep Rehberi de öyle bir kitap işte. Favori yazarlarımızdan Ernest Callenbach tarafından kaleme alınan Ekoloji Cep Rehberi, permakültür, ekoloji, doğal beslenme ve aklınıza gelebilecek veya gelmeyecek ekolojiyle ilgili her kavram için harika bir başvuru kaynağı. Sürdürülebilir yaşam konusunda yayın üretmeyi şiar haline getirmiş Sinek Sekiz Yayınevi'nin diğer kitaplarını da sabırsızlıkla beklediğimizi ayrıca belirtmek isteriz.

İklim Krizinin Çözümü İçin Bir Plan Tercih Sizin

EKOIQ Kitaplığı, Aralık 2010

İklim krizi süratle ele alınmadığı takdirde uyarıldığı tamamiyle yok edecek potansiyele sahip bir tehlike olarak görülüyor. Kendini bu krizle mücadeleye vakfetmiş olan ABD eski başkan yardımcısı Al Gore, çözüm için gereken bütün araçların elimizin altında olduğuna işaret ediyor. Aslında mesele tamamen tercihlerimizle ilgili. Bu yüzden Al Gore konuyla ilgili kitabının adını “Tercih Sizin” olarak belirlemiş. Tercih Sizin’in genç okurlar için hazırlanmış olan versiyonunu okurlarıyla paylaşan EKOIQ şimdi de aynı eserin yetişkinlere yönelik özel baskısını okurlarının beğenisine sundu. Ünlü bilimkurgu yazarı Kurt Vonnegut yaklaşık yirmi yıl önce şu satırları yazmış: “Yüzyıl içinde bizi dinazorlar gibi tarihe karışmış bulacak olan uçan daireler, melekler ya da herhangi birilerine Büyük Kanyon’a dev harflerle kazınmış nasıl bir mesaj bırakmak yerinde olurdu?” Vonnegut’un önerisi şuydu: “Kendimizi kurtarabilirdik ama zora gelemeyecek kadar tembel ve sorumsuzduk.” Acil olarak tembelliği ve sorumsuzluğu bir tarafa bırakmamız gerektiği aşikâr. Al Gore’un da dediği gibi umutsuzluğa kapılmaya bir son verip canlı sistemlerini nasıl koruyacağımıza yönelik kafa yormamız, temiz enerji için gereken yol haritamızı oluşturmamız gerekiyor. “Tercih Sizin” hepimiz için ideal bir pusula olabilir.

Yeşil Projeleriniz Ne Kadar Kârlı?

The Green Scorecard

Nicholas Brealey Publishing, Ocak 2011

Ülkeler, kurumlar, şirketler ve bölgeler arasındaki “Yeşil Yarış” çoktan başlamış durumda. Öte yandan, birçok kurum bu yarışa dahil olmaya çalışırken bir yandan da kendilerini dipsiz bir kuyu içinde kaybolmuş halde buluyor. Return On Investment (Yatırımın Getirisi) Enstitüsü’nden Patricia Pulliam Phillips ve Jack J. Phillips tarafından kaleme alınmış olan “The Green Scorecard”, sürdürülebilir oluşumların yatırımlarından elde edebilecekleri kârı ölçebilmeleri için bir metodoloji sunma iddiası taşıyor. Yeşil projeler üretmek isteyen yatırımcılara duyurulur. Bu arada sizlere küçük bir müjdemiz de var: “The Green Scorecard” çok yakında Soyak Yayınları tarafından Türkçeye kazandırılacak.

Sanayi kazanıyor, Doğa kazanıyor!

Endüstriyel atıkları
temiz enerji olarak
geri kazanıyoruz.

Sanayimizin gelişimine katkıda bulunduğu 50 yılı aşkın süredir "çevrenin korunması"ni temel değer kabul eden MESS tarafından kurulan MESS Entegre Geri Kazanım ve Enerji A.Ş., sürdürülebilir büyüme ve temiz bir çevre için çalışıyor.

MSG
Entegre Geri
Kazanım ve
Enerji

MESS Entegre Geri Kazanım ve Enerji San. ve Tic. A.Ş.

MERKEZ: Büyükdere Cad. Maya Akar Center No:100-102 Kat:16 D:80 Esentepe - Şişli
34394 İSTANBUL Tel: +90 (212) 356 89 00 Faks: +90 (212) 212 58 00

MSG TRAKYA ARA DEPO TESİSİ: Hacıgöremet Batakdere Mevkii, Velimeşe - Çorlu
TEKİRDAĞ Tel: +90 (282) 674 55 44 Faks: +90 (282) 674 55 47

www.msgenerji.com • info@msgenerji.com

TEMİZ,
YENİLENEBİLİR
VE SONSUZ BİR ENERJİ KAYNAĞI

GE RÜZGAR TÜRBİNLERİ
DÜNYANIN İHTİYACI OLAN
ENERJİYİ ÜRETİYOR

ŞU ANDA...

imagination at work